

五世

四

三

二

ผู้ใหญ่มาก
ก็เหมือนดาวส่องดวงใหญ่ใครได้ยัก

ถ้าเป็นการเรียนรู้แล้ว
จะทำให้มันคงเวลาเราเคลื่อนไหว
(เด็กนอน)

KEEEE CAMP SERIOUSLY PRESENT
คือแคมป์จริงจัง เสนอ

สารบัญ

๑

[ก่อนเข้าเรียน]

๒

เรียน

๓

ไป

๔

ทำหอก

ก่อนเข้า เรียน

คือแคมป์ไม่ได้ตั้งใจจะมาเรียนหรืออะไรกับ
การเรียนเลยสักนิด คือแคมป์ตั้งใจจะทำ
ก่อนทำคือแคมป์ก็ได้ตั้งใจ ตอนนั้น มูลนิธิ-
กระต่ายในดวงจันทร์กำลังทำอีกโครงการหนึ่งชื่อคิดส์เอง
เขียนว่า Kids เอง

กล่าวถึงมูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์ก่อนสักหน่อย
(ขอภัยที่ทำให้เวียนหัวด้วยชื่อหลายชื่อ หากแต่กรุณาใช้
ความคิดสักนิด..)

มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์เป็นมูลนิธิชื่อน่ารัก
น่าฟังซึ่งใครได้ฟังแล้วต้องเอ่ยว่า “ทำอะไรหรอคะ?”
(บุคคลผู้ถามมักเป็นหญิง) น่ารัก เข้าใจยากนัก คนส่วนใหญ่เข้าใจว่ามูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์เป็นมูลนิธิที่ทำงานด้านเด็ก ซึ่งถูกส่วนหนึ่ง ยังมีบางคนเข้าใจว่ามูลนิธิเป็น “มูลนิธิ” ต้องทำงานสังคมสงเคราะห์ ในทำนองว่าถ้าเกี่ยวกับเด็กก็ต้องเป็นเด็กด้อยโอกาส อยู่ในถิ่นกันดาร ขาดแคลนอาหารและเสื้อผ้า ที่เหลือเชื่อคือมีคนเข้าใจว่า มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์ดูแลเรื่องกระต่าย!

เคยมีคนโทรศัพท์มาถามว่า “กระต่ายที่เลี้ยงอยู่
ประสบปัญหา หมดปัญญาเลี้ยงต่อได้ ไม่ทราบว่าจะส่ง
มาให้ทางมูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์เลี้ยงได้ไหมคะ?”
ราวๆนั้น (บุคคลผู้ถามเป็นหญิง อีกแล้ว)

๗๑ ความสำคัญใหญ่

ที่ทำให้เด็กเก่งห้อยหงุดหงิด
ไม่ยากคิด

แต่ละคน แต่ละหน่วยที่ทำงานต่างก็ส่ง-
เคราะห์ให้สังคมกันคนละส่วน มูลนิธิกระต่ายในดวง-
จันทร์สงเคราะห์ “คน” ในสังคมไปพร้อมกับ
สงเคราะห์ตัวเอง ผ่านการทำงานด้านธรรมชาติ
เทียบให้เข้าใจง่ายกับยุคโลกร้อนนี้ก็คืองาน “สิ่งแวดล้อม” เป็นการสงเคราะห์กันในแง่ความคิดจิตใจเป็น
ลำดับสำคัญก่อนการลงมือทำ ปณิธานของมูลนิธิเรา
ที่ใช้ชมขวัญคนทำงานมีว่า

ถ้าเราทำให้มนุษย์เข้าใจธรรมชาติมากขึ้น
แม้อีกเพียงนิดเดียว ก็เป็นงานมีค่าและควรทำ
อย่างยิ่ง

มนุษย์ที่เราเลือกทำความเข้าใจด้วย (ก่อน)
คือมนุษย์ที่เรียกว่า เด็ก

เมื่อสักครู่กำลังทำโครงการคิดส์เอง..

“เด็กเอง!” ห้อยท้ายว่า “ไม่ต้องรอ
ผู้ใหญ่”

คิดส์เองเป็นโครงการที่ไม่มีอะไรมาก
กิจกรรมของเด็กๆคิดส์เองก็แค่ปิดไฟ (ทุกวันตอน
สองทุ่ม สักห้านาทิจี) แต่การปิดไฟของเด็กๆนั้น
เด็กปิดเพื่อต้นไม้ในเขื่อนจะได้ไม่ถูกตัด ปิดเพื่อ
โรงงานผลิตไฟฟ้าถ่านหินจะได้ไม่ต้องปล่อยก๊าซ
คาร์บอนไดออกไซด์ลงไปสู่อากาศ อย่างน้อย
เด็กก็เต็มใจเหลือเกิน สนุกสนานเต็มที่ที่จะปิด
ไม่ได้ปิดเพราะนโยบายใคร ปิดตามๆกันไป
การกล่าวว่า “ไม่มีอะไรมาก” ก็เลยเป็น
เพียงสายตาของผู้ใหญ่ตอนที่มองเด็กแบบ “ผ่านๆ”
เท่านั้น

ความระแคะระคายเกี่ยวกับความคิดของ
ผู้ใหญ่ที่มีต่อเด็กเริ่มก่อรูปเห็นชัดถนัดตา ตั้งแต่คำ
พูดนั้นหล่นจากปากของเด็กคนหนึ่ง ในวันเสาร์ที่
สองของเดือนมกราคมซึ่งเวียนมาบรรจบครบอีกปี
บนหน้าจอทีวี ผู้ใหญ่คนหนึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทน
ของผู้ใหญ่คนอื่นๆถามเด็กว่า
“ในวันเด็ก หนูอยากได้อะไรเป็นของขวัญ

คะ?”

เด็กพูดว่า

“ในวันเด็ก หนูน่าจะได้อะไรที่เป็น
ประโยชน์” มากหลังของเด็กในจอทีวีนั้น เป็น
สถานที่ซึ่งเปิดให้เข้าไปนั่งเก้าอี้ทำงานของใครคน
หนึ่งได้ และใกล้ๆกันนั้นก็มียอดถึงให้ปั่นได้ด้วย
ผู้ใหญ่คนหนึ่งซึ่งกำลังชดก้วยเตียนนั่งหน้า
จอถึงกับตบเข้าฉลาด “มันต้องให้ได้อย่างนี้สิวะ!”

Kids SPiY

ด๊าว

รักที่กลายร่างเป็นความกลัว หรือกลัวรักมากกว่าความรัก
ความ “ไม่พอดี” ของผู้ใหญ่ที่
“ปรารถนาดี” ต่อเด็ก

ความเข้าใจความคิดของผู้ใหญ่ (จำนวนหนึ่ง) ว่าไม่ไว้วางใจในศักยภาพของเด็ก คิดว่าเด็กคือเด็กเล็ก ผู้ที่ยังไม่ได้ความสามารถ ต้องดูแลโดยการป้อนให้ (หากไม่เป็นไปตามคาดหวังก็ไม่พอใจ) เกิดขึ้นแทบจะวินาทีเดียวกันกับความเชื่อว่าเด็กทำได้ เกิดอารมณ์ “ฮึด” อยากผลึกอยากดันให้เด็กแสดงพลังที่มีอยู่นั้นออกมาให้ทั้งตัวเองดูและผู้ใหญ่ดู

คิดส์เอง (พ.ศ.2546) กระเตงไปทั่วประเทศ ไปอุดหนุนให้เด็กไว้วางใจตัวเอง ถือโอกาสเสนอการ “ลงมือทำ” ขึ้นเริ่มต้นให้เด็กได้ริลอง และเป็น การลงมือทำอันเป็นประโยชน์ต่อ “สิ่งอื่น”

เราได้พบปะผู้ใหญ่ เข้าออกตามโรงเรียน (เพราะโรงเรียนเป็นที่ช่องสุ่มเด็ก เราจะไปเจอเด็กมากมายได้ตรงนั้น) ได้กลิ่นอาคาร โรงอาหาร เครื่องแบบนักเรียน กระเป๋ พวงกุญแจห้อยกระเป๋า บอร์ด ผง บันได สนาม เสาธง ขนมหากินหกละหะเทอะ ถูกทำเป็นรู บรรยากาศและกลิ่นโรงเรียนอื่นๆ ที่สำคัญ ได้เจอเด็กมากมาย เด็กหลากหลาย..แต่เหมือน เหมือน..แต่หลากหลาย ความคิดผุดผโล่โล่เรียง

ในเด็กหลากหลาย มีเด็กชนิดพร้อมคิดพร้อมทำ เพียงแต่นิดๆ จับไหล่หน่อย ก็พร้อมจะไปไกลกว่าใครเขาอยู่จำนวนหนึ่ง
จับโครงการคิดส์เองกับระยะเวลาหนึ่งปี
จึงได้ทำแคมป์

วันละ 5 นาที

ทำเนียด

ทำเนียด

นั่งห้อย

Keeee Camp : Kids environment
efficiency effectiveness enjoy Camp

ค่ายที่เด็กจะรู้จักรู้ดูแลสิ่งแวดล้อมได้
อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล และสนุก!

โครงการที่แคมป์พิเศษใหญ่ จะสร้าง
เครือข่ายเยาวชนแกนนำดูแลสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศ

เทศกาลความหวัง : เด็กคือ “เครื่องมือ” ดูแล

สิ่งแวดล้อม ภูมิธรรม : เด็กเปลี่ยนพฤติกรรม

ตนเองไปสู่ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลงมือ
ทำ “โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม” ในรูปแบบตาม

ความถนัดของตน

นิพนธ์

ความไม่รู้วิธี สับสนในเป้าหมาย
ขณะที่กำลังเดินไปกับเด็กด้วยกัน

คือแคมป์รุ่น 1 (กุมภาพันธ์ 2547 - มีนาคม 2548) เป็นตัวแทนเด็กและเยาวชนจำนวน 16 คน จาก 7 จังหวัด ซึ่งคัดเลือกจากการอ่านใบสมัคร และกำหนดจังหวัดโดยการจับลงในแผนที่ประเทศไทย (กล่าวคือไม่มีกฎเกณฑ์เหตุผลรองรับมากมาย อันไหนก่อนอันไหนหลังยังงี้ก็ทำอยู่ดี)

เราได้เข้าไปใกล้โรงเรียนอีกครั้ง คราวนี้ใกล้แบบต่อเนื่องยาวนานกว่าเดิม เราได้สืบทอดคุยกับคุณแม่คุณพ่อ คุณผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนคือแคมป์ ได้อยู่กับเด็กกลุ่มเดิมตลอดการเดินทางของโครงการคือแคมป์ ซึ่งเกาะเกี่ยวอยู่บนค่าย 3 ค่าย โครงการสิ่งแวดล้อมของเด็กคนละ 1 โครงการ ระยะเวลาการเดินทาง 1 ปี

การเรียนรู้เพื่อทำโครงการสิ่งแวดล้อมของเด็กในรูปแบบตามความถนัดของตน เป็นเรื่องกล่าวได้ว่าค่อนข้าง “ยากเย็น” ไม่ “หรุ” อย่างที่ปักความมุ่งมั่นมุ่งหวัง การสร้างความรู้ ปลูกความรู้สึกว่าจะอยากทำ การมองหาความเป็นไปได้จริงในการทำอะไรดีๆ ที่จะเสียได้กับบริบทชีวิตจริงที่เป็นอยู่ การหาความถนัดความสนใจเพื่อลงมือทำในสิ่งที่เป้นศักยภาพแท้ๆ ของตัวเอง การจัดการต่อรองกับอุปสรรคปัญหาตั้งแต่เล็กๆ น้อยๆ ไปจนถึงระดับใหญ่ (โดยเฉพาะการเรียน) ความเบาะแสแว่ สงครามการต่อรอง ประนีประนอมปรับความเข้าใจระหว่างภายนอกภายในความนึกคิด จิตใจของตนเอง ล้วนคือ สิ่งที่เกิดขึ้น

มองหน้าโครงการสิ่งแวดล้อมน่ารักของเด็กๆ ที่เห็น ข้างในจึงเป็น การก่อร่างสร้างฝันร่วมกันระหว่างน้องพี่ด้วยความพยายามจะทำสิ่งดีเพื่อโลก ซึ่งเต็มไปด้วยการเรียนรู้ และเกิดความรู้ความเข้าใจ “เด็ก” เพิ่มขึ้นในสิ่งที่เด็กเป็น บริบทโดยรอบที่ได้ก่ออยู่ในฐานะคนทำงานซึ่งจำเป็นต้องมองเห็นสิ่งที่ทำ เพื่อการทำต่อไป

คีแคมป์รุ่น 2 (กรกฎาคม 2548 - ธันวาคม 2549) เพิ่มจำนวน มีเด็ก 24 คน จาก 8 จังหวัด มีค่าย 4 ค่าย

เนื้อหาค่ายปรับเปลี่ยนให้เข้าจังหวะกับเด็กมากขึ้น (ตามความคิดในเวลานั้น) เข้มข้นมากขึ้น ละเอียดอ่อนมากขึ้น การทำ “โครงการ” ของเด็กแต่ละคนถูกตึงรั้งให้จริงจังกว่าเดิม คำว่า เด็ก สิ่งแวดล้อม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และสนุก ถูกทบทวนอีกครั้ง ขณะเดียวกันก็เน้นการเรียนรู้ว่าเดิม เรียนรู้กับขณะปัจจุบันที่ได้ลงมือทำ อันเป็นสิ่งที่อยู่คนละฝั่งกับคำว่าความสำเร็จ

หากถามว่า ระหว่างความสำเร็จของโครงการ? กับการเรียนรู้ของเด็ก? สิ่งที่ตอบได้ว่า “แน่นกว่า” คือการเรียนรู้ การเดินทางระหว่างน้องที่คีแคมป์รุ่น 2 ยังคงกล่าวได้ว่า “แสนเชิญ” การเรียนรู้เพียบ (ก็จริง..) แต่เป็นการเรียนรู้ผ่านคราบน้ำตา การกอด มองตา และหลบสายตา (เสียงหัวเราะสนุกก็มีนะ)

เรื่องเล่าสู่กันฟัง และการฟังกัน สำคัญที่สุด คีแคมป์เดินทาง “เยี่ยมบ้าน” เด็กทุกคน กราบสวัสดี คุณพ่อคุณแม่ผู้ปกครอง รับประทานอาหารด้วยกัน นอกโครงการกับเด็กๆและอีกสัปดาห์หะระ ไปเที่ยวรอบๆบ้านกัน นอกเหนือจากในค่ายที่เราทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้พี่ๆจนถึง “ลุง” ความอยากรู้ อยากเข้าใจเด็กหรือน้องๆ ทำให้พี่ๆจนถึง “ลุง” พยายามเป็นเพื่อนกับพวกเขา ทำตัวใกล้ชิด ตีสนิท เอาใจใส่ พี่และลุงก็เลยได้พบ “เพื่อน” ซึ่งมักคุ้นพอจะเห็นภาพชีวิต ต่างจากเพื่อนก่อนที่เคยมองดูกันไกลกว่านี้ และเพื่อนที่พบ ก็ยังคล้ายเพื่อนเก่าสมัยวัยที่ตัวเองยังใส่กางเกงขาสั้นผูกคอกของ ทำกระเป๋าแบบๆ คล้ายคล้าย..จนเหมือนเห็นตัวเอง

การเรียนรู้ยังคงเป็นงานหนัก เด็กเรียนดีก็ยังคู่กับกิจกรรมเด่น

อย่า

มานานทีนี้ให้เด็กสัมผัสกับโลก

เมื่อติดคำว่าเก่ง ก็อาจได้รับตำแหน่งเป็น
เยาวชนดีเด่นประจำตำบล อำเภอ กิ่งอำเภอ..
เก่งยังมีหลายด้านให้เลือกกว่าเก่งด้านไหน คนตรี
กีฬา สิ่งแวดล้อม ต่อต้านยาเสพติด แนนอน
ตำแหน่งมาพร้อมกับภารกิจที่ต้องสละใครเป็น
หัวหน้าห้องก็รับทุกอย่างไป ครูที่ปรึกษาไม่เคยช่วย
อะไรแม้แต่ช่วยทำให้กดดันมากขึ้น (แต่เด็กช่วยครูให้ได้
มีผลงาน) โรงเรียนกำลังเข้าโครงการ “โรงเรียนในฝัน”
(ร้าย) เพราะฉะนั้นไม่ต้องเรียน มาซ่อมทำดีเอาหน้าก่อน
เป็นถึงประธานนักเรียนแล้วก็ต้องเป็นลูกที่ทำให้พ่อแม่
ภูมิใจได้กว่านี้อีก เป็นคนดีศรีสังคม หากเลือกจะเป็นเด็กไม่แคร์
ความดีไปเลยก็เตรียมเกราะป้องกันการตราหน้าเอาไว้ และ
แหวดาสำนึกผิดจะติดอยู่เสมอ พ่อแม่มีความรักให้ แต่ช่องว่าง
แห่งวัยและเวลาก็สวนทางห่างเกินจะเข้าใจกัน เพื่อนช่วยให้สบายใจ
ได้แต่ช่วยแก้ปัญหาไม่ได้ ครูเป็นคนสุดท้ายในโลกที่จะคอยช่วยเหลือ
ตัวเองก็ยังไม่ค่อยจะไวใจตัวเองเลย
นี่ไม่ใช่เด็กทุกคน กำลังพูดถึงเด็กศิเคมพ์ 2
เด็กเต็มใจเรื่องรักธรรมชาติ ไม่อึดอัดทำโครงการ
แต่ตอนคิดจะทำกับไปทำ “จริงๆ” ทำพร้อมคิด มันเป็นคนละเรื่อง
เด็กอยู่กับความคาดหวัง ยังต่อสู้กับความคาดหวัง
“หนู/ผมก็อยากกับตัวเองอย่างนั้นเหมือนกัน” แต่มัน..ไม่รู้อะไร
และมัน..ไม่ค่อยมีความสุขเท่าไร
พี่ศิเคมพ์คิดว่าได้ยืงดั่งนั้น พยายามยืนยันตัวเองว่าไม่คาดหวังสุดขีด
แต่ก็ต้องยอมรับว่ายังคาดหวัง

คิแคมป์ 3 เป็นรุ่นเล็กหวัง
เมื่อความพร้อมในการลงมือทำของเด็ก
เป็นสิ่งที่เป็ธรรมชาติ และต้องการความ “จริง”
เกินกว่าที่ตารางค่ายจะทำอะไรได้ โครงการที่เคยมี
อยู่จึงถูกเชิญออกไป อะไรที่แสดงออกถึงการบรรลุเป้า
หมาย ผลงาน การเปลี่ยนแปลงของเด็กที่ใครอยากเห็น
เป็นสิ่งที่พี่ๆคิแคมป์ไม่กะเกณฑ์อะไรทั้งสิ้น สิ่งที่เราเรียกว่า
การเปลี่ยนแปลงแท้จริง จะต้องไหลออกมาจากความ
พร้อมของเด็กจริงๆเท่านั้น

มีหวังแต่ไม่คาดหวัง ย้ำอีกครั้งว่า จริงๆ
สิ่งที่คิแคมป์รุ่น 3 ทำ คือ ใส่สิ่งที่เรียกว่า “ปัจจัย”
ลงไป (กระบวนการคิแคมป์) แล้วรอดูผล (เราไม่เคยทำอะไรก็
บผลได้อยู่แล้ว ทำได้แต่เหตุ) ไม่ทำอะไรที่เป็นอุปสรรคการเรี
นรู้ เช่น บังคับปูเชิญ เปรียบเทียบ ตัดสิน แอบลุ้นจนน้องจับได้
คิแคมป์ 3 ทำตัวสบาย แค่มั่นใจอยู่ เรียนรู้ด้วยกัน
ตุลาคม 2550 ถึง ตุลาคม 2551 หนึ่งปีของคิแคมป์รุ่น 3

จะเป็การเรียนรู้ที่ผ่อนคลายและเป็นสุขขึ้น ธรรมชาติยังคงเป็น
เพื่อนอยู่ข้างหลังเหมือนเดิมอย่างเสียบๆ
เด็กแต่ละคนยังคงเติบโตต่างกันไป ไม่มีจังหวะใครเหมือนกัน

สถานการณ์เกี่ยวกับการเรียน ครูอาจารย์ พ่อแม่
ยังเป็นไปทำนองเดิม (เรียนหนัก รักคุณ!)
ความเป็นเพื่อน พี่ น้องคิแคมป์อยู่นอกเหนือกิจกรรม
เมื่อเริ่มต้นโครงการคิแคมป์รุ่น 3 เราหาคำที่แสดงแนว
คิดถึงสิ่งที่เรากำลังจะทำได้คำว่า เรียนไปทำหอก ทันทึที่ตัดสินใจได้

เราก็เห็นสถาน-การณ์ที่เราเรียกกันว่า สก๊อตน้ำแข็งบนเส้นด้าย แต่เรา
“ทำหอก” จริงๆ (นี่นา)
เราจะพุ่ง ออกไปในอากาศ และรู้ว่าจะไปไหน แต่สิ่งที่เราสนใจ

ตอนนี้ที่สุดก็คือ ตอนนี้
ที่เรากำลังทำ เรียนรู้

สแปด

ชีวิตที่มองไปข้างหน้าตลอดเวลา
โดยไม่หันกลับมา

ไม่ใช่เด็กเรียน คือแคมป์ไม่ได้ตั้งใจเรียน
คือแคมป์ตั้งใจทำ แต่ทำไปคิดไปทำให้ได้เรียน จะไม่
เรียนก็ได้

ก่อนเข้าเรียนสำหรับเด็กอาจไม่ใช่แปด
นาฬิกาเวลาเคารพธงชาติ สำหรับผู้ใหญ่ อาจไม่ใช่
สิ่งที่บอกกว่าเลยวัยแล้ว

ตลอดการทำของแคมป์ สิ่งสำคัญเกี่ยว
กับการเรียนรู้หนึ่งที่แคมป์ค้นพบคือ การทำต้อง
เปิดใจ เมื่อเปิดใจจะเกิดความคิด การทำต้อง
และการนำความคิดมาแลกความคิดก็ทำ
ให้การเรียนงอกงาม

คือแคมป์ทำหอ
ต.ค. 51, ดวงจันทร์ (เป็นรู)

15

เลิศ

การแข่งขันในทุกกรณี ที่มีความหมายเพียงที่อยู่ “ยอมรับ”
ความเข้มแข็งที่หนึ่ง สิ่งที่เราดูดี

ความหมายของคำ เช่น รับรู้ เรียนรู้ ตรงกันบ้าง
ไม่ตรงกันบ้าง แผลขึ้นบ้าง ไม่แผลขึ้นบ้าง บางทีเรา
ต้องชัดเจนกับความหมายของมันเหมือนกัน

“รับรู้” เป็นปฏิกิริยาที่เป็นปกติของประสาทสัมผัส
เราสัมผัส ถ้ามีแสง เราก็เห็นสิ่งที่มันปรากฏ ไอ้สิ่งที่
ปรากฏมันอยู่ในความหมายของการรับรู้ แต่หลังจากนั้น
แล้ว อันไหนที่มันทำให้เราสนใจ หรือเราสนใจมันก็จะถูก
พิจารณา การพิจารณานั้นก็เป็นการเรียนรู้ แต่บางคนว่า
“เรียนรู้” คือผลที่เกิดขึ้น เหมือนเราบอกเวลาเราทำอะไรได้ว่า
เราได้เรียนรู้ แต่ขณะนั้น.. มันก็เรียนรู้

ถ้าสำหรับเรา เรามองเป็นโพรเซส (process) หรือ
กระบวนการ คือสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างมีขั้นมีตอน เราให้ความสำคัญ
กับใจที่ตั้งของเด็ก เจตนาของเค้ากับสิ่งๆนั้น ไม่ใช่ที่ปลายทาง ที่
โฟกัสจุดนี้ เพราะมันไม่ปิดกัน มันเปิดโอกาสเสมอ มันมีโอกาสเสมอ
มันไม่สิ้นหวังหรือด่วนสรุปตัดสิน เหมือนเวลาที่คนคนหนึ่งบอกว่าชอบ
ไม่ชอบ มันเหมือนสิ้นสุดไปแล้ว ยุติไปแล้ว

“ผล” มันคือการได้เสีย คงไม่มีใครอยากเสีย เมื่อผลที่ต้องการ
มันไม่ใช่เรื่องเสีย มันเป็นเรื่องได้ มีแต่ได้กับได้ “เรียนรู้” ก็ไม่ต้องกลัวอะไร
การที่เราจับจ้องผล มันเป็นเรื่องที่ตอบสนองความรู้สึกภายใน ความดิบ
ของจิตใจ ความอยาก อาการนี้มันก็เลยเอาผลมาตั้งเป็นเป้า ลองนึกดูสิ
เหมือนเวลาเรากิน มันก็ต้องอิม เราไม่ต้องเอาอิมมาตั้ง กินมันเป็นเหตุปัจจัย
ของอิมอยู่แล้วเพราะฉะนั้นเราไม่ต้องเอาผลมาตั้ง แต่เรามีการเล็งผลนะ

ถ้าถามว่าการเอาผลมาตั้งแล้วผิดตรงไหนก็ต้องถามว่า (เด็ก) ต้องตาย
อีกกี่ศพเพราะความคาดหวังและตัดสิน? แล้วถามว่าที่ตั่งนั้นประโยชน์ใคร?

คือไม่ใช่ที่เราไปสร้างศักยภาพ เพราะเรา
เชื่อว่าศักยภาพนี้เค้ามีอย่างเต็มที่อยู่แล้ว อย่างสูง
มาก แต่การทำให้เค้าได้ใช้ศักยภาพที่เค้ามีเนี่ย ให้
เต็มที่เลย อันนี้เราคิดว่าเป็นสิ่งที่เราจะต้องทำหรือเรา
ควรจะทำ

อันนี้เป็นเรื่องทางฟิสิกส์ เช่น เรารู้ว่าเรามีเซลล์
สมองสองสามแสนล้านเซลล์ใช้ไหม แต่ละเซลล์นี้มันมีที่
บรรจุข้อมูลอีกมากมายมหาศาล ตลอดชีวิตมันก็แทบจะใช้
ไม่หมดอยู่แล้ว อันนี้เราก็มักเรียกว่าเป็นศักยภาพ เราจะทำให้
เกิดโอกาสในการใช้ศักยภาพนี้แค่ไหน เราว่ากลไกของการคิด
นะ มันมีโดยปกติเลย สำหรับมนุษย์นะ แต่การคิดสักกี่ครั้งหรือ
นานแค่ไหนมันจะได้มาซึ่งความคิดที่มันเกิดประโยชน์กับตนเอง
กับผู้อื่น สักหนึ่งความคิด อันนี้เป็นเรื่องศักยภาพ

เราเองเราคิดว่าทำอย่างไรล่ะ ให้เค้าได้ใช้**ศักยภาพ**ที่เค้ามี
อยู่เนี่ยให้เต็มที่จริงๆมากกว่านี้ ซึ่งถ้าเราไม่เข้าใจกลไกนี้เราอาจจะไป
ทำให้การใช้ศักยภาพเขาต่ำลงก็ได้

เช่น เรามีตัวช่วยเยอะใช้มั้ย เราก็พึ่งตัวช่วย มีเทคโนโลยีที่
อำนวยความสะดวก ใช้มั้ย ก็เหมือนอย่างที่เราใช้สก็ฟูดอะ แหมก็บอก
เค้าซะหน่อยสิว่าเครื่องคิดเลขมันมีจะได้ไม่ต้องท่องสูตรคูณให้มันเสียเวลา
อันนี้เป็นเรื่องตลกใช้มั้ย แต่ว่าตรงนี้นั้นเป็นรูปธรรมว่า เมื่อเราพึ่งสิ่งเหล่านี้
เราก็จะสูญเสียศักยภาพที่เรามีไป แล้วตรงนั้นมันจะภูมิใจมั้ยอะ กับตนเอง
ที่พึ่งแต่ปัจจัยภายนอก

เท่าที่เราเดินนะ ไม่รู้กี่สิบล้านปีมันค่อยๆวิวัฒนาการมาเพื่อตอบ
สนองตัวเองใช้ไหม การที่เราจะย่างไปข้างหน้า แล้วรู้ว่าตรงนี้ปลอดภัย ตรงนี้มี
ความสุข ตรงนี้จะทำให้เกิดการได้มาซึ่งประโยชน์อะไรก็ตามแต่ พูดถึงหนังที่อยู่
บนฝ่าเท้าเรา ทำไมยังเดินมันยิ่งหนา แต่ในขณะที่เดียวกันรองเท้าที่เราใส่ไปยังเดิน
มันยิ่งบาง

เพราะฉะนั้นเรื่องของปัจจัยที่มันจะมาอำนวยความสะดวก ก็เท่ากับศักยภาพ
ของเราก็ถูกมองข้ามไป เพราะฉะนั้น คำว่า ความชำนาญ หรือสกิล (skill) มันเป็นสกิล
ของเรา หรือเป็นสกิลของเทคโนโลยี

มัต
การพยายามทำให้สิ่งที่คิดว่าดีของ “เรา”
เป็นดีของ “เขา” ให้ได้

สมมติว่าเรายกเอาวัยของเราซึ่งเป็น
ตัวติดต่อกับโลกมาเป็นตัวอย่างก็ได้นะ ตาของเรา
การมองที่เต็มประสิทธิภาพ ไม่เพี้ยน ให้ข้อมูลที่ใกล้เคียง
ความเป็นจริงที่สุด ที่จะทำให้สมองของเราได้ปรุง
ได้สังเคราะห์ข้อมูล ที่มันจะเอื้อประโยชน์กับตัวเรา เมื่อ
เราเพี้ยนมัน ด้วยกรอบที่มีสีสันต่าง ๆ นานา มันก็เป็นข้อ-
มูลที่เราบันทึกลงไป

ในแง่ขององค์ประกอบของธรรมชาติที่มีอยู่ ไม่ใช่สิ่ง
ประดิษฐ์ สมมติว่าเรามอง เราอยู่ในเมือง เราเจอแต่ artificial
color (สีสังเคราะห์โดยมนุษย์ไม่ใช่สีธรรมชาติ) ไข่ม้อย มันก็
code หรือใส่ข้อมูลเราแล้วล่ะว่าแบบนี้คืองาม คือดี คือสวย
ไข่ม้อย หรืออย่างเราได้ยิน สมมติเราฟังเพลงจากเน็ต..มือถือ ไอ้
สุดยอดเลย เราไม่เคยฟังเสียงที่มันมี precision สูงๆ ความเที่ยง
ตรงสูงๆ

จกจกจก ฟังจกจกผ่านมือถือ ไอ้เครื่องเสียงอันนี้ ถ้ามว่ามันเป็น
ข้อมูลที่ทำให้ความใกล้เคียงกับคุณภาพตามธรรมชาติได้แค่ไหน เมื่อเรา
คิดว่าตรงนี้ดีที่สุดใน เราก็เชื่อว่าตรงนี้ดีที่สุดใช้ปะ แล้วดีที่สุดในความด้อย
ที่สุด อะไรจะเป็นสิ่งที่เกิดตามมา คุณภาพมันก็ต้องดรอปลงไป อันนี้เป็น
กฎธรรมชาติเลยนะ เหมือนกับยีนด้อย ยีนเด่น

ถ้าสมมติว่ามันมีการค้นหาสิ่งที่สมบูรณ์ที่สุดเพื่อความอยู่รอด มันก็
ต้องมีกลไกการคัด เช่น สายพันธุ์ อะไรต่าง ๆ นานาพวกนี้ใช้ไหม คุณภาพ
หรือองค์ประกอบ ที่มันประกอบกันอยู่ ที่สมบูรณ์ที่สุด สมบูรณ์นี้หมายความว่า
ว่ามันสามารถที่จะดำรงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมต่างๆได้ อยู่รอดกับมันได้
อันนี้คือสิ่งที่มันเป็นไป แต่ว่านึงที่เงื่อนไขต่าง ๆ นานาไม่ทำให้ความสมบูรณ์มัน
เกิด แต่มันถูกเชื่อว่าสมบูรณ์แล้ว..

มันเหมือนตัวอย่างเรื่องที่ว่า เราป้อนเด็กด้วยเงาะที่มันอยู่ในกระป๋องตลอดเวลา
จนเติบโตใหญ่ ไปกินเงาะจริงๆ เค้าอาจจะกินเงาะจริงๆไม่อร่อย อย่างนี้เรียกเซ็นส์เสีย
นี่มันคือเรื่องศักยภาพนะ คือการทำให้ศักยภาพมันได้ใช้เต็มที่หรือว่าทำให้มันถูกลด
ทอนลงไป เราที่คิดเทคโนโลยีแบบหยาบๆ ง่าย ๆ ถูกๆ แล้วเราอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม
เหล่านี้ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้มันถูกรับรู้ แล้วมันก็ถูกเรียนรู้ แล้วมันก็เป็นความรู้ แล้วมันก็
กลายเป็นบรรทัดฐานหรือสิ่งที่ยอมรับได้ขึ้นมา

เราเคยนึกถึงความเป็นมนุษย์ของเรา
ใหม่ มนุษย์ที่เรียนรู้ มนุษย์ที่พัฒนา มันอาจจะ
แยกกันไม่ออกหรือกระหว่างนายสมศักดิ์ที่เรียนรู้
นายบรรหารที่เรียนรู้ กับชีวิตที่เรียนรู้ เพราะฉะนั้น
สองอย่างที่มีซ้อนกันอยู่ คือสองมิติในหนึ่งร่างกาย
มันสับสนกันไปมาอยู่ตลอด

ที่บอกว่าศักยภาพของมนุษย์มันมีมหาศาลใช้ไหม
เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราจะพัฒนาเพื่อตอบสนองความเป็นคน
เนี่ย มันก็ต้องมีฐานจากความเป็นมนุษย์เข้ามา เราไม่เคยไต่
กับความเป็นมนุษย์หรือศักยภาพของมันเลย เราก็เอาความ
เป็นบุคคลมาแข่ง

ทีนี้ถามว่าการเรียนรู้เป้าหมายทำไมมันเป็นอย่างนี้
ทำไมไม่เป็นอย่างนี้ เพราะมันสับสนกันอยู่ระหว่างความเป็น
มนุษย์และความเป็นบุคคล

ความเป็นบุคคลฐานของมันเป็นตัวกิเลสเยอะเลย การเรียน
รู้ของบุคคลมันไปสนองต่อตัวกิเลส ซึ่งจริงๆแล้วประโยชน์ของกิเลส
มันก็มี คือมันเป็นตัวที่ทำให้เป็นปัจจัยกับการก้าวไปได้ (drive) เหมือน
กับความกลัวที่ทำให้เราอยู่รอด มันเป็นปัจจัยให้ได้ แต่เส้นบางๆที่มีก็คือ
ระหว่างความโง่กับความฉลาด ถ้าฉลาดก็จะใช้กิเลสได้อย่างมีประโยชน์
มันก็ไปเกี่ยวกับการเรียนรู้อีกแหละ

กิเลสมันเป็นแรงของความต้องการเพื่อตอบสนองสัญชาตญาณ ถ้า
เราลองคิดแบบทฤษฎีตัวเองนะ ใ้สัญชาตญาณเรามันอ่อนแอใช้ไหม แต่มัน
ถูกแทนที่ด้วยสมองที่จะต้องคิด เพื่อให้เราปรับตัวไปได้มากมาย สิ่งนี้มันก็จะออก
งามไปตามปัจจัยของมัน สัญชาตญาณมันอ่อนแอ มันก็ต้องมีกลไกที่จะต้อง
กระตุ้นเร้าที่มากกว่าใช้ไหม ธรรมชาติมันเป็นแบบนี้ เราก็เลยมี**สมอง**มาเพื่อที่จะ
คิด หรืออะไรที่ทำให้ชีวิตอยู่รอดในความเป็นมนุษย์

สรุป

มองแต่ไม่เห็น
ได้ยินแต่ไม่ได้ฟัง
ความอะไรที่ไม่ใส่ “หัวใจ” ลงไป

ที่นี้ความเป็นมนุษย์มันมีปัจจัยภายในที่มากมายมหาศาลกว่าสปีชีส์อื่น เพราะฉะนั้นการตอบสนองการอยู่รอดของมนุษย์ มันอยู่บนศักยภาพของความเป็นมนุษย์ด้วย ซึ่งศักยภาพที่ว่ามากมายนี้ เช่น ความสามารถในการที่จะพัฒนาจิตใจตัวเองให้มีคุณธรรมแบบสูงมากๆ จนพื้นที่ของระดับสัญชาตญาณแบบปกติด้วยซ้ำไป ถ้าพูดกันสูงมากกกก็ภาวะของนิพพานอะไรแบบนี้ก็มีตัวอย่างของบุคคลที่ไปถึงแล้ว อันนี้ก็ละไว้ก่อน

มันมีคล้ายงานวิจัยนะ เอาดอกไม้ เอามาวาง แล้วให้เด็กเลือก แล้วดูเปอร์เซ็นต์ของการเลือกว่ามันเลือกอันไหน แล้วก็เอาไปเทียบกับปรัชญาของการจัด ซึ่งอันนี้เป็นการจัดดอกไม้แบบญี่ปุ่น มีปรัชญา

นี่ก็คือเซนส์หรือการรับรู้ความงาม เป็นศักยภาพทางด้านสุนทรียภาพ และมันเป็นสิ่งพิเศษที่มนุษย์มี

เด็กมันยังไม่ได้ถูกฝึก เพราะฉะนั้นศักยภาพส่วนหนึ่ง มันยังบริสุทธิ์ของมันอยู่ หมายถึงการฝึกที่เราเข้าใจกัน คือมีกรอบมีการให้ภาพอะไรที่เป็นบรรทัดฐานทางสังคม เช่น กะเหรี่ยงคอยาวว่างาม เป็นบรรทัดฐานทางสังคม ไม่ใช่เป็นธรรมชาติ แต่จิตที่มันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ หรือสปีชีส์นี้ โฮโมเซเปียนส์เซเปียนส์เนี่ย มันมีศักยภาพมาก เพราะฉะนั้น การรับรู้แล้วมันเกิด appreciate (ซาบซึ้งตรึงใจ) ได้ เมื่อพบกับความพอเหมาะของปัจจัยภายนอก

*

ถ้าเราตั้งสมมติฐานว่าศักยภาพมันมีอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าสิ่งที่มันมากระทบมันทำให้ศักยภาพที่มันมีอยู่ มันถูกรับรู้อีกทีหนึ่ง

มันเหมือนกับอย่างนี้ เด็กทารกนะ จับอะไรก็จับไม่ค่อยถูก มันไม่รู้ ควบคุมไม่ได้ ไอ้การควบคุมได้ในภายหลังเป็นสิ่งที่อยู่นอกตัวเราที่ใส่เข้าไป แต่มันเป็นการพัฒนาข้างในใช่ไหม พูดกันง่ายๆถ้ามันมีอยู่ข้างนอกดาดๆทั่วๆไปก็ซื้อมาสักได้สิ ทักษะหรือความชำนาญจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมันได้ใช้ศักยภาพที่อยู่ข้างใน แล้วมามีผลต่อการทดลองหรือปฏิบัติ การทำให้ศักยภาพมันได้ถูกใช้ มันก็ก่อรูปร่าง

เหมือนจับกระบวนการรับรู้ เรียนรู้มาเจอกับศักยภาพ

เหมือนคอนเฟิร์มว่ามันมี นั่นคือหนึ่ง สอง คอนเฟิร์มว่ามี แล้วก็พัฒนามันให้ละเอียด มันมีระดับด้วย

เราเองเราต้องการให้การเรียนรู้มัน
มีชีวิตชีวาให้มี มีการโต้ อยากที่จะเพิ่ม หรือหา
หรือสร้างโอกาสได้ ที่ความสุขมันเป็นตัวที่ทำให้เรา
อยู่กับมันได้ หรือยินดีที่จะอยู่กับมัน ถ้าเราทำให้การ
เรียนมันไม่มีความสุข มันก็ขัดแย้งกันแล้ว ความ~~ยินดี~~ที่
จะอยู่กับการเรียนมันก็ไม่มี

เมื่อเรารู้ว่าชีวิตมันมีความสุขเป็นเป้าหมาย ฉะนั้น
เราฝืนธรรมชาติตรงนี้ไปทำไมล่ะ อะไรทำให้มันต้องฝืนธรรม-
ชาตินั้น ตั้งคำถามว่าทำไมเราต้องฝืนธรรมชาติอันนี้กัน ทำไม
ทำให้การเรียนมันไม่มีความสุข ทั้งๆที่ความสุขเป็นตัวที่ทำให้
การอยู่ การเป็น มันน่าอภิรมย์

เห็นด้วยกับข้ออยู่ต่อนิ่งนะ เค้าบอกว่าเรายังไม่รู้จัก
ความสุข..ที่แท้ บางทีก็ไมรู้ อันไหนแท้ อันไหนเทียมก็แยกกันไม่
ออก

ก็อธิบายกันว่าความ~~สุข~~ที่แท้มันไม่ต้องการพึ่งพาปัจจัยภาย-
นอก แล้วมันไม่วูบๆวาบๆ มันลงลึกแล้วมันก็จะแข็งแรงถาวร แล้วมัน
ไม่ต้องการอะไรรู้งี้ ไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอก

ทีนี้เรากลับมาดูซิว่า ความที่เราเรียนหรือพยายามใส่อะไรเข้าไป
เพื่อไปครอบครองปัจจัยหรือวัตถุภายนอก แล้วเดี๋ยวก็เปลี่ยนเดี๋ยวก็เปลี่ยน

ถูก-ผิด

ถูก-ผิด ดี-เลว เก่ง-โง่ การตัดสินสองข้างเสมอ
อย่างไม่เหลือทิ้งสำหรับความเป็นคนแต่ละคนได้พึงได้หายใจ

ศักยภาพมันอย่างทีบอก มันมีอยู่อย่าง
มหาศาล แต่การที่ศักยภาพที่มีมันถูกแสดง หรือถูก
ใช้ มันก็จะมีผลเกิดขึ้น คล้ายๆว่าเราเป็นทั้งผู้กระทำ
และผู้ถูกกระทำ เมื่อเรากระทำ มันก็ต้องมีผลที่เกิดขึ้น
จากการกระทำ ผลมันเกิดขึ้นที่ตรงไหน อันดับแรกก็คือ
ตกไปที่ผู้กระทำ เช่นกินก็อ้วม สองก็ไปตกกับผู้ที่อยู่ใกล้
หรือเกี่ยวข้อง

ศักยภาพมันเหมือนเป็น**ต้นทุน** มันนอนนิ่งๆของมัน
อยู่นะ มันมี แต่พอเราได้ทำอะไรลงไป มันก็จะปรากฏ ที่นี้การ
ปรากฏซึ่งสิ่งที่เราได้ทำไป มันก็มีผลอะไรกับเรา

ที่เราบอกว่าศักยภาพของเรามันมีมาก สมมติว่าอันนี้
คือพื้นที่ของศักยภาพของมนุษย์ (แผ่นกระดาน) พื้นที่อันนี้เป็น
ศักยภาพของแมงปอ (วงกลมวงเล็กบนกระดาน) ซึ่งอันนี้ถ้าเทียบ
กับเรานั้นก็ต่างกันละ อันนี้มันก็เข้าใจได้ง่ายๆให้ไหม

แต่คำว่าศักยภาพของมนุษย์ที่บอกมาก มันไม่ได้มีแผ่นแค่นี้
ตายตัวตั้งแต่ว่ามันสามารถที่จะแผ่ไปเรื่อยๆได้โดยไม่ตายตัว
เพราะฉะนั้นเราถามว่ามันมากแค่ไหน บอกได้ว่าอันลิมิต

ให้เข้าใจแบบนี้ก่อนว่า เราบอกว่าความมีศักยภาพของมนุษย์
มันมากที่สุด แต่มันไม่ได้ตายตัวแบบมีเท่านี้ แต่มากที่สุดนี้ขอบเขตของมัน
หาไม่เห็น สมมติเราเริ่มต้นที่ศักยภาพของมนุษย์แล้วเราใช้ใช้ไหม มันก็จะ
ขยายๆๆ เหมือนกับว่าเราทำอะไรออกไปก็เหมือนกับว่ามันไปทำให้ศักยภาพ
มันขยายขนาดขึ้นไปเรื่อยๆ ทำครั้งที่สองก็เพิ่ม ครั้งที่สามก็เพิ่ม ไม่ใช่ครั้งที่สอง
ก็เท่าเดิม ครั้งที่สามก็เท่าเดิม เหมือนกับเด็กอนุบาลรู้จักโบ๊ะมะม่วง ผ่านไปยี่สิบปี
อาจจะเอาโบ๊ะมะม่วงมาทำน้ำพริกได้เอง ฉะนั้นศักยภาพมันทั้งแนวระนาบและ
แนวลึก มันเปลี่ยนแปลงตลอด

การเรียนรู้ของเรา หรือจะพูดให้แคบเข้า
มาคือการเรียนรู้แบบคิแคมป์ คือการที่เราไปเติม
ข้อมูล แล้วก็เอาศักยภาพของมนุษย์ที่มันมีอยู่นั้น
แหละ ที่มันเป็นตลอดเวลา นี่คือการคิดใช้ใหม่

มันเป็นตลอดเวลาแม้กระทั่งเราจับดู เอสตี
จับดูจิตเราเราก็จะเห็นว่ามันคิด ซึ่งการห้ามไม่ให้การคิด
มันเกิดนี่มันยาก ฉะนั้นประเด็นมันไม่ได้ไปห้ามการคิด
แต่การคิดที่มันเกิดคุณ เกิดประโยชน์ หากเป็นความคิด
ที่ว่าง มันก็ไม่ใช่ nothing หรือไม่ใช่ empty ว่างมันคือภาวะ
ที่ปลอดจากสิ่งที่มีนรกรุงรัง หรือปลอดจากสิ่งที่มันจะพาเข้า
รกเข้าพงลงเหว

เราพอที่จะเห็นด้วยกันแล้วว่ากระแสที่มันเป็นการ
บริโศก วัตถุนิยมหรืออะไรก็ตามแต่ มันมีผลกระทบอะไร อันนี้คง
ไม่ต้องพูดกันซ้ำซาก ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็มีอยู่ เราให้เค้ารู้วาทธรม-
ชาติ หรือระบบของ**ธรรมชาติ**มันเป็นอะไร มันเป็นอย่างนี้ ที่เราพาเค้า
ไปรับรู้ แต่ว่าระบบนี้ในวิถีของคิแคมป์หรือกระทั่งอายมันก็จะเน้นเรื่อง
ความรู้สึก เรื่องของสุนทรียศาสตร์เข้าไป เน้นในเรื่องของสภาพหรือ
ภาวะการเรียนรู้ที่มันสัมผัสด้วยจิต ด้วยเซ็นส์ โดยที่พื้นฐานด้านความจำ
ด้านข้อมูลที่เป็นเชิงวิชาการมันก็มีอยู่แล้วแหละ เราไม่ได้ไปตีว ไปทำซ้ำ
เพื่อการไปสอบ

เป้าหมายของเราเพื่อให้เกิดการคิด จะพัฒนา จะแก้ หรือจะกัน
ไม่ให้เกิดผลกระทบ หรือทำให้ผลกระทบในทางลบมันเบาบางที่สุด
อันนั้นคือเป้าหมายไกล แต่ถ้าเราพูดถึงว่าไมล์สโตนหรือหลักกิโลที่เราจะเดิน
ที่หนึ่งมันไปสู่อะไร ที่สองมันไปสู่อะไร ที่สามมันไปสู่อะไร เราก็จะเห็นว่าเรื่อง
ของการที่จะทำให้เค้ามีโอกาสการคิด ทบทวนดูชีว่าตัวเองอยู่ตรงไหนของกระแส
บอกตำแหน่งตัวเองได้ใหม่ว่าตัวเองอยู่ตรงไหนของกระแส

มาตรา ๓๔
ค่านิยม หรือสิ่งที่คนส่วนใหญ่บอกว่าดี
แต่ไม่ใช้ในการเห็นแจ้งว่าสิ่งนั้น “ดี” ด้วยตัวเอง

คำสำคัญอันหนึ่งคือ ความสามารถในการเลือก
นั่นคือความสามารถในการเลือกที่จะรู้ ที่จะเรียน
การเลือกมันมีการตัดสินใจใช้ใหม่ แล้วผล
จากการตัดสินใจมันก็จะเกิดการก้าวต่อไป ก้าวทาง
ไหน ทางซ้ายทางขวา ฉะนั้นข้อมูลที่จะทำให้เค้าเลือก
ให้เค้าเห็นประโยชน์หรือได้ความรู้ที่เค้าจะนำไปใช้
ประกอบการเลือก มันควรจะมียะไรแค่ไหน
สมมติอย่างเรียนในระบบ ที่เราใช้คำว่าเรียนในระบบ
เป้าหมายของการเรียนคืออะไร เพื่อต้องการความรู้เพื่อไป
เลือกในการดำเนินชีวิต หรือเลือกมัลติเพิลช้อยส์ อี ก. ข. ค.
ง. เราคิดว่าอันไหนเป็นปลายทาง และปลายทางไหนที่มันส่งผล
ต่อชีวิตของเขา

มันอาจจะต้องหลายๆกระบวนการในการเรียนประ-
กอบกัน แต่ในกระบวนการใดๆก็ตามแต่ที่ใช้ มันไม่ควรที่จะทำให้
เกิดความระทมทุกข์ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ใช้ใหม่

เรามองในแง่ของธรรมชาติ ธรรมชาติมันเรียนรู้ของมันเองอยู่
แล้ว มันมีเป้าหมายของมันอยู่ (ชีวิตอยู่รอด อยู่ร่วมกัน) ที่นี้การฝืน
ธรรมชาติโดยที่ทำการเรียนรู้ไปสู้เป้าหมายที่มันไม่เป็นธรรมชาติ..

*

เราเคารพความอิสระเสรีที่จะคิด เพราะการคิดมันเป็นประโยชน์
เป็นคุณ ตรงนี้มันไม่ได้เป็นการกำหนดโดยการจัดตั้งว่าจะเป็นแบบนี้
แต่มันมีปรัชญาของมัน หรือความเชื่อที่เราเชื่อ ความเชื่อว่าศักยภาพมันมีมาก
หรือแม้กระทั่งว่าสิทธิ หรืออิสระในการเลือก หรือการคิด มันกำกับ กำหนด
บงการอะไรจากใครมันก็ไม่ควร แต่ถ้ามันมีความพ้องเห็นร่วมกันมันก็ดี

ฟังไปมันก็ดูเหมือนจะสุดโต่งหรือเปล่า

ที่นี้เราคิดว่าการสั่งการ หรือการบงการในทางบวกมันก็มีแหละ การชี้ให้
เกิดเสรีภาพ เราก็เห็นศาสดาหลายคนทำ ที่ผ่านมาในอดีตใช้ใหม่ มนุษย์มันก็มีการ
ชี้แนะ การชี้แนะ แต่ไม่สมควรไปตีกรอบขั้นคิดแทน

ถึงบอกว่าศักยภาพมันมีสูงขนาดนี้ มันไร้ขีดจำกัด เมื่อมันไปถูกกรอบ
ไปจำกัด มันก็ฝืนธรรมชาติเหมือนกัน มันไปพัฒนาต่อจากตรงนั้นได้

ตุ่มมีเบือเร่อ การที่น้ำเต็มตุ่มได้มันก็อึด
เต็มศักยภาพ แต่ถ้าใส่ไปแค่แก้วเดียว มันก็จะไปมี
ขนาดตุ่มใหญ่กันทำไม

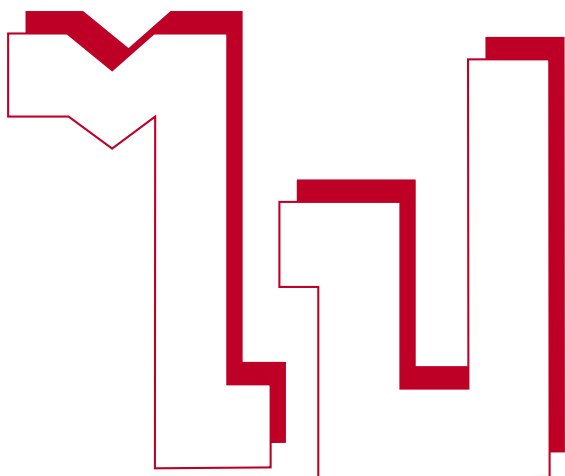
๒

เวลาไปเรียนรู้แล้วมันสร้างความรู้ได้ด้วยตัวเอง มันไม่ได้ถูก
กำหนดว่าต้องรู้อย่างนี้เท่านี้หนึ่งสองสามสี่ ถ้าเป็นแบบนี้มัน
ก็ไม่หลุดไปไหนหรือไข่เปล่า ความรู้ก็แข็งไว้ตรงนั้น อาจจะมิ
รายละเอียดที่แตกต่างกันนิดหน่อย แต่ไม่ใช่ อันนั้นเราพูดถึงการ
ที่เค้าสร้างความรู้ด้วยตัวเอง เพราะฉะนั้นใครที่เข้าไปตรงนั้นก็
สร้างความรู้กันคนละแบบ แต่มันเป็นผลพวงที่เกิดมาจากปฏิ-
กิริยาที่มีต่อสิ่งที่ไปเรียนรู้ และถ้ามันเป็นความรู้ที่มาจากตัวคน
นั่นเอง สุดท้ายเมื่อมันเอามาใช้ เมื่อมันกลั่นมาเป็นความรู้ของ
ตัวเองได้ ความหลากหลายของความรู้ของสิ่งนั้นนะ มันก็เพิ่มดิ
ใช่ปะ เราว่าอันนี้เป็นคุณ เป็นคุณของโลกนี้เลย เพราะว่า
ไม่ว่าเราจะรู้เท่าเดิม และก็มีแต่ต่ำลง เพราะเราจะถ่ายทอด
ความรู้ที่เราเชื่อว่า มีคุณค่า มีสถาบันรับรองแล้วว่า นี่เป็น
ความรู้ที่เ็นควรรู้ สถาบันรับรองมันเป็นอดีตหมดเลยนะ อะไร
ที่เกิดการรับรองแล้วเขียนออกมาเป็นหนังสือได้ ทุกอย่างมัน
เป็นอดีตหมดนะ เพราะว่ามันผ่านไปแล้ว เราไม่เคยเอาตัวเอง
เข้าไปร่วมวงกับประสบการณ์ตรงๆ แล้วถ่ายทอดออกมาเป็น
ความรู้ที่เป็นความรู้จริงๆ ณ ปัจจุบันนี้นะ สมมติเราไปอยู่หมู่บ้าน
ชาวประมง เราก็คิดว่าเราต้องได้ความรู้เรื่องการจับปลา
ปรากฏว่า อาจจะได้เรื่องของพ่อก็ได้ เนี่ย เนี่ยคือความจริง และ
สุดท้ายมันเกิดความหลากหลาย พอเราไปอยู่หมู่บ้านชาวประมง
เราก็ไม่ได้เห็นแต่จับปลาแล้ว มันก็จะมีเรื่องศาสนา ความเชื่อ

เกิดก่อน

ความเชื่ออีกว่าผู้ใหญ่คือผู้รู้มากกว่า ถูกต้องกว่า ดีกว่า เก่งกว่า
เชื่อถือได้กว่า

ซึ่งถามว่าไอ้พวกนี้ที่เราเล่ามาทั้งหมด มันก็ยังน้อยกว่าที่คน
คนหนึ่งไปเจอจริงๆด้วยซ้ำไป ที่เราไปเจอจริงๆมันมีมิติที่ครบใจ
เพียงแต่ว่ามันจะปิด หรือมันจะเปิดรับ ทุกอย่างที่มีมันแวดล้อม
ห่อหุ้มเราไว้ด้วยความรู้ทั้งหมดเลย แล้วแต่เราจะหยิบตรง
ไหนมาทำให้เป็นความรู้ ซึ่งเรารู้สึกว่าตรงนี้ ข้อได้เปรียบ ข้อดี
หรือเราจะเรียกมันว่าอะไรก็ตามแต่ ท้ายที่สุดมันทำให้ผู้เรียน
เกิดความมีชีวิตชีวา มันสามารถชัดเจนในสิ่งที่ตัวเองเรียนรู้ แล้ว
มันเหมือนมิจิตที่มันจะไปต่อได้ ในทิศทางที่สร้างเอง ที่เรามีปฏิ-
สัมพันธ์กับมันด้วยตัวเอง เราคิดว่า เฮ้ย อันนี้แหละ
เรียกว่าความรู้ ความรู้แบบนั้นความรู้จากในหนังสือมันไม่ใช่ไม่
เป็นความรู้ แต่มันไม่พอ แล้วการที่คนจะสร้างความรู้ขึ้นมาเอง
เรารู้สึกว่าจะเล็กจะน้อย ไม่จำเป็น สุดท้ายมันคือความจริงของ
คนนั้นที่รู้อันนั้น แล้วเรารู้สึกว่าอันนี้มันจะชักจูงให้คนๆนั้นก้าว
ต่อไปได้ ในทิศทางที่ตัวเองสร้างขึ้นเอง สนุกกว่าตั้งเยอะ เรายื่น
ถึงคนคนหนึ่งที่มีกระบวนการเรียนรู้แบบนี้ ไม่สนุกหรอก
แล้วโลกนี้ไม่สนุกหรอก ความรู้มันไม่ได้ผูกขาดว่าเอ็งต้องรู้อันนั้น
เรื่องนี้นะ แต่มันพื้นฐานหรือทักษะในการสร้างความรู้ด้วยตัวเอง
ขึ้นอยู่กับปัจจัย อย่างเราไปที่เดิม เปลี่ยนเวลา เราอาจได้ความรู้
คนละอย่าง แต่เราต้องหลุดจากมาตรฐานของความรู้แบบเดิม
ก่อน ถ้าเราหลุดไปได้ปุ๊บ เรื่องซ้ำซ้อน เรื่องตลกในหมู่บ้านชาว
ประมง ก็อาจเป็นความรู้อันหนึ่งขึ้นมา ซึ่งถามว่ามันสำคัญมั๊ย
มันเป็นบริบทของความจริงเลยนะ ไม่ใช่ไปหมู่บ้านชาวประมง
ก็จะดูแต่ปลา ดูแต่หมึก มันไม่ได้มีแค่นั้นนะเว้ย เราว่ามันสนุกวะ

บทสรุป

มีเรื่องราวกล่าวขานเรื่องหนึ่งถึงความสามารถในการเลือกของมนุษย์ เรื่องง่ายๆ มีว่า

เสือ เป็นสัตว์ที่รู้จักดีในความหมายของมนุษย์ว่าดุร้าย ภาพเสือขณะไล่กวดขวางน้อยผู้ล่า สงสาร ช่างเต็มความเหี้ยมในเชิงสัญลักษณ์ใส่ลงไปในคำว่า เสือ (ของมนุษย์) เสือที่ดุร้ายใจทมิฬแค่ไหน (ในความคิดมนุษย์) แต่เสือก็ไม่เคยตัดต้นไม้ โดยเฉพาะตัดให้ราบลงไปทั้งป่าได้อย่างมนุษย์

โลมา เป็นที่รู้จักดีในความฉลาดน่ารักและเป็นมิตร เมื่อนึกภาพโลมา เป็นไม่ได้ที่จะต้องเห็นใบหน้าที่มีกระโดด สโลว์โมชั่นเป็นวงโค้งเหนือน้ำ หากเต็มมนุษย์เข้าไปในน้ำ ทั้งสองก็สามารถว่ายน้ำเคียงข้างกันได้เป็นอย่างดี นั่นเป็นโลมาในความคิดมนุษย์

แต่โลมาไม่ว่า “ใจดี” แค่นั้น ถึงเวลาเกิดไฟป่า (ที่ไม่ใช่เกิดตามธรรมชาติ) โลมาก็ช่วยดับไฟป่าไม่ได้ โลมาไม่เคยช่วย มีแต่มนุษย์เท่านั้น

เรื่องนี้ใช้เอาไว้สอนใจในความสามารถของมนุษย์ ว่าสามารถเป็นผู้รักษา หรือผู้ทำลาย อย่างไรก็ได้แล้วแต่จะเลือก

“รักษา” หรือ “ทำลาย” เป็นภารกิจของชีวิตมนุษย์ที่เกิดมา บางครั้งกับกล่าวไว้อย่างนั้น ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง มนุษย์จะผลักดันตัวเองให้ตกอยู่ทางไหนสักทาง ไม่มีทางมีค่าเป็นศูนย์ ภารกิจชีวิตลิขิตไว้แล้ว ไม่สามารถสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของวงจรธรรมชาติอย่างเงิบเงิบ ตามวันเวลาของชีวิตที่คืบคลอนไปอย่างสรรพสัตว์ อย่างต้นไม้ใบหญ้าและเห็ดรา

ธรรมชาติกำหนดมาให้มนุษย์ต้องเลือกและได้เลือก ส่วนมนุษย์จะเลือกหรือไม่ และเลือกอย่างไร ธรรมชาติไม่เคยปริปาก หากแต่น้อมรับการตัดสินใจของมนุษย์ไว้เป็นส่วนหนึ่งของตนต่อไป

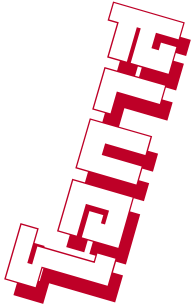
แต่ละมนุษย์มีชีวิตเป็นของตัวเองคนละ
หนึ่งชีวิต ถ้าความ “มีชีวิต” กล่าวคือ ร่างกาย ศักย-
ภาพทางด้านร่างกาย รวมถึงศักยภาพทางความคิด
จิตใจ ที่มนุษย์ทุกคนทุกผู้มิตัดตัว เรียกว่า เนื้อหา
(Content) หรือแก่นกลางของชีวิต มนุษย์ก็น่าจะต้องมี
บริบท (Context) ของชีวิตด้วยเหมือนกัน

บริบทของชีวิตหรือสิ่งที่หล่อหลอมชีวิตไว้ สำหรับแต่ละคนอาจแตกต่างกันไป ความแตกต่างนั้นอาจเป็นอาชีพ
ที่แตกต่างกัน บทบาทหน้าที่ในสังคมที่แตกต่างกัน วัยแตกต่าง
ความเป็นพลเมืองของประเทศ เชื้อชาติ หรือศาสนาแตกต่าง
รูปแบบแนวคิด คติความเชื่อ วิถีศรัทธาแตกต่าง สภาพแวดล้อม
สังคม ก็อาจกำหนดรูปแบบ วิธีที่แต่ละคนแต่ละกลุ่มดำเนินชีวิต
ให้แตกต่างกันออกไป

ความ “แตกต่าง” นี้เป็นความธรรมดาที่ต้องแตกต่าง
แตกต่างเพื่อ “หลากหลาย” หรือความหลากหลายในธรรมชาติ
กำหนดมาให้เรามีความแตกต่างกันไป (แต่ความแตกต่างของเรานำ
ไปสู่ความเป็นธรรมชาติอีกครั้งหรือไม่ นั่นเป็นอีกเรื่อง)

ในธรรมชาติ ความแตกต่างหลากหลายคือการทำ “หน้าที่”
เติมเต็มซึ่งกันและกันให้เกิดความแข็งแรง หลากหลายคือแข็งแรง ดังนั้น
ถ้ามนุษย์ทุกคนในโลกเหมือนกันหมด นั่นคงน่ากลัวและเป็นสิ่งผิดปกติมาก
การไม่ยอมรับในความเป็น “คนอื่น” การพยายามทำให้คนอื่นเหมือนกับเรา
เพียงเพราะต้องการความ “เหมือน” (ซึ่งมักทำให้เกิดความขัดแย้งตั้งแต่ระดับ
สงครามเล็กกลึงลงไปถึงความขัดแย้งในจิตใจ) จึงเป็นความเข้าใจผิดข้อแรกของ
ความเป็นมนุษย์เลยทีเดียว

มนุษย์น่าจะค้นเข้าไปภายในของตัวเอง หาความเหมือนหรือสิ่งที่บอกได้
ว่าคือ “หน้าที่” ของตัว มากกว่าจะวิ่งออกไปภายนอก โต้ตอบกับความขัดแย้งภายใน
เหล่านั้น หรือโต้ตอบ “ภายนอก” ก็เพื่อค้นหา “ภายใน” ของตน
เพื่อกลับสู่ภายนอกอีกครั้ง

ความมีชีวิตและบริบทของชีวิต หนึ่งคน ก็มี
บริบทหลากหลาย หลายคน หลากบริบท แตกต่าง
กันไปมากมายเป็นทพทวี

หากบริบทเดียวที่พอจะกล่าวได้ว่าเป็นบริ-
บทของคนหนึ่งคนในฐานะมนุษย์ ซึ่งเป็นบริบท “ร่วม”
อันเดียวกันกับมวลมนุษยชาติได้ หรืออาจจะทั้งเผ่าพันธุ์
ในฐานะที่มนุษย์เป็นอีกหนึ่งการเติมเต็มความหลากหลาย
ระดับจักรวาล สิ่งนั้นคือ

อยู่รอด อยู่ร่วม อยู่รวม

ฟังดูยิ่งใหญ่และเป็นอุดมคติเสีย “อ*
*

เริ่มด้วยคำกล่าวหนึ่งท้ายหนังสือเล่มหนึ่งที่ดูแล้ว
อาจผ่านไป คำกล่าวนั้นช่างน่าสนใจ

หากปราศจากสิ่ง มนุษย์จะมีความหวังอะไร

หากปราศจากมนุษย์ สิ่งจะมีความหวังอะไร

คำกล่าวนี้แสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างชัดเจนในตัว
สิ่งเป็นความหวังให้มนุษย์ แต่มนุษย์หวังอะไรอยู่ ใครจะรู้
มีมนุษย์อาวโสรักสนุกคนหนึ่งไปปรับเปลี่ยน

หากปราศจากธรรมชาติ มนุษย์จะมีความหวังอะไร

หากปราศจากมนุษย์ ธรรมชาติจะมีความหวังอะไร

ตอบแบบไม่เกรงใจ ก็ว่า “ไม่มีความหวังอะไร” ธรรมชาติไม่มีความหวัง
อะไรกับมนุษย์ แล้วมนุษย์..

เราขาดธรรมชาติได้ไหม?

แค่เริ่มคิด หายใจสองที่ตอนทีคิด ก็พบคำตอบ

ธรรมชาติขาดมนุษย์ได้ไหม?

ก่อนเกิดจักรวาล ผ่านยุคโลกลูกไฟ ยุค
โลกก่อนหิมะแข็ง ยุคโลกหุดหวิดเกือบเอาชีวิตไม่
รอด กระทั่งเกิดมีชีวิตจนได้ ชีวิตดีก็ดำบรรพ์หน้าตา
ประหลาดจะว่าสัตว์ก็ไม่ใช่ แต่เป็นชีวิต กระทั่งเกิดสิ่ง
มีชีวิตที่พอจะเรียกว่าสัตว์ชั้นในน้ำ สัตว์น้ำค่อยๆ ขึ้นบก
สิ่งมีชีวิตถือกำเนิดที่ละสายพันธุ์ ทีละสายพันธุ์ แรกหน่อ
วิวัฒนาการให้ชาร์ลส ดาร์วิน ดีใจได้มีทฤษฎีค้นพบ กว่าจะ
“มีมนุษย์” มีผู้เทียบว่า หากเวลาที่จักรวาลถือกำเนิดเท่ากับ
ศูนย์จุดศูนย์หนึ่งนาฬิกา กล่าวคือเริ่มต้นวัน กวามมนุษย์จะมา
ถึงก็เกือบเที่ยงคืนแล้ว

ฉะนั้น ธรรมชาติเคยไม่มีมนุษย์มาก่อน และหากมนุษย์
จะล้มหายตายจากไปหมดโลก (อย่างที่ทำนายไว้แต่ไม่เห็นเกิดซัก
ที) ธรรมชาติก็ยังคงดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ

อาจจะแคะระคายนิดหน่อยเหมือนเราโดนแมลงวันเกาะ
แล้วบินหายไป ตะหงิดนิดๆ แต่โลกยังคงหมุนต่อ มีกฎธรรมชาติครอบ
คลุมซึ่มแทรกอยู่ในสรรพสิ่ง มีสัตว์ มีต้นไม้ อาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบ
ร่มเย็น

ธรรมชาติจึงไม่มีหวัง ไม่ต้องหวัง หรือไม่ต้องไม่หวัง ธรรมชาติ
เป็นธรรมชาติ

ทุกคำกล่าวที่ว่า “เพื่อธรรมชาติ” จึงเป็นการเติมเต็มตัวตน ใส่
ความหมายทางจิตวิญญาณแก่มนุษย์เองทั้งนั้น

แต่มนุษย์ที่มีวิญญาณอันมีความหมาย กับมนุษย์ผีบ้านผีเรือนล่องลอย
มนุษย์อย่างแรกก็ดูจะเป็นที่น่าปรารถนากว่า สำหรับธรรมชาติ

*

สำหรับมนุษย์ที่ไม่ว่าจะปรารถนาธรรมชาติหรือไม่ แต่อย่างน้อยยังอยาก
อยู่และต้องอยู่ในโลกใบเดียวใบนี้ รวมถึงยังไขว่คว้าหาคำว่า ความสุข

อยู่รอด อยู่ร่วม อยู่รวม จึงเป็นอะไรที่—อยากเลี่ยงก็เลี่ยงไม่ได้ ถึงเลี่ยงก็
เลี่ยงไม่พ้น ยอมรับไม่เคยเลี่ยงเลยก็ต้องบอก “ชั่วร้ายอะดิ”

ในพื้นที่ความคิดว่าเย็นนี้จะกินอะไรดี พรุ่งนี้ตลาดหุ้นจะตกลงไปกี่จุด มีอบ-

การเตรียมพร้อมสำหรับโอกาส
กาย: ทำที่เหมาะสม เช่น สังเกต ตั้งคำถาม รังำหาความรู้
ใจ: เปิด “ถอดแผน”
ปัญญา: ความรู้พื้นฐาน คือการมองเห็นความสัมพันธ์

พันธมิตรจะหยุดลงเมื่อไหร่ ประชาชนกับรัฐบาล
ใครจะชนะ ฝนจะตกใส่ผ้าที่ตากไว้ไหม จะทำประ-
กันเพื่อความมั่นคงของชีวิตกับบริษัทไหนดี เศรษฐ-
กิจอย่างนี้จะทำมาหากินยังไง ผู้ว่าฯจะแก้ปัญหารถติด
ได้ไหม ทำอย่างไรประเทศไทยจึงจะสร้างความน่าเชื่อ
ถือให้ชาวต่างชาติมาลงทุนได้ มีเวลาพักร้อนเหลืออีกสาม
วัน จะไปเที่ยวไหน ไกลๆ แต่ได้สัมผัสธรรมชาติสวยๆดี
ลูกเต๋าเรียนจบแล้วจะทำงานการอะไร จะมีอาชีพมีหน้ามี
ตากับเขาไหม คลิปหลุดใหม่ของดาราคณโพนจะมากอีกบ้าง
ในฐานะเสาหลักของครอบครัว ต้องหาเงินเท่าไรจึงจะพอสำ-
หรับดูแลทุกชีวิต และควรมีเหลือเก็บเท่าไรต่อเดือน--

อยู่รอด อยู่รวม อยู่รวม จะถูกเห็นหรือไม่เห็น ขึ้น
อยู่กับว่ามนุษย์เจ้าของพื้นที่บรรจุความคิดนั้น จะนำมันปึกออกมา
หรือวางซ่อนไว้ตรงส่วนไหนของความคิด

*

อยู่รอด เป็นคำที่คนที่มีชีวิตน้อยที่สุดเข้าใจดีที่สุด นั่นคือเด็ก
ทารก เสียใจอูแวร้องจ้า พอได้นมแม่ ปากรู้จักดูดหุบเสียง ตาหลับพริ้ม
เป็นช่วงเวลาที่ยิ้มด้วยสัญชาตญาณของการจะมีชีวิต สำหรับคนที่เติบโต
เป็นผู้ใหญ่แล้ว อยู่รอดก็ยังคงเป็นคำที่รู้ซึ้งเข้าใจที่สุด (เมื่อเทียบกับ
อยู่รวม อยู่รวม) เข้าใจโดยไม่ต้องเข้าใจ เป็นไปตามการตอบสนองของกาย
หรือความมีชีวิตในตัวที่ต้องการอยู่รอด ฝนตกก็กางร่ม หนาวก็ใส่เสื้อ (คั่นๆ)
เป็นการเข้าสู่ความเป็นปกติของภาวะที่ร่างกายต้องการ

ความเป็นปกติหรืออยู่รอดของภาวะร่างกายนี้ ยังมีความแตกต่างกันไป
ตามสภาพเหตุปัจจัยสำหรับแต่ละคน เช่น คนที่อยู่ในภูมิประเทศที่ต่างกัน มีความ
ทนร้อนทนหนาวไม่เท่ากัน เพราะร่างกายมีการปรับตัว หรือเป็นความสามารถใน
การตอบสนองความต้องการของชีวิตที่จะอยู่รอดนั่นเอง

อยู่รอดนี้ เป็นสิ่งที่ไม่ต้องคิดตั้ง มันเป็นของมัน อยู่รอดในที่นี้คืออยู่รอดในความ
หมายของการมีชีวิต เป็นเป้าหมายของการมีชีวิตโดยไม่ต้องคิดตั้งว่าจะมีชีวิต อยู่รอด
อันเป็นคนละความหมายกับความอยู่รอดของสังคมหรือความอยู่รอดของรัฐบาล

*

อยู่ร่วม

เพราะมันสมองมนุษย์มักคิดขบถ ขบถไม่ใช่เพียงทำตัวแปลกๆแหวกๆ ไม่เหมือนใคร แต่ขบถออกจากความสมดุล หากขาดความสมดุลระหว่างคนด้วยกันก็ทะเลาะกัน ฆ่ากัน ขาดความสมดุลกับธรรมชาติ ป่าทั้งป่าก็ราบเป็นหน้ากลอง คลองหลังบ้านก็ดำส่งกลิ่นเน่าเหม็น ขอบผาน้ำแข็งขั้วโลกก็ยิ่งหดตึงๆ เป็นจังหวะรวดเร็วเกินควร ผลจาก “ขาดสมดุล” และบัญชีรายการสัตว์สูญพันธุ์ก็ยาวขึ้นเรื่อยๆ

ความขัดแย้ง การไม่สมดุลเป็นบางเวลา หรือแม้แต่การสูญพันธุ์ เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ แต่การขัดแย้งและทำลายกันเองถึงขั้นเอาชีวิตกัน เห็นจะมีแต่มนุษย์และลิงญาติใกล้ชิดมนุษย์บางชนิดเท่านั้นที่ทำได้ หรือการทำลายจนเผ่าพันธุ์อื่นหมดไปก็มีแต่มนุษย์เท่านั้นที่ทำได้

ขณะเดียวกัน มนุษย์ต้องการการอยู่ร่วม ต้องการการยอมรับซึ่งกันและกัน โดยไม่ต้องอ้างการเป็นสัตว์สังคม ทุกมนุษย์ย่อมรู้สึกถึงความจริงในข้อนี้ เราต้องการความรักและการยอมรับ เราต้องการให้คนอื่นเห็น และต้องการเห็นคนอื่น

สำหรับมนุษย์แล้ว มนุษย์จึงต้องการการอยู่ร่วมทั้งในแง่ความสมดุลในการอยู่ร่วมกับสภาพแวดล้อม (เพราะการขาดความสมดุลจนเกินสมดุล ท้ายสุด ความไม่สมดุลนั้นจะย้อนกลับมาทำลายความสมดุลขงชีวิตมนุษย์เอง) เหนือไปกว่านั้นมนุษย์ยังต้องการความสมดุลทางจิตใจ ปราศจากสันติ และความสุขสงบ

*

วุฒิภาวะของการอยู่ร่วมคือ อยู่ร่วม

คือการน้อมรับทั้งหมด “เป็นหนึ่งเดียว” อยู่ร่วมกัน มีตัวเองเป็นส่วนหนึ่งในนั้น

เป็นการน้อมรับโดยไม่มีข้อกังขา แบบเดียวกับที่เราเห็นคนหนึ่งเดินมาแล้วไม่ต้องสงสัยว่า “นั่นคนหรือเปล่า?” น้อมรับโดยลืมนึกถึงหน้าทั้งหมดทิ้งไป

สัมผัส: ความจริง เห็นโลกกว้าง ตัวอย่างที่เหมาะสม จำเป็น และหลากหลาย
รู้สึก: รับผิดชอบ สร้างความจริงขึ้นมาด้วยตัวเอง
รู้ลึก: รับผิดชอบต่อสิ่งที่เข้ามาในตัวเราอย่างแท้จริง

เหมือนบางสิ่งซึ่งเราไม่ต้องพยายามอีกต่อไปเพราะ
เรา “เป็น”

*

ท่ามกลางการหาตัวตน..หาตัวตน..หาตัวตนมาโดย
ตลอดของมนุษย์ (แต่ทุกวันนี้เรายังไม่เข้าใจจิตใจตัวเองดี
เท่าไร) มนุษย์ได้สร้างระบบขนาดใหญ่ขึ้นมาห่อ-
หุ้มความเป็นมนุษย์ไว้ ทั้งระบบความคิดระบบการใช้ชีวิต
มนุษย์ในวันนี้กับมนุษย์กับมนุษย์ยุคหินพลีทส์โตน
ระยะเวลายาวนานที่ผ่านมา แก่นของความเป็นมนุษย์ยัง
เหมือนเดิมแทบไม่ต่างกัน เรายังมีตาสองตา หนึ่งจมูก
ทั้งศักยภาพร่างกาย ประสิทธิภาพสมอง แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปมาก
คือมิติของความเป็นบุคคลซึ่งซ่อนอยู่ในความเป็นมนุษย์
มนุษย์ปี 2008 กับมนุษย์ยุคหินพลีทส์โตน เราพอนึกออกกว่าความ
เป็นบุคคลของมนุษย์สองยุคนั้นคนละเรื่องยังไง

ความเป็นมนุษย์และความเป็นบุคคลในตัวเราเองที่ทับซ้อน
อยู่ด้วยกัน เหมือนสองคนในร่างเดียว ทับซ้อนและสับสนกันไปมาโดย
ตลอด

(ตัวอย่างที่ชี้ชัดเรื่องหนึ่งคือ มะเร็ง ความเป็นบุคคลของเราที่
ชวนให้ไปกินร้านนู้นร้านนี้ แต่เซลล์ซึ่งดำรงอยู่ในมิติความเป็นมนุษย์ของ
เราไม่รับ ธรรมชาติมีการปรับตัว แต่ความไม่ประนีประนอมก็เป็นกฎธรรม-
ชาติเหมือนกัน ซึ่งเรามักเห็นความเป็นบุคคลของเรา แต่ไม่ค่อยเห็นความเป็น
มนุษย์ในตัวเราเลย)

ความเปลี่ยนแปลงของความเป็นบุคคล และอีกความเปลี่ยนแปลงทั้ง
หมดของการเดินทางของมนุษย์ในโลกใบนี้ อาจเกิดจากความอดไม่ได้ของมนุษย์ที่
จะขยับสมอง คิด..คิด..คิด แสดงศักยภาพความเป็นมนุษย์ออกมา

ผลผลิตอันน่าเหลือเชื่อเกิดขึ้นทุกวันจากศักยภาพความเป็นมนุษย์ของเรา เรา
รู้เรื่องทั้งที่ไกลออกไปถึงจักรวาล.....จนกระทั่งในระดับดีเอ็นเอ ขนาดมีผู้กล่าวว่า
เรายังใช้ศักยภาพสมองไม่ถึงเปอร์เซ็นต์ของศักยภาพเต็มที่ที่มีอยู่

โลกวันนี้คนละเรื่องกับโลกแห่งถ้ำและ
ละแวกถ้ำของฟลินสโตนกับครอบครัว (ซึ่งต้องเดิน
ทางด้วยรถยนต์สี่ขา) โลกยุค (ที่มีคนเรียกว่า) ไอพ็อด
เจนเนอเรชั่น เต็มไปด้วยความสะดวกสบาย เทคโนโลยี
สารสนเทศก้าวไกล ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ต่างๆพร้อม
มูลให้เข้าถึง การติดต่อสื่อสารถึงกันมีความสามารถอย่าง
ล้าลึก เชื่อมโยงฉับไวแค่กระดิกนิ้ว ไม่มีอีกแล้ว ยุคที่อื้อเรียม
เข้าบางกอกแล้วพ่อขวัญจะไม่ได้ข่าวคราว ไม่รู้ว่าจะไปตาม
หาอื้อเรียมยังไ

สะดวก สบาย ก็น่าจะสุขกายสุขใจขึ้น?
ติดต่อถึงกันง่าย เราน่าจะอยู่ร่วมกันได้ง่ายขึ้น?
เชื่อมโยงถึงกันไปหมด เราน่าจะรวมกันได้ดีขึ้น?

*

การคิด เป็นกลไกที่เกิดขึ้นเป็นธรรมชาติพอกับ
หายใจ การห้ามไม่ให้คิดเป็นเรื่องยากยาก เมื่อเทียบกับ “ช่วยทำ
ให้ความคิดยุ่งยากหน่อยเถอะ”

ที่สำคัญ “คิด” เป็นอันดับแรกสุด ทุกพฤติกรรม ล้วน
เป็นผลมาจากความคิด คิดอย่างไร ทำอย่างนั้น (ยกเว้นทำก่อนคิด)
เมื่อศักยภาพมันพร้อมจะคิด จึงไม่ใช่เรื่องที่จะห้ามไม่ให้คิด
ที่น่าคิดคือ การคิดสักกี่ครั้งหรือนานแค่ไหนจะได้มาซึ่งความคิดที่เกิด
ประโยชน์กับตนเอง กับผู้อื่น สักหนึ่งความคิด? สิ่งนี้เองที่เรียกว่า
ศักยภาพการคิด หรือ “คิดเป็น”

เด็กที่อยู่ท่ามกลางสังคม เด็กที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กที่
เรียกว่าเป็นความหวัง เด็กที่เป็นมนุษย์ของโลก เด็กที่เด็ก

คิด ให้รู้ว่าคิดอะไร คิดไปทำไม รู้คิด อยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์
รู้ว่าดตัวเองอยู่ตรงไหนในความสัมพันธ์อันเป็นหนึ่งเดียวนั้น คิด ไว้ใจตัวเองในความ
เป็นมนุษย์ คิด อยู่ร่วม อยู่รวม อยู่รอด

*

สร้างความรู้ด้วยตัวเอง
บันทึก: บอกสิ่งที่คิดที่รู้สึกของตัวเองกับตัวเองได้
แลกเปลี่ยน: นำความคิดมาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน และเกิดสิ่งใหม่
สร้างความรู้ด้วยตัวเอง: ทำให้ชัดเจนว่าตัวเอง “รู้” อะไร

สามคำนี้อาจเป็นอุดมคติที่ถอดแบบมาจาก
ธรรมชาติ อยู่รอด อยู่ร่วม อยู่รวมมีอยู่ในธรรมชาติ
ครบถ้วน

มนุษย์ก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เราเกิดมาจาก
ปัจจัยในสถานะหนึ่งซึ่ง “ถึงพร้อม” แล้วของธรรมชาติ
เรามีชีวิตอยู่ภายใต้กฎธรรมชาติ คyclesที่สุดก็คือ เกิด
แก่ เจ็บ ตาย อย่างที่กล่าวกัน เกิด-ดับ ดับแล้วก็เกิดใหม่
(ธรรมชาติเป็นวงกลมไม่ใช่เส้นตรง) เราอาศัยธรรมชาติ
เป็นปัจจัยตลอดการดำรงชีวิตของเรา ตั้งแต่ปัจจัยขั้นพื้นฐาน
เช่น น้ำ อาหาร อากาศ ไปจนถึงปัจจัยที่อำนวยความสะดวก
สบายแก่ชีวิตยิ่งขึ้นๆ จุดเริ่มต้นของความสบาย ล้วนมาจาก
ต้นทุนอย่างใดอย่างหนึ่งในธรรมชาติ เราไม่ได้เสกสร้างขึ้นมา
สิ่งที่เราทำคือ นำศักยภาพตัวเองไปแลก ทำให้เกิดความ
“สร้างสรรค์” ขึ้น นั่นคือศักยภาพที่มนุษย์ทำได้

ธรรมชาติจึงเป็นเพื่อนที่อยู่ข้างหลังเราเสมอ ให้ชีวิต และ
ประคับประคองการมีชีวิต แม้กระทั่งสิ่งที่จับต้องไม่ได้แต่เป็นที่
ต้องการของเรา คือ ความสุข แค่เราได้นั่งในที่เย็นๆ มีลมพัดมา
เราก็สัมผัสความสุขจากเพื่อนที่ชื่อธรรมชาติได้

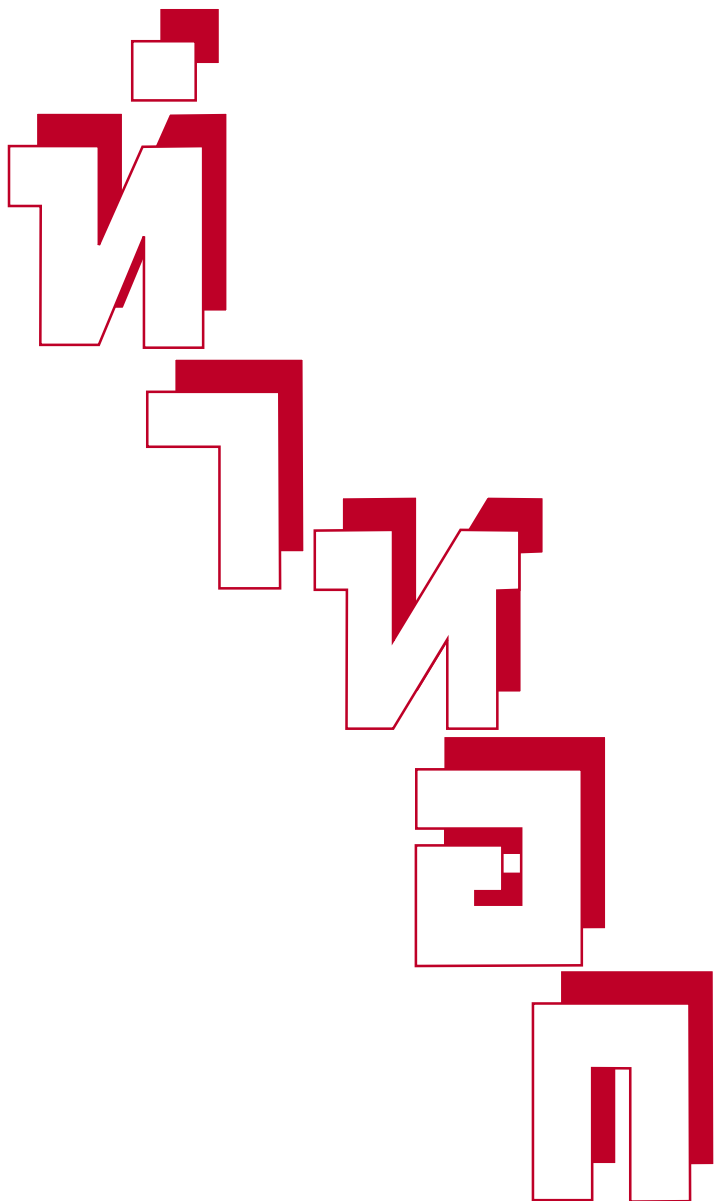
แต่นั้นแหละ อุณหภูมิพอเหมาะ อากาศดี มีลมพัด มันก็
เป็นไปของมันตามธรรมชาติ

แท้จริงแล้ว ความสุขไม่ได้อยู่ที่ไหน แต่พบได้เมื่อภาวะแห่ง
ความเป็นธรรมชาติเกิดขึ้นในตัวเรา นั่นคือเราได้กลับสู่ความเป็นส่วนหนึ่ง
ของธรรมชาติ

*

เด็กคิดเป็น นั่นคือที่คิดแคบๆจะไป

แต่ก็เหมือนภารกิจสำคัญของชีวิต การกิน เวลาจะกินเราไม่เอาอิมมาตั้ง
เป็นเป้า เราตั้งว่า กิน! (ไม่ตั้ง อิม!) แต่เมื่อกินมากพอเราก็จะอิม นั่นเป็นธรรมชาติ
สำคัญที่สุดในจักรวาล (ก่อน&ระหว่างคิดเป็น) คือ เด็กคิดสนุก
สุขที่จะคิด ตามจังหวะคิดของแต่ละคน *o”/

สัปดาห์

สัมผัส

ในห้องเรียนอาจแคบไป
ที่อยู่คุ้นเคยอาจทำให้ไม่เห็นสิ่งใหม่
ธรรมชาติที่เคยสัมผัส
อาจลืมไปแล้วตั้งแต่เมื่อไหร่

ออกไปกัน

ตา หู จมูก ลิ้น ร่างกายของเรา
หัวใจของเรา
เปิด เปิด เปิด ให้มันได้..สัมผัส

หาหอกใส่หัว

15 - 19 ตุลาคม 2550

ทุ่งแสลงหลวง จ.เพชรบูรณ์

เหมือนกับการเปิดหน้าต่าง เปิดโลกกว้าง
รู้สึกแบบว่า เหมือนเห็นสิ่งใหม่
เมื่อมองใบไม้ผ่านกับแสง

วันนี้สนุกมาก ทำให้พวกเราตื่นมาด้วยใจดี
ดีใจที่ได้มาที่นี่ ได้เจอเพื่อนๆ
เราจะได้มาที่นี่ได้มาเจอเพื่อนๆ
แต่ในใจเรารู้สึกว่าเราได้เจอเพื่อนๆ

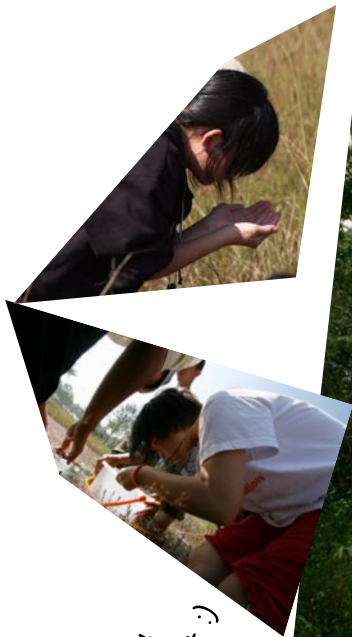

การวัดความสูงของต้นไม้
ก็เหมือนเราวัดความสูงของใครสักคนที่เป็นเพื่อนเรา
เหมือนกับว่า เพื่อนเรานั้นเขาสูงมาก ๆ

อิสระจากตัวเอง

กลัว ชอบ-ไม่ชอบ ชี้อายุ ขี้รำคาญ ฯลฯ
จิตใจตัวเองต้องรู้ตัว

แผนที่เสียง
ทำให้ฉันได้ใช้เวลาอยู่กับธรรมชาติมากที่สุด
การที่เราจะหาที่เงียบๆหรือไร้เสียงของคนรบกวน
มันคงหาไม่ได้ง่ายๆ
แต่กิจกรรมนี้ทำให้ฉันได้ฟังเสียงของนกหรือธรรมชาติ
ซึ่งฉันไม่เคยได้ยินหรือได้สัมผัสมันมาก่อน

ลุยน้ำ
เปียกไปหน่อยแต่ก็มันดี
เห็นลูกอ๊อดกว่าจะเรียนจบแล้วกัน
เตรียมจะบุกจูโจมด้วย 55+ :)

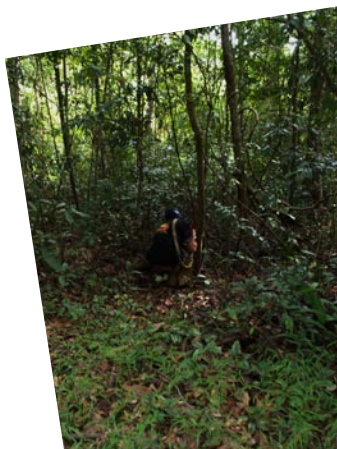

ประสบการณ์ตรง

คือ “ของจริง”
ที่เราสัมผัสได้ด้วยตัวเองในทุกมิติ
โดยไม่ต้องหยิบยืมของของใคร

ประสบการณ์ตรงคือสิ่งที่เรา “นึกออก”
และจะเป็น “ฐานความรู้” ที่ยิ่งใหญ่ของเรา

ผมได้รู้ว่าการเข้าไปในป่าแต่ละครั้งจะต้องใจเย็นมาก
เพราะป่ามีอะไรหลายๆอย่าง
ไม่ต้องไปคำนึงถึงเวลาเลยเพราะมันต้องไปเรื่อยๆ
มันถึงจะสวย

แต่ละคนก็อาจจะชอบสีที่แตกต่างกันออกไป
ในธรรมชาติก็เช่นกันมีหลากหลายสี
แต่ละสีก็ต่างแหล่งที่มา ทำให้เรารู้ว่าความหลากหลายเป็นสิ่งดี

อิสระจากการะเส

การโน้มน้าว กำหนดโดยคนอื่น
อย่างปราศจากการไตร่ตรอง “อย่างดี”
โดยตนเอง

การเดินทางผจญภัยในค่ายดีแคมป์
สนุกมาก ได้ประสบการณ์มากมาย
กับหลายสิ่งหลายตัวอย่าง กับป่าของ
ทุ่งแสลงหลวง จินตนาการกับสิ่งที่เราเห็น
นอนดูดาว ไปไม่ท้องฟ้า เห็นสิ่งต่างๆ
เยอะแยะมากมายที่ไม่เคยพบเจอ
ขออีกนะค่ะ แบบนี้สนุกมากเลยคะ

พอพี่ๆให้หลับตา ก็ดูว่าพี่เค้าจะทำอะไร พอบอก
ให้นอนแล้วพอเปิดตามาก็เห็นดวงดาว ท้องฟ้า
“สวยงาม..” (เป็นความคิดแรกตอนที่ได้เห็น)
ไม่เคยเห็นอะไรอย่างนี้มาก่อนเลย ประทับใจ
รู้สึกว่าตัวเองกำลังมองอยู่จริงๆ อย่างจริงจัง
และจริงใจ

วันนี้ได้ทำอะไรในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อนมากมาย ทุกสิ่งทุกอย่าง
ที่พวกพี่ๆให้พวกเราทำนั้น จูนเชื่อว่ามันต้องมีอะไรแอบแฝงอยู่ภายใต้
กระบวนการเหล่านั้น และเพื่อนๆก็อาจรับรู้สิ่งนั้นได้ไม่เท่ากัน
จูนก็เป็นหนึ่งในนั้นด้วย แต่สิ่งที่ได้นั้น ก็ไม่รู้ว่าจะได้มากพอเท่าที่พี่ๆ
ต้องการรีเปลา แต่จูนมีความรู้สึกที่สามารถสัมผัสได้ถึงทุกสิ่ง
ทุกอย่างที่พี่ๆต้องการให้สัมผัส

เปิด (ถอดแว่น)

กลัว
เป็นสิ่งที่เราได้สัมผัสก่อนที่จะสัมผัสได้
แต่ทุกคนแบกความกลัวไว้มากน้อยต่างกันไป
กลัวตัวเอง กลัวคนอื่น กลัวอะไรก็ไม่รู้ที่เคยกลัว

อาจเป็นความยึดติด อคติ ทิฐิ การตัดสินใจ
กระทั่งสิ่งลงตาที่สร้างขึ้นเอง
ถ้าไม่ปลดความกลัวออกเสียบ้าง
เราก็จะสัมผัสอะไรไม่ได้เลย
แม้มคิดหรือรู้สึกอะไรเป็นของตัวเองก็ได้

หากปลดความกลัวออก
สิ่งที่เราจะเจอ
อาจเป็นความงาม หรือความมหัศจรรย์

การปลดความกลัวออก
หรือการเปิดเพื่อมองเห็นสิ่งใหม่
เราเรียกว่า ถอดแว่น

บางครั้งแค่หลับตาแต่ใจหัวใจ ใช้ความรู้สึกสัมผัส
ก็เกิดสิ่งต่างๆมากมายในใจ รู้สึกเสียดายเวลาที่ผ่านไป
ที่ไม่ค่อยเคยได้สนใจสิ่งรอบตัว แม้มันจะอยู่รอบตัว
เราเสมอ ตอนนั้นนอนในป่าสนแล้วลืมตาขึ้นมา
รู้สึกตื่นตันมาก บรรยายออกมาไม่ถูก แต่มันทำให้รู้สึกรัก
รวงแห่งสิ่งตรงหน้า ทั้งท้องฟ้า ป่าสน
แม้กระทั่งเศษใบสนที่นอนทับอยู่ เหมือนหัวใจ
มันค่อยๆ ซึมซับทุกอย่างโดยอัตโนมัติ

อิสระจากความกลัวหรือสิ่งที่ว่า "ดีแล้ว"
ความคาดหวัง การตัดสินใจ ความรู้เท่า ประสิทธิภาพเดิม
อะไรที่เคยติดลบไปแล้ว หากเกิดของความผิดใหม่ให้ได้

วันนี้ถอดแว่นได้ตั้ง 3 อัน
เพราะตอนแรกเข้าไปแล้วค่อนข้างกลัว
เหมือนป่าร้องระงมอะไรบางอย่าง
รวมถึงอคติและทิวทัศน์ในอดีต
ก็ได้เรียนรู้จากวันนี้และจางหายไปเรื่อยๆ

เมื่อก่อนหนูรู้จักกับตัวจิ้งจอก ไม่เคยอยู่ใกล้กับตัวจิ้งจอก
แต่ตอนนี้หนูรู้จักกับตัวจิ้งจอกแล้ว

วันนี้หนูอยากจะบ๊ายบายมากๆ
เพราะระวังความคิดของตัวเอง เราต้องถอดแว่น
หนูจะพยายามให้ดีที่สุด จะถอดแว่น

Today!

-It's better more than my thinking.

-My friends are happy.

-I think U R WONDERFUL SOCIAL, SCIENCE BRAIN.

-EVERYTHING It's very good for.. EVERYTHING It's up to

me not U.

ทุกอย่างขึ้นอยู่กับฉัน พวกเรา (ฉัน) ตัวฉัน ฉันพร้อม
ฉันจะเปลี่ยน

เดินทางเข้าสู่ป่าลึกที่ไม่มีใครเข้าไป

ในตอนนั้น ได้สัมผัสถึงจิตวิญญาณแท้จริงและเล่นอยู่กับมัน
..คือ..

อะไรเราก็ไม่สนแล้ว มดก็กัด หน้าก็บาด แต่ก็สุขและสนุก

ที่ได้บอกเล่าและฟังเรื่องราวของพวกเขา

ที่ได้เห็นสิ่งสวยงามที่เค้าสร้าง ตื่นตาตื่นใจ

บทสัมภาษณ์

การเดินทาง คงพูดอะไรไม่ค่อยได้ นะคับ..
ส่วนตอนที่มาถึงตอนแรก เหมือนเจ็บลึกๆอะนะคับ
ตอนนั้นเราเห็นคนอื่นแคะ..เปลือก
ต่อมา..ก็มาช่วยกันกับทุกคนลอกเปลือกกันจับ

มาดิแคมป์ อยากพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้น และมีส่วนช่วยในการดูแลสิ่งแวดล้อม
อยากเข้าป่า หาประสบการณ์ต่างๆ เพื่อซักวันหนึ่งใครจะรู้
เราอาจจะไปเป็นคนดูแลป่าไม้ก็ได้ 55+ (เพื่อเจ้อ)
แต่จากอยู่นี้แค่ครั้งวันก็รู้สึกจะได้มากกว่าประสบการณ์ แต่จะได้เพื่อนใหม่
และความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ๆ มากขึ้น

หาตัวใส่หอก

8 - 13 ธันวาคม 2550

เกาะลันตา จ.ตรัง

วันนี้สนุกมากแต่ดำเพิ่มขึ้นไปอีก โห้ย!! หนูกนะ
แต่ดำหะอะๆ ได้รู้อะไรเพิ่มหลายอย่างเลย
ได้ความดำด้วย.....

เกิดมาไม่เคยนั่ง+พายเรือ+เอารองเท้าวิ่งน้ำ
แบบนี้ก็วิเศษสุดยอด
ประทับใจเกมปุม้า
โดนหญ้าบาดเท้าเจ็บเวอร์
เห็นทุกคนมีวิวัฒนาการ
วิเศษสุดยอด

วันนี้เราเดินทางออกจากเกาะลันตา มา ณ
เกาะทุ่งจีน เค้าบอกกันว่าเกาะนี้คือเกาะร้าง
เงียบมากดูเหมือนว่าจะไม่มีใครอาศัยอยู่เลย
ตอนที่เดินทางมาที่เกาะนี้ เราพายเรือมากันเองด้วย
เรือมี 7 ลำ ลำละประมาณ 6 คน

ตัวเอง
ถ้าไม่สนับสนุนตัวเองแล้ว ใครก็ช่วยอะไรเราไม่ได้
สนับสนุนตัวเองดีที่สุด มันคง ยังยืน
สนับสนุนตัวเองเริ่มได้ทันที ได้ทุกเมื่อ เริ่มใหม่ได้เสมอ

วิ่งเข้าหาความรู้

มีความรู้อยู่เต็มไปหมด
รอบๆตัว ถัดออกไป
อยู่ในนั้น อยู่ตรงโน้น
สุดขั้วโลกก็มีความรู้ แขนงลำตัวก็มีความรู้
แต่
ความรู้อยู่ข้างนอก เราต้องออกไปหามัน

อยากพายเรือมานานแล้ว เมื่อก่อน
จำได้ว่าเคยพายนะ แต่พายแล้วมันหมุน
เป็นวงกลมๆ ไม่ไป แต่คราวนี้ได้จ้างไป
หลายที มันไปข้างหน้าด้วยแหละ (ป่าวคับ
คนข้างหน้าพายดี แฮะๆ)

อยู่ติดๆก็มีลูกจิกทะเลตกลงมา
มันเป็นลูกที่แปลกมาก ตลกดี
แต่ถ้าตกใส่หัวก็แตกได้เลย

เดินดูหอย ปูต่างๆ และสัตว์น้ำอื่นๆ
ความรู้สึก “ตื่นเต้น” เพราะไม่เคยเห็น
ปูเสฉวน ปูลม ปลาดาวตัวจริง
เคยอ่านแต่ในหนังสือ ดูแต่ภาพในหนังสือ
ไม่เคยเอามือไปแตะต้องมันโดยตรง

วันนี้เดินทางไปอีกเกาะหนึ่งด้วยการว่ายน้ำ
ข้ามไป ภูมิใสมาก และก็เป็นครั้งแรกด้วย
ที่ทำอะไร (บ้า) แบบนี้
ได้แผล 3 แผล เล่นเอน้ำตาไหลพรากเลย
ช่วงบ่ายเราพายเรือแคนูมาเกาะกัน สนุกมาก
เหนื่อยมาก ได้แผลมากด้วย เป็นครั้งแรก
เช่นกันที่ได้พายเรือ
มาถึงเกาะก็ขนของช่วยกัน ทุกคนช่วยกันทำ
น่ารักมากค่ะ

วันนี้ชอบการดำน้ำสนุกมาก สวยมาก
ชอบปลาในน้ำที่อยู่ด้วยกัน

น้ำสีเขียว+ฟ้า ชูล่า ชูล่า
ทะเล ทะเล

ลอดเข้าไปในถ้ำมืดๆ
แล้วไปโผล่ในถ้ำที่ล้อมด้วยหินภูเขา

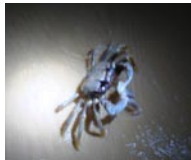

คนใกล้ตัว
ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน คนน่ารัก
ช่วยเหลือ อำนาจความสะอาด
เป็นน้ำใจให้เราได้

ได้มาอยู่กับป๊ะกับมีะ สบายมากได้อาบน้ำบ่อ
นั่งกินข้าว+ดูบอล-นั่งคุยกัน ได้รู้อะไรมาก
ตกปลาจับหมีก็ได้มากตอนที่พระจันทร์เต็ม
(เดือน 10-11) มีปลาซ่อนว่าตามปลาฉลามวาฬ
เพื่อกินเศษอาหาร ฉลามวาฬตัวใหญ่กว่าเรือที่เรา
นั่งกันอะ ใหญ่มากกึ่งมังกรอยู่ที่ซอกหินใกล้หาด
มีโลมาด้วยนะ เวลาไม่มีลมสุ่ม ออกเรือไม่ได้ แต่พอ
ลมหยุดก็ต้องรีบไป สีนามิ อยู่กลางทะเลปลอดภัย
บนบกจะอันตราย พายุ+มรสุม อยู่กลางทะเล
ก็อันตรายเหมือนบก

เวลา 21:45 น. ไปเดินเล่นที่ชายหาด ปูตัวใหญ่ๆ
เต็มหมดเลย วิ่งลงทะเล เราเจออะไรกันบ้าง?
ปูเสฉวนเล่นกายกรรม
ปูเสฉวนนอนในบ้านได้แค่ครึ่งตัว
เจอตัวนั้นๆ (ไม่รู้ควรเรียกตัวรีปาว)
ได้จับเรือบังริกซ์ ใจดีจัง เรือขยับยากมากๆ
เดี๋ยวพาเพื่อนช่วย

ได้ไปเจอกับชาวประมงกลับมาจากตกปลาตอนกลางคืน
แจวเรือมาเลยเหมือนเรื่อง old man and the sea 55+
อยากแจวเรือเป็นเลยขอพี่เค้าสอน แต่พี่เค้าไม่ว่าง
เลยขอพี่จัน 55+
เลยได้ไปนั่งเรือแจวเฉยๆ เฮ้ย ได้แต่นั่งนะ

ไปดูป่าชายเลนในเกาะ ได้รู้ว่าต้นแสม มันมี
การคายเกลือออกมาเหมือนที่เรียนจริงๆ
ชิมใบมันก็เค็ม
ได้เล่นเกม เล่นน้ำ ตอนโดนอะไรตำ อะไรต่อย
รู้สึกเจ็บแต่ทนได้ ไม่ร้องไห้อวายเป็นเหมือนเมื่อก่อน
ไม่รู้ทำไมเหมือนกัน
อาจเป็นเพราะเสียดายบรรยากาศกับสิ่งที่
รออยู่ ได้นั่งเรือ พายเรือ เห็นปู
เห็นหอยชัดมาก ตื่นตา ตื่นใจ

มะอยากจะเอ๋ยเลย! ตอนนี้ตัวเหม็นที่ซูด
มะได้อาบน้ำเลยอะ ทั้งเหนื่อย (มากๆ)
สนุกมากมาย ขนของหลายรอบ ชอบนั่งเรือ
(ท้ายเรือ) นั่งกะบังคนจับเลยอะ
เหมือนลูกกำนัน 55+ เห็นปูสีฟ้า
หวีๆๆ อยากถึงพรุ่งนี้เร็วๆ ง่วงแล้วอะ
ไปนอนก่อนนะค่ะ

ความสัมพันธ์

สังคม
บ้านหลังใหญ่สร้างความอบอุ่นได้
(แต่อาจใหญ่ไป ออกรอ)

ความสัมพันธ์เชื่อมโยงแต่ละสิ่งเข้าไว้ด้วยกัน
ธรรมชาติกับธรรมชาติ
คนกับธรรมชาติ
คนกับคน
คนกับสิ่งของ
สิ่งของกับธรรมชาติ
การมองเห็นความสัมพันธ์
จะทำให้เห็นตัวเองเชื่อมโยงกับสิ่งต่างๆ ได้
ความแปลกแยกจะไม่เกิดขึ้น
แต่มีเรื่องให้คิด เรียนรู้ได้มากมาย
ความสัมพันธ์คือพื้นฐานของชีวิตที่จะเรียนรู้

ตื่นเช้า เดินไปไกลที่ป่าชายเลน มีปูมากมายทั้งปูเสฉวน
กับปูตัวโตๆ หอยตัวเล็กๆ 55+
นั่งมองก็เฟื่องจะรู้ขนาดหอยมันยังมีสังคมของมัน เหมือนมันคุยกันด้วย
เห็นปูเสฉวนตัวเล็กๆเปลี่ยนรัง ดูสบายตัวจังเลย เอาไม้เหยียบปูตัวใหญ่ๆ
มันสู้ยิบตาเลย เก่งจริงๆ
ไปดำน้า แชะๆ ไม่ซึ้งเท่าไรเพราะหุุดบ่อยมาก แวนมันมัว&น้ำเจ้า
ไม่มีความสามารถพอในการเอาน้ำออกด้วย เลยว่าๆหุุดๆ
แต่สวยมากเลยจับ ปลามากมายหลากหลาย โอ้ว สุดยอดจริงๆ
ถ้ามรกตมีความสุขมาก อยากรวายน้ำลึกๆมานานแล้ว
เหมือนอยู่ในสวนสนุก 55+ แต่อันนี้คือของจริงจับ
หมู่บ้านชาวประมงปะกับมะใจดีมาก อาน้ำสนุก เรื่องเยอะ
แต่่งวงเลยไม่ค่อยได้ฟังเท่าไร
คุ้มตอนไปดูทะเล ปูเสฉวนตัวโต แต่ไม่มีบ้านน่าสงสารที่สุด T_T
เปลี่ยนความคิดจากปูเสฉวนสวยๆที่มีบ้านเต็มไปหมดเลย

ตื่นเข้ามาด้วยความรู้สึกที่แตกต่าง ได้ทานข้าวเช้า
กับปะ-มะ กินขนมกับคนในหมู่บ้าน
รู้สึกว่าความเป็นอยู่ที่สงบเรียบง่าย เราก็อยู่ได้
อย่างสบายๆ แต่ที่เราคิดว่าอยู่ไม่ได้ เพราะเรามี
สิ่งที่ตอบสนองความต้องการของเราทำให้เรา
ปรุ่งแต่ง ทั้งๆที่ธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเรา
สามารถอยู่ร่วมกับเราได้อย่างเป็นสุข
ได้คุยกับปะ-มะ รู้ว่าเรามักจะให้ทุกสิ่งรอบตัว
อย่างเต็มที่โดยไม่คำนึงถึงวันที่มันจะหายไป
จนวันที่มันหายไปเราจึงรู้สึกตัวว่าต้องรักษามันแล้ว
วิถีชีวิตของชาวบ้านเกี่ยวข้องกับสิ่งรอบข้าง
คิด ใช้ ประยุกต์ น้ำใจของคนที่นี่ยังมีอยู่จริง
ได้คิดในสิ่งที่คิดไม่ถึงมัน ว่ามันเกี่ยวข้องกับ
สัมพันธ์กันจริงๆ

เวลาแยกกันมาเป็นกลุ่มแบบนี้ มานอนบ้านชาวประมง
มันทำให้เราเห็นอะไรมากขึ้น ละเอียดขึ้น รู้สึกดีด้วย
คนอื่นเค้าก็ต้อนรับเราแบบยินดี มีความสุข ทำให้เราสบายใจ
แล้วก็...ขอพูดหน่อยว่านอนบ้านชาวประมงสบายพอๆ
กับบ้านพี่เปียร์หรืออาจสบายกว่า)
มันสนุก และมันก็สบายใจ อย่างที่พี่ๆทุกคนบอก อ้าว
พี่ไอ้คนพูดมาก จะพูดอะไรเลยลืมหไปแล้ว ไปนึกเอาเอง
เพราะจริงๆนึกไว้แล้ว ฟังพี่ไอ้คนลืมหหมดเลย

สิ่งที่สงสัย ทำไมพวกเขาจึงติดกับพวกเราขนาดนี้
 ทั้งๆที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน

วันนี้ต้องจากกับปะ มะ รู้สึกไม่ดีเลย แต่ได้ไปดูเรือประมงที่ไป
 ตกปลา มา แคว่ไปตั้งแต่ 2 ทุ่ม กลับมา 8 โมงเช้าของอีกวันหนึ่ง
 นำทั้งบางลาได้แค่ 1 ตัว บางลาได้เยอะเลย
 (ความแน่นอนคือความไม่แน่นอน)
 ได้ไปดูบ้านมีะคนหนึ่งเค้าพูดว่า
 “ถ้าอยู่ที่นี้ไม่ได้ก็ไม่รู้จะไปอยู่ไหนแล้ว” ชอบคำพูดนี้
 ตูเย็นที่บ้านก็มีแต่น้ำ สูดยอดเลย ผลไม้ ผัก อยู่ที่ดิน
 ปลูกอยู่ในทะเล ของสดๆเยอะๆ

ได้ไปดูการทำปลาหมึก นำส่งสารอะ
 10,000 ก.ก. ต่อวัน สูดยอด
 มันเยอะมากในการเลี้ยงปากท้องของชาวโลก
 มันสิ้นเปลืองมากในการกินของพวกเรา

เป็นหนึ่งในเดียวกัน

เมื่อเห็นความสัมพันธ์และเห็นไปถึง “ผล”
ที่มีต่อกัน

อย่างรับรู้ได้ว่า

แต่สิ่งย่อมจะทำให้เกิดผลกระทบไปยังอีกสิ่ง
โดยเฉพาะระหว่างตัวเอง กับสิ่งต่างๆ
ตั้งแต่ใกล้ ไปจนถึงไกลตัว

เมื่อนั้น โลกแห่งการเรียนรู้จะไม่เคยเหงา

วันนี้ได้รู้ถึงความแตกต่างของมนุษย์
ระหว่างความจำเป็นกับความต้องการ
เป็นวันที่ถอดแวนสุดๆ
ทำให้เราได้แยกแยะออกมา
ความพอเพียงจะทำให้มนุษย์
รู้จักความต้องการของตน
ยิ่งเราบริโภคสิ่งต่างๆรอบตัวมากเท่าไร
เท่าก็พบว่าเราทำลายสิ่งแวดล้อมโดยอ้อม

ต่างคนต่างมูมมอง แต่มันก็กระทบกันและกันนี่แหละ
อย่างชาวประมงไม่ปลื้มเรือลากอวนเพราะมันลากเยอะมาก
แต่เรืออวนไม่ปลื้มชาวประมงเพราะใช้ตาข่ายเล็กมาก
ทำให้ลูกสัตว์น้ำเล็กๆถูกจับไปด้วย

ปลายหมอก
(จุดทรงพลังที่สุด)

บางอย่างที่เรายังรู้จักเค้าไม่ดีพอ ก็อย่าไปตีความ
คิดเอาเอง ทำให้เข้าใจกันผิด ทั้งมนุษย์
ทั้งธรรมชาติ เราต้องเปิดโอกาสให้เค้าได้อธิบาย
ได้แสดงตัวตนของเค้า บางครั้ง เค้าก็มีอะไรดีกว่า
ที่เราคิด

เพราะเรายังอยู่ตรงนี้ อยู่ข้างๆกันกับพวกเค้า
และถ้ายังอยากอยู่ต่อ (???) ก็ต้องช่วยกัน
เพราะว่าถ้าเราหันกันอย่างนี้ สักวันเราก็ต้องจากกัน
ทั้งคู่ ช่วยกันให้เรากับเค้าอยู่ด้วยกันได้ ดีกว่า
ไม่น่าเชื่อว่าน้ำร้อนขนาด 70 องศาเพี้ยนๆ พิษ/
สัตว์โลกของเราอยู่ได้ (น่าจะสุกนานแล้ว)
เวลาเรามาอยู่อย่างนี้ เราเหมือนได้มีอิสระนะ
ทำไมเราถึงเรียนรู้อะไรได้เยอะในค่ายนี้
เพราะเราได้รู้ในสิ่งที่เราอยากรู้ อย่างที่เค้าว่า
เมื่อต้องการ เราจะได้มัน

ค่ายนี้เหมือนให้แสงสว่างส่องเป็นทางชี้ความกระจ่างให้รู้
เหลือแต่ที่เราจะตัดสินใจเดินต่อ หรือว่าเลี้ยวไปทางอื่น
“ได้รู้ว่าทุกอย่างเป็นหนึ่งในเดียวกัน” ความรู้สึกคนเป็นสิ่งละเอียดอ่อน
แต่ธรรมชาติรอบตัวกลับละเอียดอ่อนกว่านั้น
เราทำ เราคิดอะไรทุกอย่างกระทบส่งผลต่อกันเป็นทอดๆ
ไม่มีสิ่งใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับเราเลย
เหลือเชื่อเหมือนกันแฮะ ตอนได้ดูวิดีโอ
ประโยชน์สุดท้าย “เราเชื่อว่าทุกคนมีพลัง” มันสร้างความรู้สึกอีกเหม

คิด รู้ลึก

ต้องรู้จักบอกได้ว่าตัวเองคิดหรือรู้สึกอย่างไร
ต่อโลกการเรียนรู้ที่ได้สัมผัส

เมื่อบอกได้

ความรู้ที่อยู่ข้างนอกก็ค่อยๆกลายมาเป็นการเรียน
รู้ที่อยู่ในตัวเรา

เรารู้สึกอะไรหลายอย่าง ทั้งความสุข
ความเศร้า ความกลัว ความหวัง ไม่รู้ทำไม
เพียงแค่ว่าเรารเริ่มสัมผัสทุกสิ่งได้มากขึ้น บางที
มันก็เข้ามาทั้งสิ่งที่เราต้องการและไม่ต้องการ
แต่ไม่เป็นไร ผมชอบจับ จู๋ (ความรู้สึกมันเยอะ
เกินไปรีป่าว)

ค่ายนี้บังคับบอกได้เลยว่าเป็นค่ายที่ได้ความรู้คู่
คุณธรรม จริงๆนอกจากจะได้ประสบการณ์
แล้ว เรายังได้รู้สึกถึงจิตสำนึกถึงการกินอยู่ที่
มีความสัมพันธ์ของมนุษย์โลกและธรรมชาติ
ผมได้รับความรู้มากมายไม่รู้จะเล่ายังไงจบ
ในการฝึกงานผมยังไม่แน่ใจว่าจะได้ไปรีปเล่า
แต่ผมก็อยากจะไป และจะพยายามหาเวลา
ว่างของตัวเองให้ได้
จะไม่ยอมให้โลกของตัวเองเหงาไม่มีใคร
คอยดูแล รอดผมหน่อยนะ ผมจะพยายาม

พูดตามความจริง (ความรู้สึกจริงๆ) มาวันแรก
ก็ไม่ว่าจะเป็นอย่างไร สนุกไหม ปวดตึงไหม
แต่ตอนนี้อยากรู้ว่าจะรีบกลับมา
(สนุกจนลืมเรื่องเรียน)
วันนี้ไปโลดโผนไปเยอะเช่นกัน
แต่ก็เรื่องของที่จำเป็นกับตัวเองทั้งนั้น
ไม่ได้ท้อเพราะความอยาก (รีป่าว)

มันคงไม่ใช่การให้คำตอบหรือทางออก

เพิ่งรู้ว่าการหาความรู้ด้วยตัวเองมันช่างยากเหลือ
เกิน ก็อย่างที่พี่ไอค์บอกว่า “ต่อให้ใครจะบอกอะไร
เราแคไหนก็ไม่เท่ากับที่เราเรียนรู้ด้วยตัวเอง”
ค่าวันนี้เราเลยต้องเหนื่อย
แต่อย่างน้อยมันก็ทำให้เรามีกระบวนการคิด
กระบวนการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น
ความจริงแล้วค่าวันนี้ก็เหมือนเชื่อมโยงจากค่าที่แล้ว
แต่ค่าที่นี้เป็นการทำให้เรารู้ถึงความสัมพันธ์ของทุกสิ่ง
ส่วนค่าที่นี้เป็นการทำให้เรารู้ถึงความสัมพันธ์ของทุกสิ่ง
ทุกอย่างบนโลกใบนี้
บอกตามตรงจนก็ยังไม่มีความซาบซึ้งกับธรรมชาติ
อย่างพวกพืชหรือคนนะ
แต่สักวันหนึ่งความรู้สิอย่างนั้นคงเข้ามาหาจน
ไม่ใช่สิจนจะเดินเข้าไปหามัน สักวันมันจะเป็นของจน
รู้สิที่จะรู้ตัวแล้วว่าเป็นคนเซนซิทีฟง่ายเหมือนกัน 55+
หรืออุปทานไปเองหว่า
ได้รู้ถึงความสัมพันธ์ของทุกสิ่งว่าเชื่อมโยงกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง
สิ่งที่เราทำไม่ได้แค่เรา แต่ส่งผลกระทบไปถึงทุกๆ สิ่งเลย
ขนาดหมีขั้วโลกห่างกันไปไม่รู้กี่หมื่นกิโล
ยังอุตสาหัได้รับผลกระทบจากเรา
สนุกมากค่ะ มีเรื่องต้องกลับไปคิดอีกเยอะ

When I was young I think I never thought about my life
but I always feel and worry everything
but I understand that more than yesterday.
I always scare with everything but today I think my life
improve I can feel that.

ค่าวันนี้ออกจะส่ายสสารจรจเลย บุกป่า ลุยน้ำ
“โอ้ชีวิตมีอะไรตั้งเยอะแยะ”
ได้รู้เรื่องที่ไม่เคยรู้ “ทุกอย่างเกี่ยวกับเรา”
สิ่งใกล้ตัว คือสิ่งที่ใกล้ตัวที่สุด
ตอนนี้ใกล้ลึกลับอยากไปหาปะกับมีะ
ออกเรือไต่หมึกกับปะ

หอกัด

มีนาคม -
เมษายน
2551

โอกาส

มีสิ่งมากมายที่ถูกเรียกว่า โอกาส แต่โอกาสที่สำคัญและมีผล
ต่อชีวิตการเรียนรู้คือ โอกาสสำหรับการมองเห็นสิ่งใหม่
โลกมีหลายด้านหลายมุม แต่ถ้าเด็กได้เห็นโลกด้านเดียว
(กระแส) และมุมที่อยู่ก็คือ เด็กที่มีหน้าที่เรียนหนังสือ
สำหรับเด็กที่ต้องใช้ชีวิต และเลือกทางเดินชีวิตของตัวเองแล้ว
โอกาสใหม่ๆอาจทำให้รู้ว่า โลกมีหลากหลาย
และทางเดินของคนแต่ละคน
ก็สามารถสร้างเองได้แตกต่างกันไป

ผู้ใหญ่หรั่ง ชุมชน
“เกาะพิทักษ์” จ.ชุมพร

“ลุงนพดล” ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.จันทบุรี

“ลุงจาง” ธนาคารปู
ชุมชนบ้านเกาะเตียบ
อ.ปะทิว จ.ชุมพร

“นกเงือก” กับ ดร.ฟีโล พูลสวัสดิ์
และทีมศึกษาวิจัยนกเงือก
เขาใหญ่ นครราชสีมา

“รักษ์เชียงของ” ลุ่มน้ำโขง จ.เชียงราย

เข้าวันหนึ่ง. ฉัน ปาเขาใหญ่
เตรียมตัวที่จะเข้าป่า
เพื่อที่จะไปซ่อมรั้งนกเงือก
เค้าเรียกกันว่า “ดงเสือผาน”

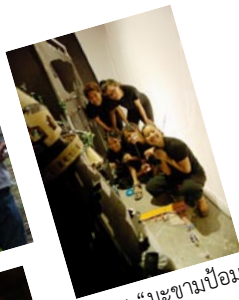
“โฮงเขียนสืบสานล้านนา”
อ.เมือง จ.เชียงใหม่

“พี่คุน” ปราบดา หยุ่น
สำนักหนังสือได้ฝัน

แต่มีคือการตั้งคำถาม

“น้ำพองศา” และ หน่วยอนุรักษ์และ
จัดการต้นน้ำพะโต๊ะ จ.ชุมพร

กลุ่มละคร “มะขามป้อม”
ศูนย์เชียงใหม่
และศูนย์กรุงเทพฯ

“พีช” ดนตรี วิถีชีวิต คนปากกาะญอ
ที่ มูลนิธิ (ภูเขา) อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่

“ลุงอ้อย”
ค่ายธรรมชาติ เด็กๆ

“พอเพียง” ใน ชุมพรคabanารีสอร์ท
อ.ปะทิว จ.ชุมพร

ค้นหาเพื่อหาต้นตอ
พร้อมกับลงอีก 3 คน
ในป่าลึกพอสมควร

“กรีนพีซ” องค์กรเพื่อสันติภาพเขียว กรุงเทพฯ ประเทศไทย

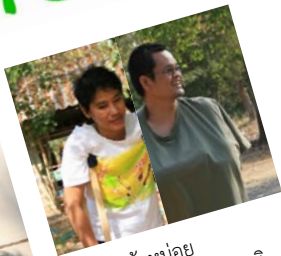
GREENPEACE

“พิพิธภัณฑสถานชาติวิทยาศาสตร์แห่งชาติ
องค์การพิพิธภัณฑสถานชาติ
คลองห้า ปทุมธานี

“ทีก้อง”
นิตยสาร a day

นำจิต นำหน่วย
และศูนย์ศึกษารัฐบาล
“เด็กรักป่า” จ.สุรินทร์

แลกเปลี่ยน

การ “เห็น” ของแต่ละคน
อาจเป็นความคิด ความรู้สึก เรื่องราว
หรือประสบการณ์

เมื่อนำมาให้คนอื่นเห็น
และเห็นของคนอื่น

การแลกกัน
ทำให้การเห็นของแต่ละคน
เห็นดียิ่งขึ้น

และยังอาจก่อรูปผสมร่าง
เห็นสิ่งใหม่

วันนี้ได้เล่ากิจกรรมที่เราไปทำมาหรือเรียกว่า “ฝึกงาน”
โอโห!!มันมากมาย ตอนแรกคิดว่าตัวเองคิดผิดไปที่ที่เราเลือก
แล้วรู้สึกว่าจะมีที่ที่น่าสนใจกว่า สนุกกว่าที่เราไปมาก
แต่พอได้มาแลกเปลี่ยนกันแล้วก็รู้ว่า ในสถานที่ที่แต่ละคน
ไปฝึกทำให้เราได้เรียนรู้อะไรต่างกัน ถึงแม้จะมีบางอย่าง
ที่ทำให้เราไม่ประทับใจพอ
ในเวลาที่เรเล่าเรื่องที่เรไปเจอกันมาให้คนอื่นฟัง
มีคนสนใจในสถานที่ที่เราไป
มันรู้สึกดีที่เราเลือกไม่ผิด และก็ไม่ได้เสียตายที่ไม่ได้ไปที่อื่น
เพราะพอฟังเพื่อนๆเล่ากันมันเหมือนได้ไปเอง สนุกมาก
อาจเจอปัญหาแต่ก็มีทางแก้เสมอ

เราอยากให้คุณได้สัมผัสกับเรา คือการตั้งคำถาม

ไปไหนมาสามวันสิบกกว่าหก

1 - 5 พฤษภาคม 2551

มูลนิธิกระต่ายในดวงจันทร์ อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี

นั่งคิดอยู่นานน...น เพราะมันมีอะไร
เยอะแยะที่อยากจะเล่า เลือก คิดอยู่นาน
สุดท้ายก็เอาอันที่มันเข้าไปในถึงความรู้สึกเรามากที่สุด
จับกลุ่ม นั่งเล่า นั่งคุย เดียวก็หัวเราะ เดียวก็ร้องไห้
แต่แววตาทุกคนสื่อความหมาย
ได้ฟังเรื่องของเพื่อนๆ เหมือนได้ไปแต่ละที่ด้วยตัวเอง
ชอบตอนกลางคืนมานั่งจับกลุ่ม เหมือนมันมีหัวข้อมากขึ้น
ฟังความคิด การกระทำของทุกคนที่มีเรื่องราวหลากหลาย
แต่ผลสรุปสุดท้ายคือ “ตัวเอง”
เรากลับมามองที่ตัวเอง แล้วค่อยๆ ก้าวออกไปเจอ
รับ ทำ กับสิ่งข้างนอก

วันแห่งความสุข “เห็นทางออกแล้ว” เพื่อนๆ
ทุกคนไปแลกเปลี่ยนกันดูเป็นหนึ่งเดียวกัน...
ดีใจจังได้ระเบิดข้างในออกมาแล้วรู้สึกยกภูเขา
ออกจากอกแล้ว ระบายอารมณ์ออกมาแล้ว
คุยกันอย่างเข้าใจ เปิดใจเข้าหากัน ตอนคุยกับพี่ไธค์
เราแข็งแรงขึ้นมากแล้ว
เราจะก้าวต่อไป ด้วยแรงศรัทธาในตัวเอง
สบายใจจังเลย

ชอบที่วันนี้คิดโครงการ ได้มีโอกาสแชร์ความคิด
ทำให้ได้รู้จุดอ่อนของตัวเองอีกตั้งหลายข้อ พวกความพยายาม
ที่ตัดสินใจเร็วมาก (ว่าตัวเองนะ ไม่ได้ว่าใคร)
แต่ทุกความคิด มันก็ไม่ผิดนะ แต่คนละมุมมอง เพียงแต่อันไหน
จะใช้ได้มากที่สุด (รีป่าว)

ทุกอย่าง เป็นการเรียนรู้

มีหลายอย่างล้อมรอบคนหนึ่งที่กำลังเรียนรู้

เหตุการณ์ ผู้คน
ความชอบ ความไม่ชอบ
ทุกอารมณ์ที่เกิดขึ้น
สภาพฟ้าฝน ปัจจัยเล็กๆน้อยๆ
อุปสรรค สิ่งเอื้ออำนวย
และอื่นๆ

ทั้งหมดแบ่งได้เป็นสองกองใหญ่
ปัจจัยภายนอก
และปัจจัยที่อยู่ภายในตัวเรา

สิ่งที่เราดูแลมันได้คืออย่างหลัง

ถ้าเรามองทุกอย่างเป็นการเรียนรู้แล้ว
ฟังฟังตัวเองมากกว่าข้างนอก
การเรียนรู้ของเราก็จะมั่นคง แม้เคลื่อนไหว

เธอต้องเรียนอย่างนี้นะ แบบนี้คือสิ่งที่ต้องเรียนในระดับนี้
เธออยู่ที่นี้เธอต้องเรียนอย่างนี้

การเรียนรู้แบบเดิมก็มีคนมาพูดใส่หูเรา จะเข้าสมองรีเปล่านั้นอีก
เรื่องหนึ่ง อันนี้มันจริงงะ
เราไปเจอ คำไม่ได้พูดมา แต่เรารู้ด้วยตัวเราเอง

มันไม่สำคัญว่าคำตอบจะได้หรือยัง

นอกห้องเรียนเหมือนกับว่ามีเรื่องคุณธรรม
กับกาลเทศะ ลองไปคิดดูว่าหมายความว่า
ไม่ต้องถามลึกรอก
เอาแค่พวกนี้ก่อนที่ต้องระวัง
นอกนั้นเราเปิดได้หมด
ส่วนในห้องเรียนเจอน้ำมันเยอะ

เราเรียนประวัติศาสตร์รู้ว่ามันสู้กัน
แต่ไม่รู้ว่ามันสู้กันยากแค่ไหน

เรียนในห้องเรียนเราจะรู้แค่ในสิ่งที่เค้าให้เรา
แต่เราไปฝึกงานเราได้รู้ว่าทำไมเค้าถึงทำแบบนี้

ถึงแม้เราจะไปฝึกงานที่เดียวกัน
เราก็ได้ไม่เหมือนกัน

ฝึกฝนความเป็นนักเรียนรู้ มองทุกอย่างเป็นการเรียนรู้
เรียนรู้อย่างไม่มีเงื่อนไข และเรียนรู้อย่างมีความสุข

ตื่นเช้ามาทำอะไร อาบน้ำ แปรงฟัน กินข้าว นอน
จุดเริ่มต้นของก้าวแรกที่จะทำอะไรดีๆ เพื่อโลกใบนี้
เราอยากทำงานของเราให้ดีที่สุด เท่าที่จะทำได้ คิด ทำ
อยู่กับมันอย่างมีความสุข สนุก เรียนรู้ไปด้วย
ทำให้เราได้รู้ว่าชีวิตเรามีคุณค่าขึ้นมา เพื่อแค่จุดเล็กๆ
ที่กำลังจะกลายเป็นวงกลมใหญ่ รักและมีความสุข

อิสระ

ความอิสระจะบังเกิด
เมื่อบุคคลผู้นั้นมีความขัดในตัวเองพอ
สำหรับผู้ “กำลังเรียนรู้”
อิสระจำนวนมากพอทำให้ความคิดเกิดขึ้น
หายใจต่อไปได้

อิสระคือความมั่นคงพอต่อทุกสิ่งที่จะเข้ามาทำลายความอิสระ
อิสระคือความคิดที่ดูแลตัวเองได้

พร้อมที่จะก้าวไปในทางที่คิดเอง เลือกเอง

เริ่มเกิดความคิดตระหนัก! สิ่งทุกอย่างที่รู้ที่รับมา มันวนเวียนอยู่ในหัวไม่รู้จะเอาออกมาอย่างไร แต่ก็ยังเชื่อว่า มันต้องมีวิธีของมันเองโดยมีเราคอยกำหนด ส่งสัยว่าสิ่งเล็กๆที่เราคิดมันจะเกิดผลอย่างไรนะ ได้นั่งล้อมวงคุยกัน อืม ทำให้ได้คิดในสิ่งที่เรารู้สึกที่คิดถึงมัน เหมือนเริ่มเก็บกิ่งเล็กๆน้อยๆตอนนี้นี้ ก็จะพยายามจะประกอบมันไว้ด้วยกัน เอาเหอะ! มันต้องได้สิเนอะ เริ่มเกิดความคิดที่ว่าจะก้าวออกมา เริ่มทำมัน!!

ซึ่งมันคงยังไม่ได้ในเร็ววันหรอก

สุดท้ายเลย ร่วมมือกันทำงาน ใจใจ ไว้ใจ
ใจนั้น กล้าที่จะเปิดใจยอมรับความคิดเห็น
คนอื่นมากกว่าตัวเอง แล้วมันจะได้กลับมา
ทำอะไรมากก็ได้ไป รู้จักการปรับตัว
ยังทำไม่ได้ ยังให้ยังมี รู้จักการปรับตัว
ประสบการณ์ครั้งยิ่งใหญ่แห่งชีวิต
เกิดความเข้าใจ ความสุขและความรักกับคน
รอบกายเรามากขึ้น

รู้ความเป็นตัวเอง
สิ่งที่เหมาะสมกับเรามากที่สุด
ชัดเจนกับสิ่งที่เราจะทำ
รับ/เรียนรู้กับเพื่อนไปด้วยกัน
ด้วยมิตรภาพที่ดีต่อกันแบบบริสุทธิ์
เป็นก้าวแรกที่ทำให้เราสู่โลกภายนอก
ในฐานะของผู้ให้มากกว่าผู้รับ

หอกตัวนาง ออกขุนขุนบน

9 - 16 สิงหาคม 2551

หมู่บ้านคลองเรือ อ.พะโต๊ะ

จ.ชุมพร

ลงมือทำ

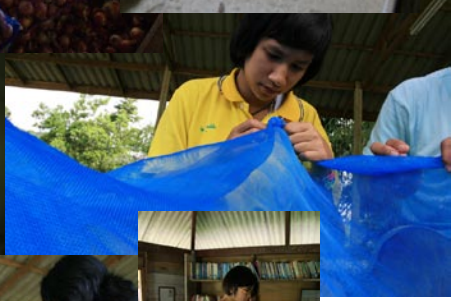
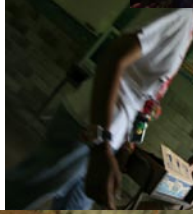
คิดอย่างเดียวกับคิดแล้วทำมันต่างกัน
สิ่งที่อยู่ในความคิด กับทั้งหมดที่เจอเมื่อลงมือทำ
(ตามความคิดนั้น)
อาจเป็นคนละเรื่อง
หรือมีเรื่องอีกมากที่มากเกี่ยวกับความคิด ทั้งที่ไม่ได้คิด

ความคิดจะยังคงเป็นความคิด
แต่การลงมือทำคือขั้นตอนให้ความคิดนั้นได้ใช้ประโยชน์
โดยเฉพาะต่อสิ่งที่อยู่ถัดออกไปจากตัวเรา

คิด แล้วทำ
และเมื่อทำมากพอ เราจะ “เป็น”

แต่ถ้าเราไม่เริ่มตั้งคำถาม มันไม่มีอนาคต

หาหัวใจของ สิ่งที่เรียนรู้

ไม่ว่าเราจะทำอะไร เจอสิ่งใด
มันจะมีหัวใจเล็กๆที่สำคัญแต่มักแอบซ่อนอยู่เสมอ

หัวใจของแต่ละสิ่ง ถ้าเราหามันเจอ
ไม่สำคัญว่าต้องเหมือนหัวใจใคร

หัวใจนั้นคือความรู้ที่ยิ่งใหญ่
ให้เรารู้ต่อไป รู้ต่อไป
อย่างไม่หลง ไม่งง

แต่มีหนทาง

เราไม่เชื่อว่าสิ่งที่เราเขียนออกมา
เอาไปใช้ตอนแล้วมันจะเห็นผล

ความสุข

ศรัทธา

ความรู้

ลงมือ
ทำจริง

การให้

การสนับสนุน

ทุกอย่างที่เคลื่อนที่ไปต้องการแรงผลักดัน

สำหรับเด็กที่กำลังเรียนรู้

พวกเขาต้องการการสนับสนุน

ไม่ใช่เงินทอง

ไม่ใช่สิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย

ไม่ใช่แค่ความปลอดภัยที่ไว้ใจได้

(ความเจ็บ ความเหนื่อย

มอของการเรียนรู้ที่สำคัญไม่น้อยไปกว่า

ความสุข)

แต่ขอให้คนทั้งโลกเชียร์

เอาใจช่วยแค่นั้น

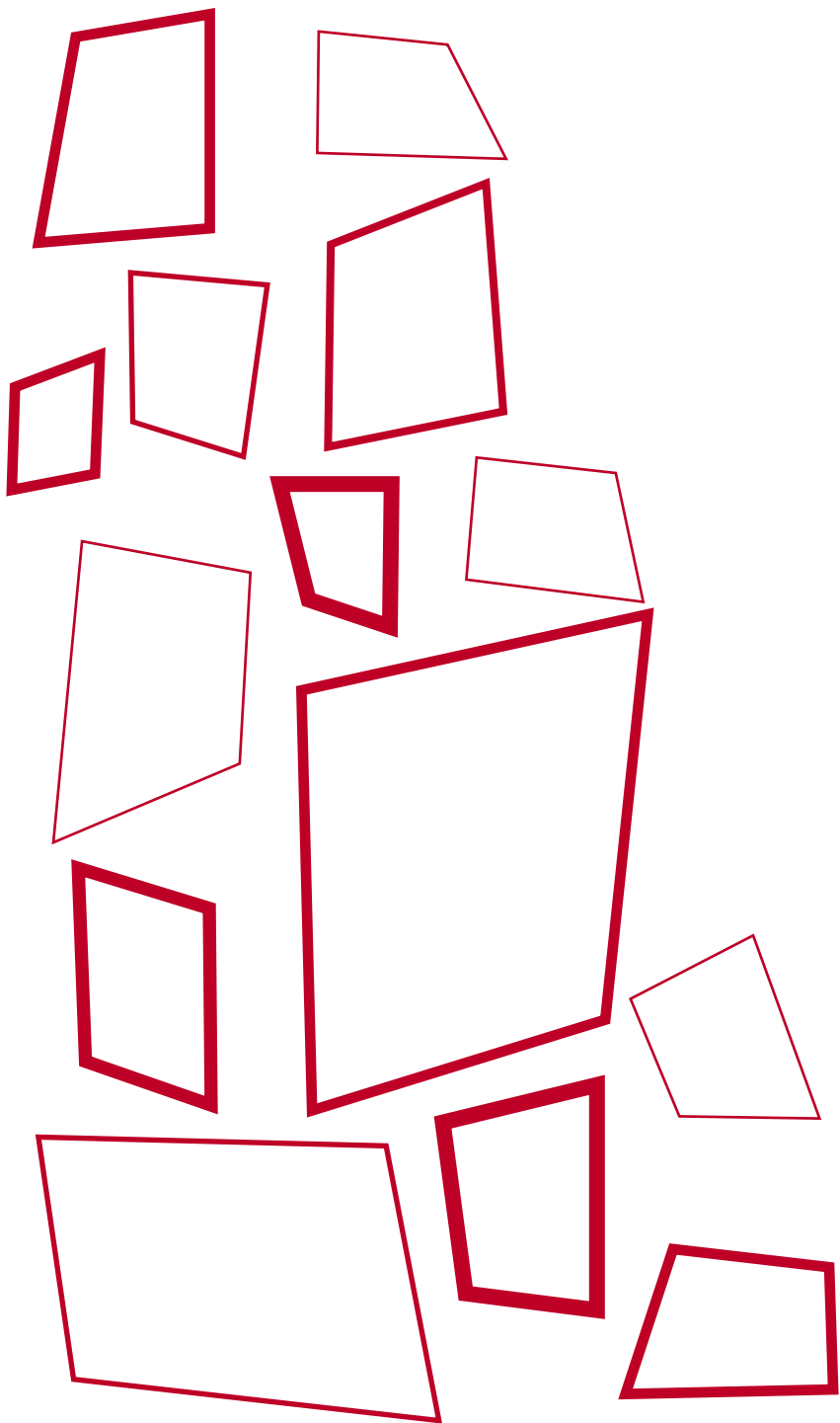
ถ้าตัวเองไม่สนับสนุนตัวเองแล้ว

อะไรก็คงไม่สามารถเกิดขึ้นได้เหมือนกัน

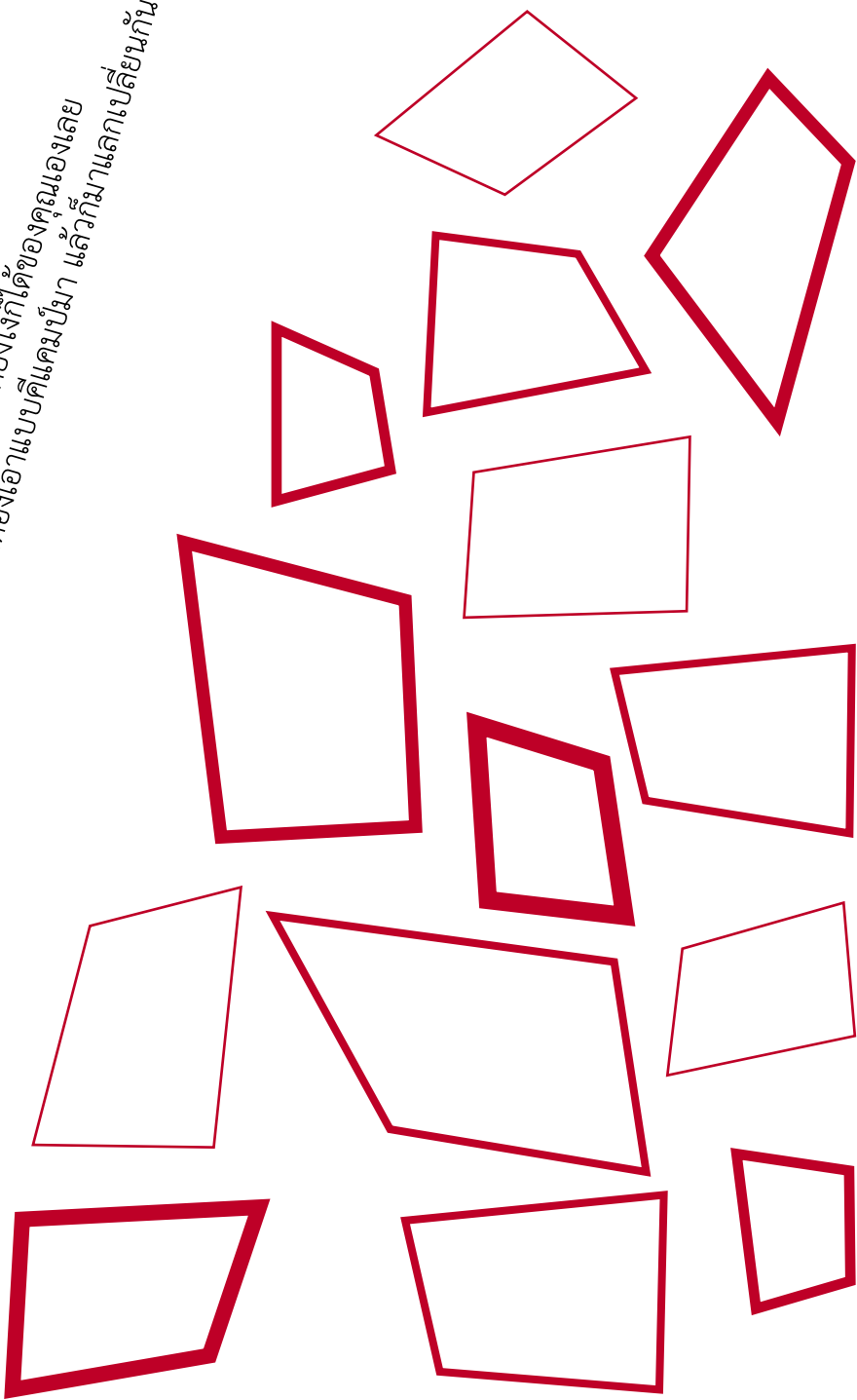

แต่สิ่งหนึ่งที่เรารู้ได้คือ เมื่อคุณมีคำถาม
และคุณพยายามหาทางออก นั่นคือสิ่งที่ดีที่สุด

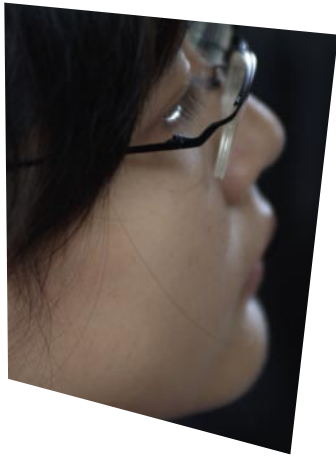

ไม่ใช่ว่าหาทางออกยังไม่เจอได้ของตัวเองเลย
แต่ถ้าหาแบบที่คนอื่นมาแล้วก็มาแลกเปลี่ยนกัน

อร อรธา ลือลาภา
ชั้น ม.4
โรงเรียนวิสุทธารังษี
จังหวัดกาญจนบุรี

ทุกคนก็จะมีความรู้แบบที่ไม่ได้ร้อขอสรุปจากใคร

ก็ถือว่าทำแล้วรก ก่อนเข้ามา ก็คือค่าขสิ่งแวดล้อม!
โน..ต้นไม้ เกี่ยวกับป่า เกี่ยวกับต้นไม้น้

แล้วก็พี่ถามว่า เธอ เข้าค่าขมาแล้วร้อบอกทำอะไร
เราก้บอก อบอกไปงูแลปะการัง หนูจำได้..

แล้วท้ีพอเข้ามาขู่บ มันก็เหมือนท้ีคิดไว้จะคะว่า
เกี่ยวกับต้นไม้น้ จรรวมชาตีมันก็ค้ือต้นไม้น้
สิ่งแวดล้อมก็ค้ือเรื่องต้นไม้น้
แต่มันไม้น้ใช่แค่ต้นไม้น้อย่างเดียว

มันค้ือสิ่งแวดล้อมรอบตัว
ความคิด
ความรู้สึกร

มันอาจจะไม่เก่งกับสัตว์เลื้อยคลาน แต่เก่งกับตัวปล้มนะ
ปล้มนกปลาที่ขอมัน คลาที่ระพุดความวิวัฒนาการ

อย่างเงี้ยเมื่อก่อนเราอาจจะโทษตัวเองว่า
ปล้มนกทำอะไรมัน แต่ไม้อัดก็ทำ ปล้องมันไป
แต่ ณ ปัจจุบันนี้ ถ้าปล้มนกทำอะไรในนั้นดี
ปล้มนก ไม้อัดก็อาจจะทำดี
แต่เราตอบใจมันไปเลยทำ ทำ ทอทำ
เพราะมันเงินสิ่งที่ดี ไม่ให้สิ่งที่ไม่ดีอะไร

พูดว่างานนี้ ขึ้นรถเพล้
เมื่อก่อน มือคุณนี่ ปล้มนั่งอยู่ทรวนี้
แล้วมีผู้หญิงคนนึงมันอยู่
ปล้มนก ไม้อัด
แล้วพอตอนนั้น ณ ปัจจุบันนี้ แม่กระทั่งผู้ชาย
อาจประมาณอยู่ในใจแล้ว ปล้มนกก็แล้ว
ที่จริง ไม้อัดก็ไม่ได้เพราะผู้ชายเหมือนกัน

ที่ลูกเพราะอะไร นั่นที่เนอ
ผู้ชายทอแข็งแรงกว่าผู้หญิงเนอ
มัน ไม่ไรอะ

มันเงินสิ่งที่เรา...
ถามว่าใจทำ อะไรก็ไม่เห็นผล

“อย่าหยุดคิด” มันชอบจะหยุดคิด
ชอบใช้ลีฟ (believe) หรือความเชื่อ

ปลื้ม ศิวรัตน์ เก่งแก้ว
ชั้น ม.4
โรงเรียนวิสุทธารักษ์
จังหวัดกาญจนบุรี

ได้ใจตัวเองมากที่สุด ทุกอย่าง
จะทำอะไรอะ มันต้องด้วยใจใจ

คือเอ๋อไม่เคยทำอะไรเพี้ยนขนาดนั้นะ
โทรหาแม่แม่ก็บอก “เลือกเอง อย่าบ่น”
“โอ้ย ไม่ได้บ่น ก็โทรมาบอกให้ฟังว่าเพี้ยนอะ”

คุณแม่หยอ เอ๋อว่าคุณนะ เอ๋อได้เห็นอะไร
อีกเยอะเลยอะ

ความคิดมัน ไม่รู้ติ เอ๋อว่านะ
คิดเป็นผุ้เป็นคนมากขึ้นอะ

คือเอ๋อเสียเวลาเรียนมาเพื่ออันนี้แล้วอะ เอ๋อหยุดเรียน
มาเพื่ออันนี้ คือถ้าเราทำไปเรื่อยอะ จิวๆไป มันก็ได้
มันก็เป็นสิทธิของเอ๋อ แต่เอ๋อเห็น โห คนอื่นเค้าก็ทุ่มกันอะ
เอ๋อก็คิดว่า ไปอยู่ทำไมตัวเองไม่สำคัญอะ ไม่ใช่สำคัญ
แบบเธอต้องสนใจฉันนะ แต่สำคัญแบบว่า คนอื่นทำได้
ทำไมเราทำไม่ได้ คนอื่นทำกับข้าวได้ ก็ทำกับข้าวได้
ทำไม่อะ ก็ทำได้ อะไร เค้าเย็บกระชังปลา ก็เย็บได้
ดูเรียนมาน้อยนิด ก็เย็บได้ กระชังปลา ฝาก็เย็บได้
กระชังกระเจี๊ยบไม่เคยเย็บ อะ เหมือนเย็บผ้า ฝาก็เย็บได้
ก็พอมีความรู้อยู่หน่อยนึง ฝายใช้มีย เป็นความธรรมดา
กับเพื่อนมาก แ่งกันทำ ก็เหมือนกันว่าเราก็กินแรงจูงใจไป
ตกน้ำก็ช่างหัวมัน

มันภูมิใจนะ โห เอ๋อไม่มีสามวันสามคืน เปิดวิดีโอให้แม่ดูใหญ่
เลย แม่ไม่รู้ใช้มีย “มาๆๆๆ มาดูเลย ดูลูกสาวแม่ทำอะไร”
แม่ก็ “โอ้โห” (ทำเสียงล้อเลียนแม่) แล้วแม่ก็หันมา “อยู่
บ้านไม่เคยเห็นจะทำ” อยู่บ้านก็เหมือนเด็กไปเรื่อยเรื่อย
อะไรอย่างนี้ พอออกนอกบ้าน
“มีความคิดขึ้นนะเนี่ย ที่หลังจะให้ออกบ่อยๆ”
ว่าจึ้นแหละ (เสียงสูง)

มันต้องตั้งคำถามอยู่เสมอว่า
สิ่งที่คิดว่าดี คือจริงหรือ

เอ๋อ ปิ่นทริกา กฤษดาวัฒน์
ชั้น ม.4
โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี
จังหวัดพิษณุโลก

น้อง กิ่งดาว วงษ์คำ
ชั้น ม.๑
โรงเรียนศรียานุสรณ์
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ดีไปกว่านี้ได้เลย หรือมีทางอื่นอีกไหม

บ๊องนะชอบมาคิดเสียใจกินจัง เวลาจะทำ
อะไรอย่างเนี่ย.....ไม่กล้า

เราดูเหมือนเป็นคนกล้าแสดงออก
แต่จริงๆอะ กลัวนะ เราชักกลัว แล้วก็ไม่กล้า
พอไม่กล้า แล้วเราก็คงไม่ได้ทำ
เราไม่กล้าที่จะ เอ้ย ความจริงเราก็คงทำได้
เนี่ยว่า มันก็ได้นะเนี่ยว่า ทำไมเราไม่ทำ
แล้วเราก็คงมาแย้งเสียตาย ถ้าเราทำ
เราคงจะได้อะไรมากกว่านี้
เราคงจะได้เห็น ได้รู้ แล้วก็ได้เปิดอะไร
มากกว่านี้

คนที่รู้สึกว่าคุณเองขาด
ถ้ารู้สึกว่าคุณเองขาด แล้วเราไม่รู้จะหา
อะไรมาเติมเต็ม มาค่าบนี้ บ๊องคิดว่าได้

แน่นอนว่า แอนเป็นคนที่มีใจร้อน
อาจจะมากในบางวัน เป็นปกติค่ะ ถ้าไม่พูดก็คือจะ
ไม่พูด แต่พออยู่กับเพื่อน ๆ ก็จะสนุกสนาน
แล้วพอได้มาเข้าค่าย คิดมากขึ้น คิดละเอียดอ่อนขึ้น
นะคะ เหมือนกับใช้เหตุผล ค่อยๆ คิดนะคะ
ไม่ใช้พูดออกไปก่อน แต่จะคิดก่อนพูดมากขึ้น

พบกับแม่ก็.. แอนรีบมาวิ่ง ก็รีบมากขึ้น
กลับมาจากโรงเรียนก็ นั่งที่โต๊ะเขียนหนังสือ ทำการ-
บ้าน ไม่ค่อยได้ทำอะไร พ่อกับแม่ก็ทำงานอะไรอย่างนั้นค่ะ
ไม่ค่อยได้คุยกันค่ะ เรียบมากกว่า ไม่รีบพูดก่อน
จนกว่าพ่อกับแม่จะมาพูดอะไร บางทีเค้าก็สงสัยว่าทำไม
ไม่พูด แต่เราก็คือเป็นคนไม่พูดอะค่ะ พอเข้าค่ายนั้นแล้วมัน..
ทำอะไรด้วยตัวเองนะคะ แล้วเรารู้สึกคุ้นเคยแล้วพ่อกับแม่
เค้าไม่ได้มารู้กับเราด้วย

แอนไม่ค่อยชอบเล่าเรื่องส่วนตัวให้ใครฟัง แอนเป็นคนที่ไม่
คิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหาเอง ถ้ามีอะไรจริงๆ ก็จะไม่พูดกับ
พ่อกับแม่ก่อน เพื่อนเป็นส่วนใหญ่ พ่อกับแม่จะรับรู้แค่เรื่อง
การเรียนของแอน ชีวิตประจำวัน นอกเหนือจากเรื่องเหล่านี้
นี่..อาจจะไม่ แอนจะเป็นคนที่เอาสิ่งดีกลับมาให้พ่อแม่ แต่ที่
ไม่ยอมเอาเรื่องปัญหาของตัวเองมาเล่าให้พ่อแม่ฟัง เพราะว่า
พ่อแม่เขาจะเครียดไปด้วย แอนจะรู้สึกเสียใจ แอนจะไม่.. เออ
แม่ แอนไปเจออย่างนั้นมา แอนทำไม่ได้ แอนจะไม่พูดกับ
พ่อกับแม่อย่างนั้น จน..สุดท้ายแล้วค่ะ แอนถึงจะพูด แต่ไม่เคย
ส่วนใหญ่ไม่เคยพูดกับพ่อกับแม่เรื่องปัญหา ค่ายนี้ทำให้แอน
รู้จักคิดค่ะว่า ปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ควรจะแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
รู้จักช่วยเหลือตัวเอง ช่วยตัวเองมากขึ้น

สิ่งที่ยังยืนที่สุดคือพี่และ รุจิกตั้งคำถาม

เมื่อก่อนพอกับแม่ไปรับไปส่งตลอดค่ะ
ไปโรงเรียน ไปเรียนพิเศษ ไปซื้อของ
ไปทำธุระทุกอย่างค่ะ เมื่อก่อน ม.ต้น
พอกับแม่ก็.. (หัวเราะ) แอนบอก เออ แอนไปได้
(หัวเราะ) แต่ว่าถามนะค่ะ ครึ่งแรกที่แอนไปซื้อ
อุปกรณ์การเรียน แอนกับบอกได้ยวแอนไปซื้อ
ของ พ่อก็ถาม เออ จะให้ไปรับมั้ย แอนก็คิด
เออ ไม่ต้องมารับเพราะมันไกล (หัวเราะ)
แอนกับบอกแอนไปได้ แล้วพอกับบอกจะไปได้หรือ
(หัวเราะ) แอนกับบอก ไปได้ (เสียงสูง)

พอกับแม่ก็รู้สึกไว้วางใจแอนมากขึ้นนะค่ะ
เพราะว่าแอนไปไหนคนเดียว แอนว่ามันก็เป็นสิ่งดี
ทำให้แอนรู้สึกอิสระ แต่ไม่ใช่ออกนอกกรอบ
แต่แอนเดินไปไหนมาไหนเองได้

แอน สาวีตา หงสกุล
ชั้น ม.4
โรงเรียนบูรณะรัลึก
จังหวัดตรัง

ทะเลาะกับครอบครัว ก็พอไม่อยากให้มา
แต่พมอยากมา ..ก็สนุก พมก็อยากมา

ถ้าถามว่าพมเปลี่ยนมั้ย พมอาจจะไม่เปลี่ยน
แต่ว่าพมได้ ก็พมชอบ พมอยากสนุก พมก็มาเจอเพื่อน
พมก็เจอเพื่อน สิ่งที่เป็นให้ แล้วสิ่งที่เราให้เค้า
เค้าให้กลับมาใส่ใจ เค้าใส่ใจเรา เราก็ให้กลับโดยการใส่ใจเค้า
แต่ว่าให้กลับเท่ากับที่เค้าให้เราหรือเปล่า อันนี้พมก็ไม่รู้

ความรู้สึกตอนนั้นหรือ (ค่ายสี่ หอกตัวพุ่งออกยุ่งชุมชน)
ก็อยากไปอะ อยากไปทำร่วมกับเพื่อนๆ อยากไป อยากไปกับ
เพื่อนๆ อยากไปทำมากกว่า ..พอทำเสร็จแล้วเหมือนกับ
เราไปกับเพื่อนด้วย เราไปทำให้เค้าด้วย (ชาวบ้าน ผีๆ หมูบ้าน)
เหมือนกับ ยังไงอะ เหมือนกับเราได้เพิ่มจากที่เราไปตอนแรก

มันจำเป็น.. สมมติว่าเราอยู่ตัวคนเดียวไม่ใส่ใจใครเลย มันก็เหมือน
กับ มัน..โดดเดี่ยว มันไม่ใช่เกิดมาเป็นคนอะ

โคตรคุ้ม ..ก็เรานุกอะ เราต้องการสนุก เราก็สนุกอะ

พมชอบเวลาเดินทาง เดินทางไปกับเพื่อนอะ แต่ไม่ใช่ว่าเดินทาง
จากบ้านมาหาเพื่อน แต่ว่าเดินทางไปกับเพื่อนไปไหนก็ได้
แต่ขอให้ไปด้วยกัน สนุกดี

เพื่อนที่เราริเริ่มก็จะเป็นอีกประเด็นนึงที่ไม่ใช่ประเด็นนี้ ก็อีก
อารมณ์นึง เพื่อนอันนั้นนอนกันนอนด้วยกัน กินก็กินด้วยกัน

เราไม่ได้ยุ่งยากมากขึ้น แต่เราคิดมากขึ้น
คิดมากขึ้น แต่ไม่ได้ยุ่งยาก

ทุกวันนี้แค่ตั้งคำถามมันก็หยุดแล้ว
หมายถึง “กระแส”

พี่เม วาฬใจดีใจก๊อติ
ชั้น ม.2
โรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่
จังหวัดแพร่

สำหรับแฟนก็ แฟนเข้าใจให้ทุกคนไป
ก็ได้ใจทุกคนกลับมา ถือว่าคุ้มค่าที่เราให้ไป

ถ้าเป็นแฟนคนเก่า เหมือนกับว่าเป็นคนที่ไม่เห็นคนอื่นก่อน เห็นตัวเอง อะไรก็ตัวเอง
ก่อน ภูลำคัญ อะไรประมาณนี้
แต่พอมาถึงวันนี้ ที่ผ่านกระบวนการทั้งหมด
มา ทุกคนนะ มีความสำคัญเท่ากับตัวเอง
คือ เมื่อเรามองตัวเองว่าสำคัญ เราก็มอง
คนอื่นให้สำคัญพอกับตัวเรา .. ก็ ส่งผล
ให้ อย่างน้อยทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ชีวิต
มันก็เปลี่ยนไปแล้ว อะไรหลายๆอย่างมันก็
ดีขึ้นเยอะเลย

แฟน ถิ่นพิริยา เกะกลาง
ชั้น ม. 4
โรงเรียนนาวิวิตรังจังหวัดแพร่
จังหวัดแพร่

ท่ามกลางการสู้เส การตั้งคำถามคือ
เรายังไม่ทวนน้ำเลย แต่เราหยุดก่อน

อย่างแรกเลย ขอบเทียบเกี่ยวกับ
ธรรมชาติค่ะ ..เหมือนกันตรงที่รักธรรมชาติ
แต่ต่างกันตรงที่รักมากขึ้น
ด้วยนั้นเหมือนปลูกจิตสำนึกค่ะ แล้วพอมันรักจากจิตสำนึก
มันก็เหมือนจะอยู่นาน แล้วมันก็ฝังแน่น
น่าจะเกิดจากภาพที่เห็นค่ะ ก็เห็นต่างๆนานา แล้วอีกอย่าง
นี่ก็คือฟังดูให้เห็นด้วย ก่อนหน้านี้ก็เคยไปเที่ยว แถวๆไป
เที่ยวก็ไปเที่ยว ไม่ได้มองอะไร
คิดว่ามันช่วยได้ไม่มากหรอกค่ะ เพราะคนเดียวมันน้อย
มันจะช่วยมากก็ต่อเมื่อคนอื่นรับรู้ด้วย จะต้องบอกต่อคนอื่น
หรือไม่ก็พยายามให้คนอื่นเข้าใจเหมือนที่เราเข้าใจ
ยากค่ะ เพราะคนอื่นไม่ได้เห็นเหมือนเราใช่มั้ย ก็ไม่รู้ที่เรา
ไปเห็นมันนั้นเป็นอะไร
บอกค่ะ แต่ก็ไม่รู้ว่าเค้าจะคล้อยตามไปมากน้อยแค่ไหน เพราะเค้าไม่
ได้เห็นจากสถานที่จริง ไม่ได้เห็นภาพจริง ยกตัวอย่างเรื่องปลาคลาม
ปลาคลามที่โดนจัดหุไปกินหูลาม นอไปบอกเพื่อน เพื่อนก็ โห น่าสงสาร
แต่เราก็ไม่รู้เหมือนกันว่าเค้าจะนั่นจริงหรือเปล่า
..อย่างแรกเลยก็ อืม จะพูดเห็นแก่ตัวก็รุนแรงไป เอาเป็นว่า เห็นแก่ความสบายค่ะ

ได้ความคิดแปลกๆใหม่ๆ อย่างเช่นคุณปราบดา หยุนนะ การจูน.. เมื่อก่อน
จึงจึงอ่านการจูนที่สวยๆ ต้องดูที่ภาพอย่างแรกเลย แต่มาเดี๋ยวนี้ค่ะ เริ่มมองที่
อารมณ์ของการจูนมากกว่า ดูว่าการจูนให้อะไร การจูนเรื่องเกี่ยวกับอะไร
แล้วมีเนื้อหาสาระอะไร ซึ่งเมื่อก่อนจะดูแต่รูปภาพอย่างเดียว

น่าจะโดนปลูกฝังจากจิตใต้สำนึกมั้งคะ (หัวเราะ) จิตใต้สำนึกอีกแล้ว ก็ที่คุณ
ปราบดาพาไปดูก็คือ เป็นหนังสือบอกถึงจิตใต้สำนึก มีรูปการจูนคือ จะเด่นเรื่อง
ความหมายที่สื่อออกมา แล้วพอเราอ่านมันก็ค่อยๆซึมเข้าไปในจิตใจ เราก็เอ๊ะ อย่างนี้
มันก็แปลกดีอู๊ อย่างนี้นั่นก็น่ารักดี เอ๊ย อย่างนี้นั่นก็ยิ่งดี มันก็เหมือนกับเริ่มจะ
เอาแบบอย่าง อยากวาดการจูนแบบนี้ได้บ้าง มันก็ซึมเข้าไป แล้วมันก็เลยเริ่มเปลี่ยน

แต่ฉันมีการที่ไม่ไหลแล้ว

อังอิง วัฒนารณ แดงท่า
ชั้น น.4

โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี
จังหวัดพิษณุโลก

จำเป็นมากมาย สำหรับอิงอิงนะคะ ก็ถ้าไม่มี มันก็ไม่ได้เห็นข้างนอก
ก็ไม่ได้เปลี่ยนความคิดอะค่ะ ก็อย่างที่บอก ยกตัวอย่างอย่างเรื่องการตุน
ถ้าไม่ได้ออกไปเห็นอย่างนั้น ออกไปเห็นงานของเค้า อิงอิงก็ยังเห็นเหมือน
เดิม ก็ยังอ่านแต่ลายเส้นเหมือนเดิม ไม่ได้ดูเนื้อหา
มันคงจะช่วยยกระดับจิตใจเรานะคะ

តំណ ឧទិរាតាង
ទំរង់ អ.៤
រោងទ្វេរដេញដូរ
ទំរង់ទ្វេរដេញដូរ

มันหยุดแล้ว

มันทำให้ชีวิตมีสาระมากขึ้น
อย่างค่าของหนึ่งกลับไป สัมกับเอาใบไม้มาสอง ถ้าไม่เข้า
ค่าหนึ่งก็คงไม่เอามา มันก็ดูไร้สาระเหมือนกัน ขยับใบไม้
ไม่ข้างไหนมาดู แต่ก็ได้เห็นมุมมองที่เรามองข้ามไป

ขอที่ในใจคิด ไม่จำเป็นต้องเป็นแบบแผน ไม่จำเป็น
ต้องถูก ไม่จำเป็นต้องเหมือนอย่างที่เราคิดไว้ให้เราลอง
ทดลองคิดดู ก็ถือว่าเราได้ทำในสิ่งที่เราคิด .. ก็สมมติถ้าเรา
ต้องไปคิดตามคนอื่น ต้องไปคิดอย่างที่เราคิดไม่ได้ เพราะ
ว่าจะต้องให้เราคิดอย่างนี้ เราก็ไม่จำเป็นต้องพูดก็ได้ เพราะ
ว่ายังงี้เค้าก็คิดกันไว้อยู่แล้วล่ะ แต่ถ้าเราได้คิดในสิ่งใหม่
พูดสิ่งนี้อาจจะไม่ถูก แต่ที่เราได้พูดออกมา มันก็อาจจะเป็น
แนวทางนำไปสู่เรื่องดีๆ

ตอนแรกเลย อ้อ เลือกว่าจะไปพินิจพิเคราะห์
ที่ขอขนาวิทยาศาสตร์

ทำงานกันยังไง ไหนๆก็มีโอกาสแล้วก็เลยเลือกพินิจพิเคราะห์
ไปพินิจพิเคราะห์
ประทับใจตรงที่เขางานนั้นแหละ มันก็ทำให้เรารู้สึกว่า เออ อย่างน้อย
เราก็ต้องมีประสบการณ์

การทำงานที่พินิจพิเคราะห์
กันมาเป็นสิบๆปี เราก็ต้องทำงานให้เหมือนกับที่พี่ทำ ไม่อย่างนั้น
หรือพิมพ์

งาน
ละ ความผิดมันก็จะส่งต่อไปเรื่อยๆล่ะ เราก็เลยต้องพยายามทำให้ถูก
ที่สุดความสามารถ .. ใช้ ปกติก็คือ ขาดเพื่อนไป เหมือนกับชีวิตแล้ว
แต่ไปอยู่คนเดียวเลยละ หนึ่งคนเดียว หนึ่งคนเดียว หนึ่งคนเดียว ..
ก็ไปอยู่หอ เหมือนเลี้ยงตัวเองด้วยลำพัง หากทางกลับกันยังหาทางไม่ถูกเลย
เออ ยังไงเราก็ต้องอยู่ได้ ยังไงเราก็ต้องกลับถูก .. ร้องล่ะ จะเหลือ
ร้องวันแรกวันแรกวันเดียว วันที่สองก็ เออ ทำไมเราต้องมาพึ่งพา
เราก็เข้าไปหาพี่เค้า พี่เค้าก็พร้อมที่จะสอน พร้อมที่จะเล่น
กับเราอยู่แล้ว เลยมีเพื่อนต่างวัยขึ้นมา

(คำขอร้อง)
ผมต้องการเข้าไปในป่าแต่ละครั้งจะตั้งใจเรียนมาก
เพราะป่ามีอะไรในหลายอย่าง ไม่ลองไปค้นหาถึงเวลาเลย
เพราะมันต้องไปเรื่อยๆ มันถึงจะสนุก

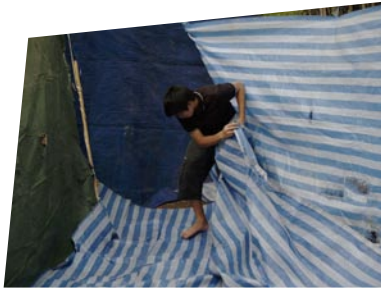
ผมเดาไม่ออกเลยว่ามันจะมีความสนุกเพราะ ความสนุกมันมา
ผมโดยไม่รู้ตัวเลย รู้สึกตัวอีกทีก็มีความสนุกแล้ว

(คำขอร้อง)
มันเป็นการเดินทางที่ตื่นเต้นและเป็นการกินอยู่ที่ยืดเยื้อ
ไม่เบื่อไร่มาก เพราะถึงอย่างไรก็มีอะไรที่ไม่ค่อยซ้ำ
เป็นคำพูดที่แสดงความชื่นชมจริงๆ นอกจากจะได้อะไรบางอย่างแล้ว
เรายังได้รู้จักถึงจิตสำนึกถึงการกินอยู่ที่มีความสัมพันธ์ของ
มนุษย์โลกและธรรมชาติ

ผมได้มีความสนุกสนานมาเรื่อยๆ ตลอดทั้งปี แต่ก็ต้องขอบคุณพี่ๆ การถ่าย
และผมขอมอบมุกคนๆ ที่จัดกิจกรรมในป่าที่มีความสุขกับการความสนุกเกี่ยวกับ
ธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง ขอบคุณมากครับ ในการฝึกงานผมยังไม่ได้เจออะไรไป
รีไปล่า แต่ผมก็อยากจะไปและจะพยายามหาเวลาว่างของตัวสองในโต จะไม่
ยอมให้โลกของตัวสองเผลอไปไม่มีใครคอยดูแล รอดผมเหนื่อยนะ ผมจะพยายาม

(คำขอร้อง)
ก็เห็นว่าเป็นของคนที่ใหญ่ เราถือขากทออะไรที่มันมันและยิ่งใหญ่เกินตัวได้
อยากจะทำในคนๆ ที่คิดว่าได้คนๆ ที่พอได้ใจอีกแล้ว เราทำใจอีกแล้วมันดู
ยิ่งใหญ่มากกว่าที่มันมีในหลายๆ อย่างจากมากมาย ส่วนที่ถือว่าคงกระเบน
มันเป็นอะไรที่มันอยู่ในใจเราเลย ชอบปลาช่อน ปลาช่อนที่ชอบกินปลา มีทุกอย่าง
จุดนั้น คือเราแบบจริงๆ เลย มันมีทั้งปลาช่อน ปลาช่อน ทั้งทะเล ทั้งป่า มีทุกอย่าง
ที่เราชอบ เราอยากเก็บถนอมมันมาตรงที่เราชอบ ทำ จนกว่าจะหาของทุกอย่างที่
หาเจอได้ยิ่งดีเลย ที่อยากไปมากที่สุดคือเพราะมันสนุกแล้ว

มันหยุดแล้ว

^m
กต ณัฐวิ ๑๖/๗/๕๘

$\frac{2}{3} \times 3$

โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพ

ຈັດ ໕ ວັດ ເລຍ

จากที่
มันได้

รู้

อยู่

สอนเด็กทำนู่น

นี่

มันชอบ มันเห็นคนนั้นคนโน้น

ทุกคนมี

ได้

อยู่

ว่า

มะขามป้อม ถึงจะอยู่

แอบดู

เราได้

มันไม่

แล้ว

ก็

มาบอก..ไม่

เราทำแล้ว

ความฝันขึ้นมา โดยที่

มันทำไม่

มี

ชั้น ๓.4

โรงเรียน

จังหวัดหนองคาย

เหมือนน้ำจากแม่น้ำแล้วลงไปทะเล

ทำไมแต่ละคนมีแรงบันดาลใจไม่เหมือนกัน
แล้วทำไมรู้สึกอยากมีแรงบันดาลใจของทุกคน
นี้แหละคือสิ่งที่มีคนพูดอยู่เสมอว่าคนเราแตกต่างกัน
กัน ซึ่งการมาคอยนี้ทำให้เราได้เห็นมุมมองที่แตกต่าง
ต่างของเพื่อนๆแต่ละคน บางครั้งก็คิดว่าสิ่งที่เพื่อน
ได้กับสิ่งที่เราได้มันมีน้อยกว่ากัน มันไม่มีค่าที่ดี
กว่าหรือด้อยกว่า แต่คือการที่เราเลือกเดินทางที่
ชอบๆคนละแบบก็จัดอยู่ในหมวดเดียวกัน คือดี

..
เราได้อะไรไปตั้งมากมาย ได้เห็นมุมมองการ
คิดของทุกคนเพื่อการเดินทางไปด้วยกัน ไม่รู้สึก
มันรู้สึกกดดันใจกับการที่เราทำอะไรไม่เต็มที่
และกลัวว่าคนอื่นจะมองเราไม่ดี กลัวว่ากลับจาก
ค่ายไปแล้วความรู้สึกจะลืมเลือน ไม่ใช่เพราะเรา
อยากลืม หรือไม่ได้ให้ความสำคัญกับค่าย แต่
การกลับไปแล้วต้องไปอยู่กับสภาพสังคมหนึ่งที่
ชีวิตมีความวุ่นวาย จนทำให้เรามองข้ามบางอย่าง
ไป รู้สึกเป็นนิสัยเสียที่ติดตัว พอเห็นทุกคนที่เป็น
อย่างนี้ ทำให้บรรดาโค้ชมันแปลกๆ เราสัญญาว่า
เราจะช่วยตัวเอง และขอให้ทุกคนช่วยเราด้วยนะ

ก่อนที่มันจะขึ้นอีกที มันมีช่วงหยุด

แต่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๓

ชั้น ม.๔

โรงเรียนเวียงจันทน์ จังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่

เบลล์ พราวรวี พงษ์ศรี
ชั้น ม.4
โรงเรียนชุมชนโพธิ์นิสัย
จังหวัดหนองคาย

หลังจากที่ได้เข้าค่าย Keeee Camp 3 ครั้งที่ 1
รู้สึกว่าคุณมีอะไรบางอย่างเปลี่ยนไปนะ
เอาประมาณว่า จากที่เคยไม่ชอบพวกมอส ตะไคร้น้ำ
ที่เกาะอยู่ตามต้นไม้ ตอนนั้นนะ เราสามารถเข้าไป
สัมผัสได้โดยไม่ต้องกลัวอะไรเลย ที่ไปสัมผัสเพราะอยาก
เรียนรู้ จากที่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก เดี่ยวนี้กล้าที่จะ
โชว์ความสามารถของตัวเองได้เต็มที่ จนเพื่อนเรียกเราว่า
“รู้สึกเปลี่ยนไปนะเนี่ย” ศุกร์ที่แล้วก็เป็นกีฬา ส.ร.
จากที่ไม่เคยลงแข่งกีฬาประเภทใดเลย
แต่ครั้งนี้คิดลงแข่งบาสดู เพื่อนก็หัวเราะใหญ่เลย
ใส่วอร์มไม่กลัวแล้วนหลุดแหละอ (แต่ไม่รู้ดี อาจเป็น
เพราะมาค่ายนี้มัน ก็เลยไม่กลัว (แล้วแหม่ก็หลุดงะ)
แต่ยังเล่นต่อได้ เพราะแหม่ตามาต่อใหม่ได้ หน่วงแข่ง
2 แมทช์ ทุกคนรู้ได้เร็ว 555+
(ประมาณว่าเพื่อนรู้ได้เร็ว) 555+
รู้สึกมีกำลังใจจะทำเรื่องต่างๆมากขึ้น

ช่วงหยุดนี้เกิดการตกตะกอน.

ฉันมีความรู้สึกถึงความแตกต่าง เกิดขึ้นแบ่งกัน
ของความรู้สึก ทั้งกายและจิตใจ สถานะที่ ต่างสถานะ
ก็ยังคงเกิดใหม่เมื่อเราได้ก้าวเข้าสู่โลกของความ
เป็นจริง โลกที่เราต้องพบเจอเจอ

ตั้งแต่นั้นเราได้ต่างก้าวออกจากธรรมชาติ ความแตกต่างของ
ความรู้สึกฉันทำให้ฉันเกิดความคิดมากมาย ความรัก ความกลัว
ความประทับใจ ฉันทำให้เราไม่ยอมจากจะกลับไปสู่โลก
ความจริง

ถามว่าความรู้สึกฉันทำให้เราเปลี่ยนแปลงฉัน ฉันต้องเปลี่ยน
อยู่และสิ่งเดียวที่ฉันจะมากหรืออะไร ความรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลง
แปลงฉันเกิดขึ้นทุกครั้งที่เราทำอะไรสักอย่าง เอะอะอะไรสักอย่าง
ฉันรู้สึกไม่เหมือนแต่ก่อนที่เราได้พบเจอสิ่งนั้น

แต่เราสับสนได้พบว่ามีอะไรบางอย่างที่เราคิดเพราะเรา
ได้เคยไปสัมผัสสัมผัสแล้ว ได้เอาใจใส่ใส่ใจ กายและกาย ทุกๆอย่าง
ฉันสัมผัสสัมผัสด้วยความลึกซึ้ง

๒๕๖๓ ๒๕๖๓ ๒๕๖๓
๒๕๖๓ ๒๕๖๓ ๒๕๖๓
๒๕๖๓ ๒๕๖๓ ๒๕๖๓
๒๕๖๓ ๒๕๖๓ ๒๕๖๓

คำข “เรียนไปทำนอก”

ฟังจากชื่อคำขแล้วก็น่าสนใจอย่างบอกใครเลย
แล้วคำขนี้มันเกี่ยวกับอะไรกันเนี่ย???

เราต้องมาสัมผัสด้วยตัวเอง มันน่าเหลือเชื่อ
คำขนี้ให้อะไรกับเราหลายอย่าง ทั้งความรู้สึก
ความคิด<ต้องคิดเองนี่>

และความรัก รักเพื่อน รักพี่ และรักธรรมชาติ
ไม่เคยคิดว่าการได้สัมผัสมันใกล้ๆ
จะได้ทำอะไรเขอะจนบัดนี้มาก่อน

ได้รู้ ได้เห็นของจริงเนี่ย!!! สู้ๆออกไปเลย
มันช่างอบอุ่นอย่างบอกไม่ถูก

การได้นอนดูดาวท่ามกลางป่าสน
ตอนแรก มันน่ากลัวมากเราไม่รู้ว่าจะเจออะไรในความมืด
แล้วต้องนอนลงบนพื้นที่ไม่รู้ว่าจะมีอะไรอยู่ใต้หลังของเรา

ความรู้สึกตอนนั้นมันกลัว มากๆ
แต่พอเราล้มตาขึ้น.....

กลับพบดวงดาว ดวงจันทร์
ไปไม่กลัวแล้ว เอนไป เอนมา
โน้มตัวลงมาหาเรา ใกล้เราเข้ามาเรื่อยๆ

มันเป็นภาพที่สวยงามมาก
และติดตาอยู่ตลอดเวลา เพียงแค่หลับตา
ก็จะนึกถึงภาพเหล่านั้นได้แล้ว
สวยงามจริงๆ ธรรมชาติสวยงามกว่าที่คิด

การได้กอดต้นไม้ครั้งแรก น้ำตามันไหลออกมา
อย่างไม่มีเหตุผล
มันอบอุ่น เหมือนมีที่พึ่ง ไม่มีใครมาทำร้ายเราได้

เหมือนมีคนคอยรับฟังเราทุกอย่าง
โดยไม่เพียงเรา ไม่ตอบโต้เราเลยแม้แต่บ่อย
อบอุ่นจริงๆ ชูตได้คำเดียวว่า “อบอุ่น”

อุ่นใจแล้ว แค่นี้ก็รักกันตลอดไป
ด้วยใจ ใจที่หวังดี *——*

ธรรมชาติไม่ได้มีแค่นี้หรอก
เพียงแต่เรามันบรรยายเป็นคำพูดออกมาได้ไม่หมด
เท่านั้นเอง คงต้องมาสัมผัสกันด้วยตัวเองแล้วละ

เจ๊ยรร ภาณุศิริ อุดมพฤษา
ชั้น ม.4
โรงเรียนสุวรรณภูมิวิสุทธิ
จังหวัดนครราชสีมา

ดาวิด นิรุตต์ บ้านนบ
ชั้น ม.5
โรงเรียนอำมาตย์พานิชนุกูล
จังหวัดกระบี่

1 ปีที่ได้ก้าวเข้ามาอยู่ในเคแอมป์ 1 ปีได้เรียนรู้ชีวิต เรียนรู้ที่จะรักและเข้าใจสิ่งรอบตัว และยังเป็น 1 ปีที่ได้เรียนรู้ชีวิต เดินทางรับรู้เรื่องราวของสังคม เพื่อค้นหาจิตใจตัวเอง แต่คงไม่ใช่ หยุดแค่นี้ ชรรมชาติและชีวิตมนุษย์ยังคงต้องเดินต่อไปพร้อมกัน

จากเดิมที่ผมทำอะไรๆ เพื่อชรรมชาติเพียงเพื่อในผ่านกิจกรรมของโรงเรียน เพียงเพื่อรู้สึกว่ามีเป็นแค่น้ำที่ที่ต้องทำให้เสร็จๆ แต่นั่นหลังจากที่ผมได้สัมผัสชรรมชาติด้านที่ไม่เคยเจอ ด้านที่สวยงามเกินกว่าที่เราคิด มันก็ทำให้ผมคิดว่า มันน่าจะถึงเวลาสักที ที่เราจะทำสิ่งต่างๆ เพื่อชรรมชาติเพราะเรารักชรรมชาติ

หลายคนอาจจะคิดว่า ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาที่ไกลตัวเราจะเริ่มทำ เริ่มสนใจ เมื่อไรก็ได้ ผมเองก็เคยพออบคิดแบบนั้นลึก ๆ แต่เรื่องราวที่ได้รับรู้จากความเป็นจริงของชรรมชาติ มันทำให้ความคิดของผมเปลี่ยนไป ยอมรับว่ามันไม่ได้เปลี่ยนไปแค่ข้ามคืน แต่มันเริ่มเปลี่ยนจากที่เรารเริ่มมองตัวเอง เริ่มรับรู้ความคิดของตัวเอง จนสามารถเข้าใจและอยู่ใกล้ชีวิตชรรมชาติได้มากขึ้นทั้งตัวและใจ

ถือเป็นโอกาสที่ดีมากๆ ที่ได้รับจัดเคแอมป์ ค่ายที่ผมไม่ได้รู้สึว่าเป็นค่าย แต่กลับรู้สึกว่าเป็นเวทีแห่งการเรียนรู้เป็นห้องเรียนที่ได้ลงมือคิด ลงมือทำ ไม่ใช่แค่ความรู้ในหนังสือหรือแผ่นกระดาษแต่เป็นความรู้จากชรรมชาติจริงๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น จาก 1 คน 2 คน 1 กลุ่ม หลายๆกลุ่ม เกิดเป็นความคิดที่หลากหลายเต็มเต็มและซึมซับในกันและกัน จะเก่งมาจากไหน มีประสบการณ์มากแค่ไหน รุ่นพี่ รุ่นน้อง เราก็เริ่มต้นที่จะเรียนรู้พร้อมกัน ในเคแอมป์ความรู้จากชรรมชาติ เป็นสิ่งที่มีอยู่แล้วในทุกที่ อยู่ที่ตัวเราว่าจะเดินเข้าไปรับความรู้นั้นและเป็นส่วนหนึ่งของชรรมชาติได้มากแค่ไหน (สู้ ๆ นะทุกคนนน)

การดำเนินงานชีวิตของเราในหลายครั้ง
และบางทีบางครั้งก็ไม่ได้มีความละเอียด
จำแนกเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นจุดสำคัญมากทีเดียว
ค่าของชีวิตในการหลายอย่างทั้งความคิด
การมองว่าหาความรู้ โลกที่ดีกับธรรมชาติ ผู้คน
ค่าของชีวิตอื่นครอบครัว อยู่แล้วอยู่ไหน เปิดใจกัน
ทำให้งานจิตใจที่ดี มองเห็นความสำคัญของสิ่ง
ต่าง ๆ มากกว่าตน เพราะทุกสิ่งมีความสำคัญ
เท่าเทียมกัน

โดยส่วนหนึ่งที่อยากทำงานช่วยคนอื่นในบาง
อยู่แล้ว ทำให้งานมีพลัง แรงบันดาลใจ หรือทุกอาชีพที่
กับแพทย์พยาบาลอาชีพที่เรารู้จัก หรือทุกอาชีพที่
เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นอาชีพ นักอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม ทุกสิ่งทุกอย่างในค่าของประสพการณ์
ความรู้ สิ่งดี ๆ มากมาย เห็นคำปฐะพยานใจ ค่าของ
หาความมากที่ใจกันจริง ๆ ที่เห็นใจมาก ผู้คน

อาช ธิธณชัยยา ๒๕-๘๗

จี้น ๘.4

โรงเรียนนาเรีรัตน์จีจจวัดแพร'

จีจจวัดแพร'

ค่ายคือکمپในความรูู้สึก
ของเตยอาจจะมองว่ามันไม่ใช่ค่าย
แต่เป็นเหมือนครอบครัวหนึ่งที่มีทั้งพ่อ แม่
พี่น้อง ในครอบครัวนี้ทำอะไรมาด้วยกัน
ตัวเราให้ทั้งโอกาสให้มิตรภาพ ความอบอุ่น
มันทำให้ได้คนที่คิดอะไรได้มากมาย
ความสวยงามที่ได้เห็น การเดินต่อๆที่บอกว่า
เราต้องใช้ชีวิตอย่างสมดุลกับธรรมชาติ

ความละเอียดอ่อนของสิ่งมีชีวิตเล็กๆ
ความสนุกสนานที่เกิดขึ้น มันทำให้เราอยากที่จะ
เดินทางแบบนี้ เพราะสิ่งที่ได้มันหาได้ยาก

ความรู้สึกตอนนี้ เราพูดได้คำเดียวว่าเรามีความสุขด้วย
สิ่งที่ได้ทำและสิ่งที่เห็น

เราเวลาที่ทำอะไรมาด้วยกัน กล้าที่จะเดินทางคนเดียว
แม่เส้นทางนี้เราอาจจะไม่เคยไป
มันเริ่มต้นตอนที่เรามีโอกาสได้ไปฝึกงานที่เชียงใหม่
กับการทำค่ายให้เด็กที่ส่วนนี้

จุดเริ่มต้นเล็กๆที่มันให้คุณค่ากับเรามาก มันสอนให้เรารู้จัก
การเป็นผู้ใหญ่มากกว่าผู้รับ

“การให้อภัยกับความรูู้สึกที่ดีที่ได้อัน” มันเป็นเรื่องที่หายากมาก
ในปัจุบัน แต่สิ่งตอบแทนที่เราได้มันหายากกว่า
“ความสุข” เล็กๆที่ได้อาจเป็นสิ่งที่บอกเราได้ว่าความสุขที่
แท้จริงเป็นอย่างไร

ใบเตย วรรณษา เพรชณศิริ
ชั้น ม.4
โรงเรียนวิสุทธารังษี
จังหวัดกาญจนบุรี

นิณ พอลงไพร รัตนอาจารย์
ชั้น ม.2
โรงเรียนศรีอยุธยา
จังหวัดจันทบุรี

เป็นค่ายที่เราชอบมากที่สุดที่สุด เพราะ
ว่าอย่างแรกไม่ทำให้แค่เราเปลี่ยนทัศนคติ แต่
เรายังได้คำว่า มิตรภาพกับการให้ด้วย ชอบมากเลย
ไม่ว่าจะเป็นพี่ค่ายหรือว่าเพื่อนๆ ในค่ายก็ตาม ทำให้
ให้เรารู้สึกว่าเราอยากจะทำให้คนอื่น อย่างที่คนอื่นได้ให้
เราบ้าง ค่ายนี้เป็นค่ายที่ทำให้เราไม่ยอมอาบน้ำ
เยอะๆ เวลาไปค่าย ซึ่งเป็นผลทำให้เวลาไปค่ายอื่น
ไม่คอยอาบน้ำอย่างใครเค้า เค้าตื่นอาบน้ำ เรานอนอยู่
พอเค้าอาบน้ำเสร็จ เราก็ค่อยลุกไปล้างหน้าแปรงฟัน จน
ทำให้ได้ฉายาในค่ายนั้นว่า “สาวเปรี้ยว” ภูมิใจนะ ตอน
ฝึกงานที่แรกคิดว่าฝึกไปแล้วก็จบ แต่พอเวลาผ่านไปงาน
เข้าสิ่งที่เราได้ไปฝึกงานมันส่งผลต่อจริงๆ คือ อย่งไปฝึกงาน
ที่อะเดีย ตอนแรกก็ยังไม่ค่อยรู้จักสักเท่าไร พอไปเหยียบๆ
ย่างๆ ที่นั่นเราก็รู้จักว่าชอบมากเลย ชอบงานด้านนี้ ชอบนัก-
เขียน และทำให้เราได้ติดตามผลงานของสำนักพิมพ์มาตลอด
ไม่ว่าจะเป็น อะบุ๊ก หรืออะเดีย ก็ตามแต่ ทำให้เราได้รู้จัก
นักอภิมหา ทรงแฉิล ทำให้เราได้เสียเงินไปมากมายกับการซื้อหนังสือ
ทำให้เราเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือมากขึ้น โดยเฉพาะหนังสือของ
นักอภิมหา (คนที่ถูกเขียนถึง) เป็นคนที่เก่งมากๆ ทำงานเกี่ยวกับสังคม คือ
หนังสือเล่มนี้ให้แรงบันดาลใจเราได้เลย นั่นแหละเป็นผลกระทบต่อ
เราไปฝึกงาน ส่วนชมพรวรรณาก็ได้ความอดทน มากกว่าสารการ-
เรียนรู้อีก ถือว่าเป็นประสบการณ์ที่เยี่ยมเลยจริงๆ ค่าของค่ายคือ
ค่ายค่ายค่ายต่อ คือคือแคมป์ไม่เหมือนใครเลยจริงๆ แต่ค่ายนี้ยังมีการติดต่อกัน เจอกันอยู่สัก
เจ้าเสร็จแล้วก็แยกย้ายกันไป แต่พอมาค่าย 4 เป็นเหตุทำให้เราติดต่อกับเพื่อนๆ
สองสามเดือนครึ่ง เห็นความเป็นไป ไท่รู้ว่าจะกระต่ายจริงๆ หรือไม่
ในค่ายคือแคมป์ “ครอบครัววาระตาย” ไม่รู้ว่าจะกระต่ายจริงๆ หรือไม่
จากค่ายคือแคมป์ “ครอบครัววาระตาย” ไม่รู้ว่าจะกระต่ายจริงๆ หรือไม่
แต่อย่างนั้นก็ครอบครัววาระตาย” ไม่รู้ว่าจะกระต่ายจริงๆ หรือไม่
ไม่มีการทารุณกรรม (หัวเราะ)<< เหมือนในหนังสือเลย มีแต่ความเข้าใจกัน
อธิบายอย่างมีเหตุผล หัวใจ ดูแล รักและปรองดอง มีการถาม
(ทำให้เราได้คิด) รอยแปดพันเกลียวกับคำสาธยาย
ครอบครัววาระตายนี้

กล้าจะทำทุกสิ่งโดยไม่หวังสิ่งที่จะได้รับตอบแทน เราได้รับผล
การกระทำ (ดี) นั้นมัย สู้ใจในการให้
เล็กกว่าสิ่งที่เห็นได้จากตาเปล่าโดยที่
ยังไม่สัมผัสสัมผัส รัฐบาลระบอบชาติมากจน
(จากเดิม) มีความสุขเมื่ออยู่ภายใต้ระบอบ-
ชาติโดยที่เราไม่ต้องเสียตังค์ แต่กลับได้
ความรู้สึกดีกลับมามากกว่า เลิกมองคน
ด้านเดียวไม่ว่าจะเป็นด้านการกระทำ
ด้านจิตใจ และร่างกาย การเปลี่ยนแปลง
เหล่านี้ถ้ามันเป็นทางที่นำไปสู่ความสุข
และความดี ดีทั้งนั้นแหละ จบไม่รู้
เพราะมันอธิบายไม่ได้แต่สามารถสัมผัสได้

แพร่ว จุฑามาศ สำหรับบ้านโคก

ชั้น ม.1

โรงเรียนปทุมเทววิทยาลัย
จังหวัดหนองคาย

ค่ายนี้เป็นค่ายที่เป็นให้เราได้เดินทาง คำว่า "เดินทาง"
ไม่ใช่แค่การไปพักเพื่อน หรือท่องเที่ยวอย่างคนทั่วไป
แต่การเดินทางนี้ ...ช่วยทำให้เรามองมุมหนึ่งที่เราไม่เคยได้สัมผัส
ได้มองเห็นอีกมุมซึ่งถ้าไม่ได้มาค่ายนี้คงเสียดาย
เพราะมุมที่เห็นนั้น
บางทีมันเป็นครั้งเดียวและครั้งสุดท้ายที่เราได้สัมผัส...
ค่ายนี้ฝึกให้เราที่มีความเป็นตัวของตัวเอง
...เผชิญกับปัญหาและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง
...ทำให้เราเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น
...มีสติในการคิดที่สูงขึ้น
...สามารถพิจารณาและหาเหตุผลมาอธิบายได้มากขึ้น
ซึ่ง "ประสบการณ์" จะเป็นตัวที่ทำให้การเรียนรู้สัมฤทธิ์ผล
ไม่ใช่การอ่าน หรือหาความเข้าใจเฉพาะในตำรา
ซึ่งเป็นแค่การทำอะไรที่ผ่านไป
โดยบางครั้งเราไม่ได้เรียนรู้กับมันเลย
"ประสบการณ์" เป็นคำที่น่าค้นหา สัมผัส
เพราะคำนี้สัมผัสได้ด้วยความทรงจำต่างๆ
ความรู้สึกลึกซึ้งต่างๆ
และเหตุผลต่างๆนานา

ลี สิริอร แดงละอุน

ชั้น ม.4

โรงเรียนบูรณะราษฎร์

จังหวัดตรัง

ซึ่งบางครั้งยากที่จะอธิบาย
ธรรมชาติที่มีความมหัศจรรย์ในตัวของมัน
ไม่มีใครสามารถสร้างขึ้นมาได้
ค่านี้เราได้สัมผัสธรรมชาติจริงๆ
ได้อยู่กับธรรมชาติ
ได้เจอความสุขที่หาซื้อไม่ได้จากที่ไหน
เป็นความทรงจำทั้งดงาม
และคงตราตรึงในใจตลอดไป...
สักวันคงจะหวนกลับไปใหม่...
เพราะโอกาสไม่ได้ขึ้นกับใคร...
แต่ขึ้นอยู่กับเราว่าเลือกทำหรือเปล่า...

ค่านี้เปิดโอกาสให้เราได้คิด ค้นหา สัมผัส และทำขึ้นมาเป็นตัวเป็นตน
ทำให้เรารู้สิ่งซึ่งในตำราเรียนไม่มี
นั่นก็คือ..ทฤษฎีการใช้ชีวิตบนความเป็นจริง..
หลายคนที่มีความรู้
แต่ไม่สามารถใช้ชีวิตบนความเป็นจริงได้
เพราะการอยู่ในสังคมได้นั้น
เราจะต้องได้ คิดเป็น และทำเป็น
...สิ่งนี้แหละ ที่เราได้จากค่านี้จริงๆ

ค่ายนี้เหมือนให้แสงสว่างส่องเป็นทางชี้ความ
กระจ่างให้รู้ เหลือแต่ว่าเราจะตัดสินใจเดินต่อ
หรือว่าเลี้ยวไปทางอื่น "ได้รู้ว่าทุกอย่างเป็นหนึ่ง
เดียวกัน" ความรู้สึกคนเป็นสังกะสีดอมนั้น แต่
ธรรมชาติรอบตัวกลับละเอียดอ่อนกว่านั้น เราทำ
เราคิดอะไรทุกอย่างกระทบส่งผลต่อกันเป็นทอดๆ
ไม่มีสิ่งใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับเราเลย เหลือเชื่อเหมือนกันแะ
ตอนได้ดูวิดีโอ ประโยคสุดท้าย "เราเชื่อว่าทุกคนมีพลัง"
มันสร้างความรู้สึกอีกเต็ม จากตอนแรกไม่เชื่อเท่าไร
ว่าตัวเองจะทำได้ แต่พออ่าน ดู เชื่อเกินร้อยว่าทำได้
เหมือนปลุกกระตม สร้างแรงบันดาลใจ ดูแต่ละคนนำตาเกือบ
ไหล ว่าคนๆนี้จะสามารถทำสิ่งหนึ่งเพื่อคน, สิ่งรอบข้าง
ได้ยิ่งใหญ่ขนาดนี้ คล้ายๆว่าสิ่งที่รู้สึกต่างๆจะค่อยๆซึมซับ
เข้าไปในความรู้สึก คงเหลือแต่ผ้าบางๆกันความรู้สึก ความคิด
ไม่ให้เข้าไปหามันอย่างแท้จริง

รู้สึกว่าจะต้องคิดก่อนทำ ต้องเริ่มที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้สึก
ของตัวเองอย่างแท้จริง

มองทุกอย่างทั้งข้างหน้า ข้างหลัง
จะไม่รอมารำลึกถึงในวันทั้งหมดไป

ใบพู่ ปิยาพร ยะโสธร
ชั้น ม.4
โรงเรียนบูรณะรำลึก
จังหวัดตรัง

เพิ่งรู้ว่าการหาความรู้ด้วยตัวเองมันช่างยาก
 เหลือเกิน ได้อย่างที่พี่ได้บอกไว้ แต่ในใจใครจะบอก
 ใจเรารู้ เราแค่ไม่รู้ เราแค่ไม่รู้ เราแค่ไม่รู้ เราแค่ไม่รู้ เราแค่ไม่รู้
 คุยกับเราเลยตอนที่เราอยุ่ แต่อย่างนั้นมันก็ทำให้เรา
 มีประสบการณ์การคิด การมองการเร่ร่อนรู้ได้มากมาย ความ
 จริงและหลายสิ่งที่เราเจอมาซึ่งมันทำให้เรา
 ที่แล้วแต่การที่เราได้รู้ถึงความรู้สึกของทุกคนอย่าง
 เป็นกลางไปนะ บอกตามตรงจริงๆนะ มันมีความรู้ที่
 ธรรมดาสามัญอย่างพวกนี้จริงๆนะ แต่สิ่งที่มันทำให้เรา
 อย่างนั้นมันคงจะหาหาความรู้ไม่ได้แล้วนะ

สวัสดีค่ะ และพบของทุกคน
 6 จอห์นนี่ keeee camp 3 bye bye
 ทีม ดนลชนก ชูยัง
 ปีที่ 4
 โรงเรียนบวรราชธานี
 จังหวัดตรัง

แปม จงิสรา ป้อมรอบ

ชั้น ม. 2

โรงเรียนจารีตนา จังหวัดแพร่
จังหวัดแพร่

ตอนแรกก็ไม่ว่าอะไรเลย แล้วได้ยินจากเพื่อนมาว่ามีค่าย คี-แคมป์
เลยคิดว่าจะไปสมัครดูแต่ก็ไม่เจอครู แล้วไปเจอโปสเตอร์เขียนว่าอะไร
อ่านไม่ออก ดูอีกจับใจความได้ว่า “เรียนไปทำหอก” ก็งง ใครเอามาติด
พออ่านอีก อ้อ! เนี่ยเหรอ คี-แคมป์ เจ๋งดี เลยติดตามเรื่อยๆ ก็คิดว่า
คงเอาหอกไปจุดดินปลูกต้นไม้ แต่พอพี่ๆมา ก็รู้ว่าเป็นอย่าง
ที่ตั้ง พี่ๆมาอธิบายรายละเอียดแล้วให้ดูวิดีโอ ก็รู้สึกว่าจะอยากไปมาก
ที่สุด เพราะอะไรไม่รู้เหมือนกัน มันบอกความรู้สึกไม่ถูก ไม่ได้เพราะว่า
อยากสนุก แต่อาจเป็นเพราะว่าเคยดูรายการหนึ่ง พาไปดูสัตว์ป่าหายาก
ใกล้สูญพันธุ์ พาไปดูความทรุดโทรมของประเทศไทย เห็นแล้วคิดว่ามันขนาด
นี้เสียแล้ว แล้วถ้าไม่มีป่าไม่มีสัตว์ แล้วเราจะอยู่ยังไง อาจเป็นแบบนี้..

มุก ปวีศ สุธา
ชั้น ม. 1
โรงเรียนปทุมเทพวิทยาคาร
จังหวัดหนองคาย

ตอนนั้นก็ได้เปิดนั่นแหละ
ก็คอมองแค่ผิวเผิน แบบว่ากลัวพวกพี่มากเกินไป
จริง. มือคต๊ะ ไม่ชอบ ..ภายนอกของทุกท่าน
ทั้งหลายนี้ ก็แค่ผิวเผินนะคับ

ยอมรับ..คนอื่น..มากขึ้น กับคนอื่นนะ ยอมรับตลอด
ละคับ อะไรก็ได้ แต่ไม่ค่อยยอมรับตัวเอง

ก็ ส่วนหนึ่งก็ ระยะเวลา แต่ละคนด้วยแหละ
มันก็เปลี่ยน แต่จะบอกว่าเปลี่ยนเพราะค่าอย่างเดียวก
ไม่ได้ มันก็หลายอย่าง
ก็ความคิด ตัวตน และก็ทุกอย่าง

ไม่รู้สึกว่าตัวเองโตขึ้นเลย รู้สึกว่าจะลดลงไปเรื่อย
ความคิดนะคับ ลดลงไปวว ไม่รู้สึกว่าโตขึ้นเลย
ความจริงก็นับถือความคิดเด็กมากกว่า
ภูมิใจที่เป็นได้ขนาดนี้ก็ภูมิใจคับ
ก็เปลี่ยนมาเป็นอย่างนี้ไงคับ

ผมว่าผมก็ไม่เหมือนเดิมนะ แต่ถ้าดูภายนอกก็ดูไม่ออก
ต่าง ตอนอยู่โรงเรียนมันเป็นยังไงอะ มันไม่เข้าขนาดนี้ มันก็เริ่มจะ
เป็นอย่างนี้บ้างแล้วแหละ แต่ก็ยังไม่ใช่ มันกำลังจะปรับเปลี่ยนให้เป็น
ตัวเดียวกัน แต่ตอนนี้ยังเป็นไม่ได้ อยู่โรงเรียนก็แบบนึง อยู่บ้านก็แบบนึง
อยู่บ้านก็แบบนึง แต่เดี๋ยวก็ได้เป็นแล้ว..

พัฒนาทักษะการพัฒนาตัวเอง ก็..พัฒนา
คือพัฒนาทักษะให้เค้าพัฒนาตัวเอง พัฒนา ให้พัฒนาตัวเอง
ก็ ตัวเองก็ยังคิดว่า ค่ายนี้มัน..คือ จำเป็นมัย สำหรับตัวเองก็
ตัวเองคิดว่าไม่เลย ก็ไม่จำเป็นอะไรมาก
แต่รู้สึกดีใจที่ได้มา

ทุกอย่างเป็นการเรียนรู้
ปัญหาของมาตรฐานของสังคมเราคือ
จนกว่า

၆၅၈၆၅၀၃

๒๖๖๖ รุ้ง

666666

“โอเค”
ก็จะมาไปคุยใหญ่

เด็กที่อยู่มากกว่า

๒๕๖๓

ตั้งคณะผู้แทนต่าง

สิ่งๆนั้นแตกต่าง
ก็แตกต่างเพราะฉะนั้น

[illegible]

ຈະໄດ້ກໍາ

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ

۱۱

๒๖๓

๒๕๖๓

อ้อ
ผู้สมควรแก่การรับรู้แล้ว
จะทักท้วงเราทำไม
เวลาเราผิดอย่างนั้น

จะทำในครัวแม่

เวลาเราคลื่อนไหว

၂၂၂

2022

၇၁

ปฐ
ภา
เป็นทหารที่ลี้ภัยโดยที่เอได้รู้มากว่าเดิม
ฉันได้อาตมาไปเฝ้าที่วัดทองการ
อินทร์

ซึ่งเป็นการชี้แจงโดยนายทศพร
 สอนดี อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา

၆၆၅၁၂၃

ผู้สื่อข่าวได้สอบถามไปยังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา
เพื่อสอบถามถึงสาเหตุของการเกิดโรคดังกล่าว
โดยมีเจ้าหน้าที่ของสาธารณสุขมาให้ความช่วยเหลือ

[illegible]

๒๕๕๖

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
 กระทรวงพาณิชย์
 โทร. 02-28214100
 10110 กรุงเทพฯ

১৯৭৬ খ্রি. ১

หน้า ๑๑

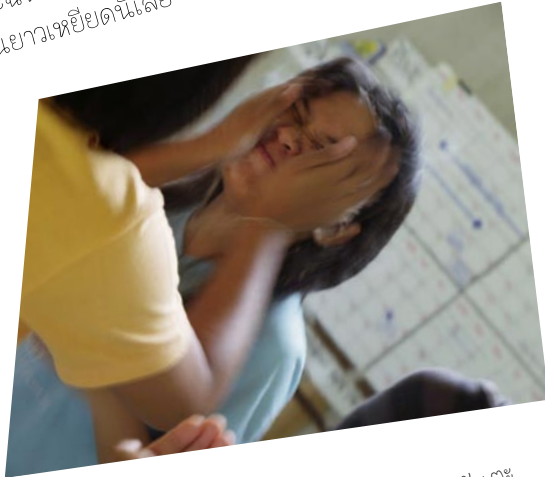
ตั้งอยู่ที่ถนนพหลโยธิน

ฉันชอบดวงจันทร์
ฉันชอบแสงนวลๆของมันที่ดูอบอุ่น ฉันไม่รู้
เริ่มชอบมันตั้งแต่เมื่อไหร่ อาจจะไม่มานานมานี้
หรืออาจจะชอบตั้งแต่เมื่อยังเป็นเด็กตัวเล็กๆ ที่คอย
ชะเง้อมองหาระต่ายในดวงจันทร์ ตอนยังเด็ก
คุณเคยสงสัยหรือเปล่า ดวงจันทร์คืออะไรนะ
แล้วมีอะไรอยู่บนนั้น จะเป็นเจ้าหญิงสักองค์ตาม
ตำนานญี่ปุ่น จะเป็นกระต่ายน้อย หรืออาจจะเป็น
หนูผู้ยิ่งใหญ่ที่คอยกัดกินเนยแข็งอยู่ข้างบน มันคงจะ
น่าสนุกไม่น้อยถ้าได้ไปลอยดั่ง ดั่งๆ อยู่ข้างบนนั้น
ฉันไม่รู้ว่าคุณเอาใจใส่ต่อความงดงามของดวงจันทร์
ไปตั้งแต่เมื่อไหร่ กว่าจะมารู้ตัวอีกทีก็ตอนที่
คือแคมป์ ให้พวกเราเด็กหอกทั้งหลายนอนราบไปกับ
พื้นป่าสน หลับตา เมื่อดวงตามีดลนิพทามกลาง
บรรยากาศเงียบสงบของความตื่นเต้นได้เลย
เสียงหัวใจเต้นด้วยความตื่นเต้นมาให้เสมอ
แน่ล่ะ ค่ายหอกน่าพาความตื่นเต้นมาให้เสมอ
ไม่ว่าเมื่อไหร่ ไม่ว่าจะเป็ทะเล กลางป่า บนภูเขา
ขนาดบนดวงจันทร์ ฉันก็ยังเชื่อว่าพี่เขาคงคิดมุก
เด็ดๆ มาให้เด็กหอกหัวใจเต้นตุ้มตามกันได้ (แค่ได้
ไปบนนั้นพวกเราก็คงหัวใจวายไปก่อนแล้วล่ะ) อ่า
นอกเรื่องไปหน่อย เอาเป็นว่าท่ามกลางความตื่นเต้น
และดวงตาที่ปิดสนิท ฉันก็คอยลุ้นว่าจะเกิดอะไร
ขึ้นนะ พอพี่ๆให้ล้มตาท่านั้น ฉันก็ได้เห็นภาพที่

ช่วยจับใจ ถึงแม้มันจะค่าแล้ว แต่ก็ไม่มี
เหมือนตอนปิดตา ดวงจันทร์ยังคงให้ความสว่าง
มองเห็นยอดสนอยู่ข้างบน มีท้องฟ้าเป็นฉากหลัง
ฉันไม่เห็นดวงดาว และเห็นดวงจันทร์แค่บาง
ส่วนเพราะยอดสนได้บดบังพวกมันไว้ แต่นั่นก็
เพียงพอแล้วสำหรับความสวยงามของธรรมชาติ
น่าซึ้งใจไปละ สิ่งล้ำัญธรรมชาติ ที่แค่หงนหน้า
ขึ้นมองฟ้าก็กลายเป็นผลงานศิลปะอันยิ่งใหญ่ได้
จากวันนั้นมาฉันหงนหน้ามองท้องฟ้าบ่อยขึ้น
และทุกครั้งที่มีองก็ได้เห็นภาพจากฝีมือจิตรกรเอก
ไม่เคยซ้ำกันเลย
ถ้าเป็นเมื่อก่อนใครพูดเรื่องโลกร้อน ฉันก็ว่า
เป็นเรื่องที่ไกลตัว จะมาบอกเราทำไม ไปบอกไอ้
พวกโรงงานปล่อยน้ำเสีย ผลิตถุพลาสติกพวก
นั้นสิถึงจะถูก ช่วยไปบอกให้โรงงานพวกนั้นเลิก
ปล่อยก๊าซเรือนกระจกซักที หมีขั้วโลกจะได้อยู่
บ้านสบายๆ ไม่ต้องออกไปจมน้ำตาย ไม่ใช่แค่
เรื่องโลกร้อนเท่านั้น ฉันยังนึกสาปแช่ง
พวกล่าปลาวาฬ ล่าสัตว์ป่า ตัดงาช้างขาย
หรือกระทั่งพวกเอาช้างออกมาเร่ขายของใน

เมื่อใหญ่ ใครบอกว่าความผิดพลาดนี้เป็นความผิด
ฉัน ฉันก็ไม่มีทางเชื่อหรอกนะ ฉันนะเป็นแค่เด็ก
ผู้หญิงตัวเล็กคนหนึ่ง กินขนมบ้างบางโอกาส
ทั้งขยะแฉะเล็กน้อยเท่านั้นเมื่อเทียบกับพวกโรงงาน
ใหญ่ๆ ที่ปล่อยน้ำเสียที่ ปลาก็ตายเป็นเบือ
แต่ก็นั่นละ ฉันคงจะคิดแคบเกินไป ค่ายหอฉัน
สอนให้เห็นถึงห่วงโซ่อื่นยิ่งใหญ่ ไม่ใช่แค่ห่วงโซ่
ของอาหารเท่านั้นนะ แต่มันเป็นห่วงของหลายๆ
อย่างซ้อนกัน ยาวออกไปเป็นทอดๆ
ไม่รู้มันไปสิ้นสุดที่ไหน หรืออาจจะย้อนกลับมาที่
จุดเริ่มต้น เอ๊ะ ถ้าทุกอย่างมันเป็นห่วง
ตัวฉันเองก็คงมีส่วนรวมในห่วงนี้เช่นกัน
และฉันก็พบคำตอบ ฉันคงจะเป็นจุดต้นๆของห่วง
อันยาวเหยียดนี้เลย ถ้าฉันหรือใครก็ตามไม่มีความ

มิน พรพนพร โชติกันตะ
ชั้น ม.4
โรงเรียนศรีบุญสุรัตน์
จังหวัดจันทบุรี

ต้องการในการบริโภค โรงงานมันก็คงไม่เกิดขึ้น
ถ้าพวกเราไม่ต้องการใช้ถุงพลาสติก พลาสติกก็
คงไม่ถูกผลิตขึ้น ถ้าเราไม่ต้องการใช้ไข่ปลาวาฬชุด
หนังให้มันเงา ปลาพวกนี้ก็คงไม่ถูกล่า ถ้าไม่ตื่น-
เต้นแกมสงสาร กับการที่เห็นช้างป่าเดินแกว่ง
หางในเมืองใหญ่และตายด้วยการซื้อกล้วย
จากควาญช้างให้มันกิน
บางที่ช้างเหล่านี้ก็อาจจะไม่ถูกพรากจากบ้านเกิด
มา ถ้าผู้คนไม่กระหายอยากได้เฟอร์นิเจอร์ทำจาก
ไม้งามๆ ชักขึ้นมาประดับบ้าน ป่าก็คงไม่ถูกตัด
ถ้าฉันไม่ชอบกินปลาหมึกไข่เลย พวกมันอาจจะมึ
ชีวิตอยู่รอดได้นานกว่านี้
หลายคนที่ฉันรู้จัก มองว่าเอาน้ำถึงเราไม่ใช่
ถุงพลาสติกซักคนยังไ้ ถุงพลาสติกมันก็ล้น
โลกอยู่แล้ว ถึงเราช่วยลดยังไ้มันก็คงไม่ดีขึ้น
หรือกันั้นจงใช้มันต่อไปซะเถอะ แค่นี้ไ้เดียว
ไม่ทำให้โลกมันร้อนไปกว่านี้หรือกัในช่วงหนึ่ง

ฉันก็เห็นด้วยกับความคิดนี้เป็นอย่างยิ่ง
และต่อมายุหลัง (จากเข้าค่ายหอก)
ถึงได้ตระหนักว่า นี่ละตัวการโลภร้อน
เรามองอะไรเล็กเกินไป ถ้าถูกพลาสติกใบ
เดียวของฉันรวมกับคนสิบคนที่จะเป็นสิบใบ
รวมกับคนอื่นอีกสิบล้านคนทั่วประเทศที่คิด
เหมือนอย่างฉันก็จะเป็นหลัสิบล้านใบ แล้วถ้า
รวมกับคนทั้งโลกแล้วล่ะก็... มันคงมากมายจน
สุดที่ฉันจะจินตนาการได้เลย และที่สำคัญฉันไม่
เคยใช้ถุงพลาสติกแค่ใบเดียว ในการซื้อของ
แต่ละครั้งก็จะได้ถุงไม่ต่ำกว่าสามสี่ใบ ดังนั้นฉัน
จึงพยายามหลีกเลี่ยงการใช้งูให้มากที่สุด
มันไม่ใช่แค่เรื่องถุงเท่านั้นนะ มันยังเป็นเรื่องของ
การทิ้งขยะ หรือการทำอะไรต่างๆ ที่มองภาพที่
กว้างออกไปจากเดิม แล้วมันก็จะทำให้เห็นอะไรที่
ชัดเจนยิ่งขึ้น
ยังมีเรื่องราวความประทับใจอีกเป็นร้อยที่รอการ
ถ่ายทอดจากค่ายนี้ แต่มันก็มากมายเกินกว่าที่
สมองน้อยๆของฉันจะเรียบเรียงมันออกมาเป็น
ตัวอักษร (เล่นง่ายใช้ไหม ฮ่าๆ จริงๆแล้วมีแต่
โอ้อ้อเลยเขียนไม่หมด) รายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ
การผจญภัยเล็กๆแต่ยิ่งใหญ่ของเด็กๆ
กับผู้ใหญ่ๆ ทั้งน่าตื่นเต้น หวาดเสียว

เนียดตาย ส่นุกสนาน รอยยิ้ม คราบน้ำตา
การจากลา ทุกอย่างรวมไว้ในคำเดียว
(ยิ่งกว่ายาฆ่า) สำหรับฉันนี่ก็เปรียบเสมือน
ครอบครัวหนึ่ง มีผู้ใหญ่ใจดีคอยสนับสนุน
เข้าใจเรา คอยนำทาง ชักจูง หวานล่อม
และคอยเฝ้าดูพวกเราเติบโต จากไม้ด้ามเล็กๆ
ให้เป็นดอกแหลวมที่ดีด้ามหนึ่งของสังคม
จากวันแรกที่เราเริ่มเดินทางไปกับพี่ๆและ
เพื่อนๆดอกทั้งหลาย จนถึงวันนี้ก็ผ่านไปหนึ่งปี
การเดินทางที่ทำให้พบเจอผู้คน เรียนรู้ เพิ่ม
ประสบการณ์ให้กับตนเอง ได้ไปไกลจาก
บ้านกว่าที่เคยไป ฉันก็ยังคงเป็นเด็กผู้หญิง
สูงเท่าเดิม เกลียดเห็ด เอาแต่ใจบ้างบางครั้ง
โมโหบ้างตามโอกาส เหมือนเด็กคนเดิม
แต่มีบางสิ่งที่เปลี่ยนไป คือโลกใบใหม่ที่เพิ่ม
เข้ามา โลกใบใหม่ที่ซ่อนอยู่ในโลกใบเดิม
มองบางสิ่งเปลี่ยนไป มองหลายสิ่งกว้างขึ้น
สิ่งเหล่านั้นอาจจะไม่เกิดขึ้นถ้าฉันไม่เปิดใจให้กว้าง
(หรือศัพท์ทางวิชาการของชาวดอกเรียกว่า
ถอดแฉ่ว) เหมือนในหนังเรื่องหนึ่งที่บอกว่า แค่
เพียงเราเปิดใจก็สามารถสร้างโลกใหม่ได้ทั้งใบ
ถ้าเป็นเมื่อก่อนฉันคงเสียใจที่ค่ายนี้
จบลง แต่ตอนนี้ฉันเริ่มตระหนักแล้วว่า ค่ายนี้
ไม่มีทางจบลงง่ายๆเป็นแน่ เพราะนี่เป็นแค่การ
เริ่มต้น การเริ่มต้นการเดินทางที่ยิ่งใหญ่ของเรา
เราชาวดอกหัดทั้งหลาย
อย่างน้อยตอนนี้พวกเราเริ่มก้าวเท้า
ออกมาจากตัวเองแล้ว...

โรงแรมพระนครนอนเล่น

SHERA

บริษัท ไอซีซี จำกัด (มหาชน)

a day

ครูและผู้ปกครอง
ของเยาวชน
และ
สมาชิก
“หุ่นกันทำหอก”

